

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Terentius Comico Carmine

Terentius Afer, Publius

Argentina, 1503

VD16 T 361

[Hecyra]

[urn:nbn:de:bsz:31-324200](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-324200)

Argumentum Ecyrae Fol. CXXXVI

Acta ludis Romanis Sexto Iulio Caesare, Cn. Cornelio Aedilibus currulibus, nō est pacta tota, Modos fecit Flaccus Claudij tibijs parilibus, Cn. Octauio, T. Manilio cōsu. Relata est iterum ludis funebribus, relata est tertio, Q. Fulvio, L. Marco aedilibus currulibus;

Aeli Donati grāmatici Clarissimi in. p. Sexti Terētij Aphri Ecyra examinata interpretatio.

Cyra est huic nomen fabulae. Hec cū data est, hęc fabula Apollodori dicitur esse gręca. Nā & ipsa & Phormio ab eodem dicuntur esse trāsītate: cū relique quattuor sint Menandri. Ecyra autem dicitur ideo: quia per focros: & focros in ea aguntur multa. Nam & ecyros: & ecyra foceri nomen focrusq; significat. Est autē mixta mortis actibus: ac statariis: multumq; sententiarij: & figuratū continet in toto stilo. Vnde cum delectet plurimū: non minus utilitatis affert spectatoribus. Atq; in hac primę partes sunt Lachetis: sercūde Pamphilij: tertij Phidippi: quartę Parmenōdis. Et deinceps aliarum personarū: quę his adiunctę sunt: Diuisa est autē: ut cęterę quinq; actibus legitimis: quos in subditis distinguimus. In hac prologus est: & multiplex: & rhetoricus nimis: propterea: quod sepe exclusa hęc comoedia diligentissima defensione indigebat. Atq; in hac prologus turbulenta est. Epitasis mollior. Lenis catastrophe. Acta sane est ludis Megalēstibus. Sexto Iulio. C. Rabirio aedilibus currulibus. Egretq; L. Ambulius. Modu latus est eam Flaccus Claudius tibijs paribus. Tota gręca est facta: & edita: quinto loco. Cn. Octauio, T. Manlio consul. Cantica: & deuerbia summo in hac fauore suscepta sunt. *πορτυλική προσομοία*. i. personę extra argumētum dug sunt. Philotidis: & Syre. In tota comoedia hoc agitur: ut res nouę siant. nec tamen a bhoreant a consuetudine. Inducuntur enim beniuolę focrus: uerecunda nurus: Lenissimus in uxorem maritus: & item deditus matri suę meretrix bona.

Usciatam in tenebris ante nuptias: cui annulū exorserat meretricē amans dū ignorat Pamphilus duxit uxorem grauidā ex cōpessu suo: quam peregre profectus: quum reliquisset domi rediens. panētem offendit iuram: & apud matrem suam. Quare cōmotus dū repudiū inuitis parentibus: & causam repudiij nescientib; parat. per meretricem apud quam annulus inuentus est: cognoscit tandē: & a se uitiatam uxorem: & ex se natam filiū. Primus actus colloquiū continet meretricis Philotidis: ac lenę Syre cū Parmenone: ut per harū personas: quę *πορτυλική* dicitur: argumētum spectator discat. Secundi actus tenor in hoc est immeritam inducitur Soltrate: quod falsum erimen inuidiosumq; sustineat. Tertio actui hęc ascribuntur. Conquestio Pamphilij peregre redeuntis de amore suo circa uxorem: paritudo Philomenę. Soltrate uerba super egritudine nurus: quā morbo eradicatam. Fletus Pāphili errantis: quū purat non ex se filiū natum esse. Colloquiū Parmenonis: cū pueris a nauī uenientibus: ut mox loquantur cū ipso Pamphilo: a quo in arcem mittitur. Itē Lachetis Phidippiq; & Pamphilij uerba de recōcilidā illi confuge: & corū in uiscem litigiosa dissensio. Quartum actū hęc cōplent. perturbatio Martię ex interuētū matris: & focri aduersum Pamphilij uxorem recusantē: conuentionē meretricis promittentis se iusiurandū magonū exhibiturā de non admisso ad se Pamphilo. In quinto actu Bacchidis narratio de nuptiis gestis: & colloquiū cū Parmenone inducitur: quę nunciū mittit ad Pamphilij: Pamphilijq; ad vltimū actio gratiarū apud ipsam Bacchidē. Docet autē Varro: neq; in hac fabula: neq; in alijs esse mirandū: qd actus impares scenarū. pugnarumq; sint numero: cū hęc attributio in rerum descriptione non in numero uersuū constituta sit: non apud latinos modo uerum etiam apud gręcos ipsos.

Argumentum Ecyrae:

UXorem duxit pamphilus philomenam: cui quōdā
id est nesciens esse virginem.
 Ignorans virgini uicium obtulit: eiusq; per vim
 Quem detraxit annulum dederat amicę bacchidī
Pamphilus.
 Meretriculę, deinde profectus in imbrum est: nuptā haud
 Attigit: hanc mater utero grauidam (ne id sciat focus)
 Ut ægram ad se transferat. reuertitur Pamphilus:
id est refectus. .i. puellae.
 Deprehendit. partum celat: uxorem tamen recipere noluit.
cum Pamphilo. .i. excusat.
 Pater incusat bacchidis amorem: dum se purgat
puellae.
 Bacchis: annulum mater uitiatę forte agnoscit
dicit.
 Mirrhina, uxorem accipit Pamphilus cum filio.

Cyra huic est nomē fabulę. A nomine cepit: vt incognitā probaret: & ideo spectandā. ^a Ecyra est huic casu nomē fabulę. Noiatiuo figurauit cū in vsu sit: vt datiuo dicamus: quis p̄sto sine exempla: quibus veteres per omnes fere casus h̄ genus locutiōis enunciabant. Ecyra huic est no-
 men fabulę. Hęc primo data est sine prologo ludis Mega-
 lensis: quos Sex. Iulius & Cornelius Dolabella dederūt: sed occupato populi studio funabuli displicuit. Postremo
 data est ludis iunehri-
 bus. L. Aemiliū Pauli
 quos fecerūt. Q. Fabi-
 us Maximus: & C. V-
 nelius africanus: tūc
 quoq; nō peracta ē
 per studiū populi cr-
 ca gladiatores. Tertio
 ad postremum intro-
 ducta. Q. Fuluius. L.
 Martio & dīlīb; vir-
 tute actorum. L. Am-
 biui & L. Turpīōis
 est cōmendata. Ecy-
 ra est huic nomen fa-
 bulę: totus hic prolo-
 gus subtilem questio-
 nem continet: ob hoc
 ne aperte populū nō
 lect: fabulę reū faciat
 & facile reuocet in fa-
 uorem. ^b Hęc cū
 data est noua: ita dici-
 tur data est fabula: vt
 data est fabula: vt da-
 ta est coena: datum
 est prandium: & edi-
 dit a dato descendit.
 Hęc cū data est. n. n. i.
 sic & Homerus:

Et dari dicitur
 fabula cū agitur: sta-
 re cū placet. Hęc cum
 data ē. n. n. i. syllepsis
 prima. deest em̄ huic
 & est figura parono-
 masia. ^c Noua: no-
 uum vitium, & cala-
 mitas. Bene secundū
 auguriū. Vitium ē ei si
 tonet tū vitium: & calamitas si tonet: et gr̄a diet simul: et et̄
 fulminei. ^d Vitium & calamitas. Vitium translatum est ab
 augurio: & vitio creati dicuntur consules. Calamitas
 dicitur clades: quia clamat vt ali-
 ud sit grandinis culmū frangentis: aliud furti: vt indoli ma-
 lis. sic Probus. Vt neq; spectari vitium. Quod nō spectata est
 calamitas q; nō cognita. ^e Vt neq; spectari neq; cogno-
 sci. Mira defensio si quidē non iudicio comedita exacta est.
 si spectari: cognosciq; non potuerit cognituris. ^f si audiet.
 Vt neq; spectari: neq; cognosci. Ideo theatrum: ideo specta-
 tores: ideo actores: et maior ps in gestu: q; in verbis cogno-
 sci: vel proban: vel sciri: an Ecyra sciri dicat: que scita sit no-
 mine. ^f Ita populus studio stupidus. A deriuatiōe cau-
 se: non quia mala est (inquit) exclusa est: sed quia populus
 funabuli admiratione obstupuit: quod infra de gladiatori-
 bus dicit ad cōmutationē causę inducendam. Ita populus
 stupidus. Hic excusaf: & populus: qui neq; iudicauit de fa-
 bula: neq; tamē stulte errauit. ^g Stupidus. Pro stupēs.
 vt tumidusq; .f. v. a. ^h Pro noua. Recte em̄ non est noua.
ⁱ Et is qui scripsit hanc: ob eam rē. Id est ob eā cau-
 sam. q. d. non iterū acta est sine causa: cur ergo non post su-
 nabulum relata est: si illi cessauerāt i qua maluit auarū po-
 pulum poeta inducere: q; suo opere distidēt. Iterū referre su-
 peruacū est. ^k Vt possit iterū vendere: aliis. ^l ludis. hoc
 vt diximus ad laudē fabulę referit: postq; tū fidutię poetę

dedit. ^l Alias cognostis e: queo hanc cognoscite. Mi-
 re illi fauorem petit ex aliis: que spectatori non sunt eiusdē
 poeta: quasi hęc oīno nota sit. At in Andria: que oīniū p̄-
 ma est aliter: ait enim: vt per cognoscatis: & quid sp̄i sit re-
 liquū quas faciet & cetera. ^m Orator ad vos venio cū
 ornatu prologi sinite. Magna arte hic prologus scriptus est.
 & nimis oratorie: nam toties expulsa fabula quō honeste
 reuocari potuit in proscenū: nisi primo ip̄a imprudētia pro-
 fidutiā profertur: & deinde actor peritissimus ip̄e abili-
 bare: & poetam: &
 Comediā: cuius au-
 ditoritas ducet ex ver-
 bis: cū dende subli-
 ter nouo poetę veteri
 sto: & magne aucto-
 ritatis Cecilio petere
 exemplū: fauor expe-
 teret ingeniosissime.
 Nā quod rudi Teren-
 tio contigit accidisse
 memoratur veteri Ce-
 cilio: quod huic semel
 illi sepe: quod huic in
 aliis nuncq;: hoc illi se-
 re in omnibus: quod
 huic Ecyra: & acta et
 probat: est: & certa
 illi partim exacta est:
 partimq; vix proba-
 ta: itaq; his omnibus
 argumentis id actum
 est: vt neq; desperan-
 dū sit de Terentio: q;
 expulsus est: vt nihil
 oīnitus illi tantū at-
 tribuendū sit: vt aut
 par Cecilio magno
 tunc poetę: aut vtro
 melior etiam esse pos-
 sit. Hic aut. L. Ambi-
 u^p hystrio fuit actor
 comediarū. Orator
 ad vos venio Oratorē
 audite oportere iugē-
 tium est: or. torē non
 licet in unā partē ideo
 ergo ne expellat: non
 se prologū: sed orato-
 rem noiat. Plau. Im-

Prologus Ecyrae.

Cyra est huic nomē fabulę. hęc cum data est
 Noua: nouum interuenit vitium & calamitas:
 Vt neq; spectari: neq; cognosci potuerit.

Ita populus studio stupidus in funabulo
 Animum occupat: nunc hęc plane est pro noua.
 Et is qui scripsit hanc: ob eam rem voluit
 Iterum referre: vt possit iterum vendere.
 Alias cognostis eius: queo hanc cognoscite.
 Orator ad vos venio: ornatu prologi: sinite.
 Ex orator sim: eodem vt iure vt i senem liceat.
 Quo iure vsus sū adolescentior: nouas qui exactas feci
 Vt veterascerent: nec quū poeta scriptura euanesceret.
 In his quas primum cecili didici nouas.
 Partim sum earum exactus: partim vix steti:
 Quia sciebam dubiam fortunam esse scenicam:

pla secrete oratorē verberas. ⁿ Eodē iure vt i senē liceat:
 Vt me liceat casus miserari. i. a. Sicut exorator sim: orator
 est dū rogat: exorator cū impetrauerit: ita illud dicentis hoc
 iam affectus significationē habet: & orator est: cui causa de-
 fendenda mandatur. ^o Quo iure sum vsus adolescentior
 or. Tanq; aliud agens refert exempla quibus ostendat: tur-
 pe non esse Terentio exclusam esse vnā illius fabulā: cum
 multorū poetarū muleq; exactę sint. & in his Cecili: cui^p is-
 lo tēpore magna auctoritas fuit. ^p Adolescentior. Hęc
 cōparatio minus a posituo sonat: & vim diminutiua ex-
 primit: vt iam senior: sed cruda. d. v. q. f. ^q Nouas q; ex-
 actas feci. Vt inueterascerent
 & inueterasce-
 rent ageretur denuo: quia dū acta est: noua dicitur fabula.
 Inueterascerent. In consuetudinē venient: spectaretur: ama-
 rentur. ^r Exactas. Expulsas. ^s Ne cū poeta scriptu-
 ra vanesceret: causa facti honestior est: non se poetę vnus:
 sed ip̄i^p poematis causa laborare. ^t In his quas primū
 Cecili didici nouas: a simili argumentū quod sit per cōpa-
 rationē artificiosam. & oratoriā rerū: ac personarū.
^v Partim sum earū. Vide plus esse in exemplo: siquidē par-
 tim exactę sunt Cecili fabulę: partim vix admittę: cū vnā
 Ecyra exclusa sit: & est sensus: aut displicuit inquit: aut ali-
 quibus vix placuit. Partim sum earū exactas. Pro in aliis:
 aut timidis: & simul sp̄idida locutio est: partim aduerbiū
 est: & pprie locut^o est. nā fabulę: aut agi dicū: aut stare:

Prologus

Quia sciebam dubia fortuna. Non igitur potest culpa: sed casus est: nam ideo fortuna ceterum retulit. Spe incerta certum mihi: sententiose & verum: nam ubi certa spes est: nihil opus est laborare certo: ac vehementer. Spe incerta. Pro spei incertis: an deest incerta. Ceterum. Honesta figura que dicitur: & molimen ostendit ab eodem Cecilio. Nouas studiose ne illum ab studio

Ne illum ab studio abducerem: iterum causa honestat. Perfeci ut spectarent. Attende quantum pondus habeat: quod non feci dixit: sed potius profici: ut molem difficultatis ostenderet.

Vbi sunt placite. Nota participium sine verbo. Vbi sunt. Elegans promissio: & hanc placitum si cognoscatur: & est coniectura a futuro tempore. Ita poeta restitui in locum. Mire non Cecilius: sed poeta. ut hoc generaliter populo proficitur: non vni homini videatur. Restitui in locum. Quia remota & exclusum dixit. proprie iam remotus geminauit secundum antiquos: quod omnes in verbis si quidam duplicabant.

A studio atque labore. Bui ostendit se populo profuisse ceteris: potestatem ad laborem reuocando atque arte habetur incertio commote audientium est: ut hic. Porcus alii effodit hic alia theatri. f. l. a. f. c. r. e. f. d. a. f. In presentia. Statim ut a populo dicebat. Ut in ocio esset potius in negocio. ex ipsis rerum nominibus ostendit facilitate deterrendi. h Nunc quid peram mea causa. Bene peram mea causa: quia si orator. i Mea causa equo aio. Comendatio personae leuis per aliam personam graue secundum precepta in rhetoricis. k Ecyra ad vos refero. A causa principii narrationis inducit. Ecyra ad vos refero. Principium a principali questione an cognita sit: & an spectanda sit. l Quam mihi. A personae dicentis. m Ita est oppressit ea. Hoc succedit pro illo. quod est a persona aduersariorum: simul ad fortunam rettulit culpam populi. non enim dixit quod profero erat: ita oppressit est calamitas. Ea calamitatem repetit: ne nos fabulam illud dicere putaremus. n Vestra intelligentia se dabit. Priorum cum persona nostrae industriae: rursus cum sua: & huius periphrasi usus est: ne diceret nos vobis. o Cum primum est agere coepi. iam hic narratio subtilis inducit: & ut non laedar populum ut & defendat poeta. p Pugilum gloria

Spe incerta: certum mihi laborem sustuli:
Eisdem agere coepi: ut ab eodem alias discerem
Nouas studiose: ne illum a studio abducerem. perfeci ut
Spectarentur: vbi sunt cognita: placita sunt: ita
Poetam restitui in locum prope iam remotum iniuria
Aduersarium: ab studio: atque a labore. atque ab arte
Musica. quod si scripturam spreuissem
Inpraesentia: & in deterrendo voluissem operam
Sumere: ut in ocio esset potius: quam in negocio. deterruisse
Facile ne alias scriberet. nunc quod peram mea causa ego animo
Attendite. ecyra ad vos refero: quam mihi per silentium nunc
Agere licitum est: ita est oppressit calamitas: est clamitate
Vestra intelligentia se dabit: si erit adiutrix nostrae
Industrie. quum primum eam agere coepi pugilum
Gloria: funabuli eodem accessit expectatio: comitum
Conuentus: strepitus: clamor mulierum fecere: ut ante
Tempus exirem foras. veterem in noua coepi uti
Consuetudine: in experiundo ut essem: refero denuo.
Primo actu placeo: quum interea rumor venit: datum
Iri gladiatores populus conuolat. tumultuatur: clamant:
Pugnant de loco. ego interea meum non potui tutari
Locum. nunc turba nulla est: ocium: & silentium est:

Aut: ut quod sequitur non iudicio: sed perturbatione factum sit. Cum interea rumor venit datum ire. Hoc abhorret a nostra consuetudine: verum tamen apud antiquos gladiatores in theatro spectantur. a Datum in Datum in dixit: ut fabulam commenderet: ut & omnia spectatori: & populo dicatur. b Non potui tutari locum. Facere repetit locum: c Nunc turba non est. Tumultuantur. turba id est: Nunc turba non est: ad illud quod repugnant de loco: silentium ad illud quod dixit clamor mulierum. Ocium: pugnant: Silentium clamant. Nunc turba non est: ocium et silentium: quae ad hortatio per enumerationem ad ipsa est

latos eos esse. sicut Virgil. Magnis cum viri. c. n. e. o. q. d. m. q. f. m. t. f. q. p. & cetera. haec est gloria. Pugilum gloria funabili accessit expectatio: narratio cur exclusa sit. Haec enim non potest culpa detecta est: nec iudicio populi: & ideo nunc admittenda est. Pugilum gloria. f. a. c.

Pugilum gloria. Comitum conuentus: expectatio: desiderium: ut Virg. Expectate venis. Funabili eodem: duplex causa ac vnam exclusionem adhibetur. Pugilum gloria. Pugilum dicitur est a pugna: & pugna a pugno. Veteres namque ante vltimum sententiam ante mortem pugnis: & calcibus & moribus cor porumque luctatione certabant. q Comitum conuentus. Virg eos comites dicit qui sunt pugilum assistatores: an seruos qui dominos sequuntur: an studium certantium diuersis fauentium. r Clamor mulierum. Bui mulierum non enim timet eas quibus suffragari vel refragari non licet in theatro. s Ut ante tempus exire foras.

ne grauem passus videatur iniuria veterem.

primum veterem in noua coepi uti consuetudine nisi noua comedia intellexeris: non erit apta sententia: nam & supra dixit: nunc haec placita est pro noua. An Terentio noui ideo dicitur est: quia nunc alius exclusus est. & bene veterem: ut ostendat turpe non esse quod & alius poetis sepe contigent. v Reuocato denuo. Aut veterem abundat: aut denuo.

Primo actu placeo. Rationabiliter dixit. primo quia quinquies actus partes fabulae. y Placeo: studio: Placeo dixit pro eo quod est fabula placeo. aut Terentius: & mire non diu inquit pepeditia dicitur: sed statim placet.

Nunc turba non est: ad illud quod repugnant de loco: silentium ad illud quod dixit clamor mulierum. Ocium: pugnant: Silentium clamant. Nunc turba non est: ocium et silentium: quae ad hortatio per enumerationem ad ipsa est

d Mihi datum. Ab edilibus scilicet. e Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos: quasi ad aliquid agat populus cum spectet. f Nolite sinere per vos. Artem musicam. Oratoris: quasi non Terentii causa agatur: sed artis musicę. g Meę auctoritati: Quia iam senex est. h Fauxtrix: adiutrixque fiet.

n In tutelam meam. Studium suum. & se in vestram. Id est quasi oratorie causam dixit. o Mea causa causam hanc accipite. Oratoris: sic enim sit cum persona pro persona ad commendationem affertur. Mea causa causam hanc accipite. Paronomasia. p Et date silentium. Quasi fabulę ac poete.

Comendatio: q Terentium probo: & est figura Analogia: vult aut se esse auctoritatis vt a populo placere iam debeat: qui ipsi placet. i Si nunquam auare. Comendatio ab ante acta. i. a plonge attribuit. Si nunquam auare. A meritis deien foris argumentum ad laudem fabulę. Si nunquam auare. Per hęc verba Terentius vult de monstrare: quia grauis auctor lit: quia suas comœdias probet. Sic Horatius. Ea cum respondere conaris: que grauis Esop quę doctus Roscius egit. k Eeum esse questum in animum induxi. Modo non nunquam subauditur: & si vt sit: & si eum esse questum in animum induxi. Vestris comodis: plus dixit comodis. q si diceret voluptatibus. l Questum maximum: Quam maxime inique iniqui. m Sinite impetrare me. Qui in tutelam meam. Ordo est. inue impetrare: ne eum circũuentum inique iniqui.

Agendi tempus mihi datum est. vobis datur Potestas condecorandi ludos scenicos. Nolite sinere per vos artem musicam Recidere ad paucos: facite vt vestra auctoritas Meę auctoritati fautrix adiutrixque fiet: Si nunquam auare precium statui arti meę. & eum esse Questum in animum induxi maximum: quę maxime seruire Vestris comodis. sinite impetrare me: qui in tutelam meam. Studium suum: & se in vestram commisit fidem: ne eum Circũuentum iniqui inique irrideant: mea causa causam hanc Accipite: & date silentium: vt libeat scribere alijs: mihi que Vt discere nouas expediat post hac precio emptas meo.

q Vt libeat scribere alias. Oratorie q Mihi que vt. f. mihi pprie dicit. docet enim poeta q merito ipse dici debeat scenicus. r Nouas expediat post hac. Ab vtili argumentatio est: & bene: vt expediat tanquam facturus sit: & si non expedierit dum quęstum maximum seruire populo putat. s Precio emptas meo. Estimatio a me facta quantum ex diles darent: & proinde me picicite si abiecta fabula a me precium: quod poete numerauerint repetant. ergo meo a me facto: a me statuto. nam q mo alibi dixit. Post q ediles emiserant: & bene vt sequatur populus iudicium eius: cui estimare vere fabulas onus posuerit. Precio emptas meo: vt quidam voluit periculo.

Primus Actus. Philotis Meretrix. Syra Lena.

Er pol que paucos re. 2c. No/uo genere hic vtraque propterea inducitur. nã & Philotis: & Syra non pertinent ad argumentum fabulę: Hęc autem maluit Terentius: quia aut per prologum natus inducere: loqui.

Er pol que paucos reperias meretricibus fideles

extrinsecus assumit: vt sit postquam argumenti obscuritatem effugiat. Per pol paucos: Animaduertendum est in hac fabula Terentium bonam meretricem inducitur: ne id contra morem videatur facere: etiã aliam meretricem: non malã inducere: vt id exemplis fiat intus: & vix verisimile. Per pol que paucos. Ordo est per pol que paucos reperias. nã

Primus Sctus

per pol non est latinū sed mis. Quam paucos: quidam non paucos: sed paucis legūt: sic em Apollodorus b Reperas: Aptū verbū ad raritatē & ideo nō dixit pauci sunt: sed paucos reperias si quos quæras: non aut reperit nisi quod queritur: non queritur: nisi quod præsto non sit: c Fideles. hmoi sententiam rhetores

per quā. i. nī mia pecora dicuntur: quæ a grege excepta sunt ad vsus dñi rū suorū: vt vberius pascant: sed proprie eximii sunt potius maiores: qui ad sacrificandū electi sunt. et em boues: q ad b electi sunt egregii dicūt: & oues lecte. Virg. Maciant lectas de more bidentes: ita & porci eximii. Vt ni eximii: deest cō ses: vt sit censes: vt ni eximii neminē habeam: vel certemones: vt ni eximii: ita eximii separatum ex omnibus proprie

vocant: & mire non esse: sed euenire dixit. vt nō rationis: sed casus sit id quod rarissimū est. Fideles. Fidi in maximis: fideles i minorib⁹ negociis. d Vel hic Pamphilus: Transitus a generali sententia ad specialem. Vel nunc vt alias conjunctio disiunctiua est: Alias correptionem significat: vt apud Ciceronem. Vt optimam me sane vitam etiam Virg. Carmina: vel. c. f. d. l. aut vlt modo. Iurabat. q. h. q. f. tria sunt que iurabat: & quotiens: & q̄ sancte: quod totum de more amatorum: & meretricū dixit. que iureiurando te neant: quos legem non possunt. e Vt quis us. Non modo bacchis: que amica erat. f Nūq̄ illa viua ducturum vxorem. ita

Euenire amatores syra: vel hic pamphilus quotiens Iurabat bacchidi: q̄ sancte (vt quis facile posset credere) Nunquam illa viua ducturum vxorē domū. en duxit: Sy. Ergo propterea te sedulo: & moneo: & hortor ne Cuiusq̄ misereat qn spoliēs: mutiles: laceres quēcūq̄ Nacta sis. Phi. vt ni eximii neminē habeā: Sy. neminē Nā nemo q̄ illorū scito ad te venit: qn ita preparat Se se: abs te vt blanditijs suis q̄ minimo precio suam Voluptatē expleat. hic sine tu amabo nō citra insidiabere Phi: tñ pol eadē iniuriū est esse oibus. Sy. iuriū aut est Viciū aduersarios: aut qua via te captent illi: eadem Ipsos capi. heu me miseram. cur non aut istec mihi Aetas & forma est: aut tibi hæc sententia:

eximius porcus est emptus a grege. atq̄ signatus macula: aut nota. p Habeam. Deest censes: aut vis: aut mones. q Nā nemo quisquā. Par. l cō tertii. nam abundat quisq̄. r Sōto ad te venit. Bene additū est scito: & moraliter: & acutus. pronūciandū est enim verbū illorū: qui familia res corrumpunt. s Quā ita parat. Hoc verbū parat aduersum munificos. et segnes sumitur. vt alibi: An parasti te: vt spes. n. r. t. s. t. Abs te. Pro ex te. v Suam voluptatem expleat. Bene expleat: quod contrariū meretrici est amatorē voluptati satiare. x Hic sine tu.

furās primo iurabat. Nunq̄ illa viua vxorem ducturum: g En duxi. Pro nuncia: vt mirantem ostendas. En duxit. En aduersiū demonstrantis est: vt en alter. h Frigo propterea. Modo ergo effectū exprimit reprehendentis tarde sibi consentientē: Sic Virg. Ergo age care pater ceruicā imponere nostris. i Propterea te sedulo: Sedulo instanter. & ex animo: & sine dolo. k Et moneo: & hortor. Monemus cōsilio: hortamur impulsu. l Ne cuiusq̄ misereat. Deest te. m Quā spoliēs: mutiles: laceres. Quā pro quominus: & magna persuasio est ad malefaciendū. n Spoliēs. Spoliare est non minimā partem auferre. Mutilere aliquid detrahere: sine quo res esse nō possit. Lacerare autē cū omnino nō habeas: quas imminuas. Mutiles. Imminuas: vn de mutilli dicti sunt boues: aut capri sine cornibus: nam male multi putant dici: & inde mulcher Vulcanus q̄ sic mutilatus: ac debilis. nam proprie mulcher dictus est q̄ omnia mulceat. i. molliat: ac vincat: o Vt ni eximium habeam neminem. Vt ni pro ne. & perseverat in allegoria. nā exi

i. talib⁹: & videli pol chra meretricis puella est. y Insidiabere. Insidiari malum est: sed contra insidiari iustum est. z Tamen pol eandem iniuriam. Et idem alter: & vberius mentis intulit: nam petus est eadē esse omnibus: q̄ nullum excipere. a Inuicem. Inuicem. iniuriam autem indignitatis modo significato: & vim aduersiū habet. b Viciū aduersarios. D: more aduersarios mutato nomine posuit: durū enim fuerat: si amatores diceret. c Quare via captent. Illi qui te captent: spe te eos: vel semel capere. d Heu me miseram. Bene quia non persuasit: sed affectū doloris exprellit: intelligitur enim ex vultu eius non eā persuasibile quod voluit. Heu me miseram cur non aut istec mihi. etas & forma est. quo d reliquum sit: quia quod persuadere volebat non potuit. Et bene nota: quia vtrumq̄ non habet: & mire contrariū descripta est deformitas: Bene & formam: & voluntatem malam gerentis. e Aut tibi hæc sententia. Diciticos: simulq̄ ostendit: secundum difficile deformem reperire bonum.

Senex si querat me modo: iisse dicit ad portū Percūctatū aduentū pāphili. audin qd dicā syre:

Parmeno. Philotis. Syra. Senex si querat me modo: iisse dicit ad portū Percūctatū aduentū pāphili. audin qd dicā syre:

hi locutiōe. excūdi autē causa de argumēto sumitur. quia Pāphilus absens sit: expectatur indies eius aduentus. Senex si querat me modo: iisse dicit ad portū. Hæc oia submissa: & veloci pñūciatiōe afferenda sunt hæc em desiderit hmoi verba: vt pote & serui: & festinatis. b Percūctatū aduentū Pāphili. Honestā eam dixit. i. post Pāphili aduentū & percūctatū: & percontatū scribit: sed percūctatū a cōto dī q̄ nauis vtunt ad loca nauibus oportuna. si vero per

cunctatum ab eo quod a cunctis perquiratur dñ. c Aus
d n quid dicā Syre. Audis modo: sentis: intelligis. vt Virg.
Progeniem sed em̄ troiano a sanguine ducti audierat. Itē ali
bi. Neq; audir. o. h. Audin quid dicā: Audis mō pro aduer
te Syre
inducitur. Audin qd
dicam Syre. Conuenit nomē seruo puero
quod est gestire & ludere. d Nul

Corinthū hinc sum profecta. Hic argumenta sunt an obles
tare potuerat a piona: quia m̄ les inhumanissim⁹: a loco
quod hinc profecta: a tēpore: quod biennū: a te. i. a infuria:
quam intulit o Hinc sum pfecta in humanissimo. Mu
ta dixit: & milite: & hinc in humanissimo. p In huma
nissimo. Quid potuit de milite dici: nisi superlatiuo. namq;
ois miles inhumanus. hic vero inhumanissimus. q Biē
nium ibi ppetuum: v̄ continuationē sui
casus ostenderet ppe
tū dixit. r Mife
ra. Mulieris interposi
tio. s Tot illū p̄
it. Non cū illo sui: sed
tuli. adeo non me obs
lectauit. t Deside
rium Athenarū. Qd
Corinthū pfecta es.
v Athenarū. Athe
narum. Arbitror qd
dixit hinc ante.

Ius. Pronō. e All
as vt vti possim. Inter
alia: & alia hoc inter
est: quia alias alio tē
pore significat: alia al
ter: vt per alia integra
nō dicā: f Sed vi
deon philotim. Mre
inuenta est cā narrādi
iō quia peregre venit
meretricis alia: q̄ si Athe
nis oīa esse sciret. Sed
vidē ego philotim.
sic solet dubitare: qui
aduentibus ipsis q̄s
post multū tēporis in
teruallū videt.

g Vñ hęc aduenit.
Cū quodā cōtemptu
eius hęc si parmeno.

h Salue m̄ ecastor
Parmeno. Olim salu
tantes addebant ius
surandū: vt hoc sedu
lo facere viderentur:

Me: Aut adiectio ē
& abundat: aut possi
tum est pro vna sylla
ba: vt gregi

dicū: i Ectū gde
pol syra. Irusit ad ca
stor addēdo ædepol:
& q̄ illa parmeno: si
le hic addidit Syra.

Syra supra veteres legerunt proponētes: vt mīllus Syrus:
k Vbi Philotis te. o. Vide licentiā supra philotim: hic phi
lotis dixit. l Oblectasti tā diu. Facete dictū meretricis: nō
vbi fuit: sed vbi te oblectasti. m Minime me equidem
oblectauit: Me acutius pferendū est: & responder. n Co
rinthū hinc sum profecta. Hinc magnū ostendit dolorem
habere philotim q̄ relicus Athenis: Corinthi habitauerit.

Si quæret me vti tum dicas: si nō quæret nullus dixerit:

Alias vt vti possim cā hac integra: sed videon ego

Philotim: vnde hæc aduenit: philotis salue multum:

Phi. o salue parmeno. Sy. salue mi ecastor

parmeno. Par. & tu ædepol syra dic mihi:

Philos vbi oblectasti & tā diu: Phi. minime me equidē

Oblectauit: quæcum milite corinthū hinc sum profecta

Inhumanissimo biennium ibi ppetuum misera illū ptuli.

par. ædepol te desiderū athenarū arbitror philotium

Cœpisse sepe: & te tuū p̄siliū cōtēpisse. Phi. n̄ dici pōt

Quā cupida erā huc redeundi: & abeundi a milite:

Vosq; hic videndi: antiqua vt cōnsuetudine agitare

Inter vos libere conuiuium. nam illic haud licebat.

Nisi p̄finito loq; quæ illi placerēt. Par. haud opinor

Athenarum. & Am
phibologia te deside
riū cœpisse: quod cū
milite inhumanissimo
& cōsiliū cōtēpisse
se plenitudinem cō
posseffam. x Huc
redeundi: iterum a lo
co. y Abeundi a
milite. A periona.
3 Vosq; hic vidēdi.
A re redeūdi abeūdi.
Vosq; hic vidēdi. O
ratorie vñ rē in tra
diuifit. huc redeundi:
abeundi a milite: ad
vosq; hic viuendi: vt
diceret huc ventēdi.

Nisi p̄finito. I. a tēpore: hic offēdit quod dixit supra tali.
& quid sit agitare: & conuitiū liberare. a Agitare inter
vos. i. c. Inter agere: & agitare hoc inter est: q̄ agere est aliqd
vel necessarium facere. Agitare voluntariū: ergo agit. r ex
ercere. b Nā illic haud licebat. n. p. l. Legit & illa: vt sit or
cōtexus accētus: & significat illic: vt illi mea tristitia: & ab
solutū est. c P̄finito. Decet tpe: aut quid tale. Nisi p̄z
Z;

Primus Actus

finito loqui illi. q. Duo dixit, & presinito: & que illi place-
rent: vt neq: quantū velles: neq: quod velles diceret.

d. Haud opinor cōmode. Cōmode pro blande: & hñ: vt
nūq̃ tam dices cōmode sine statuisse orōni. e. Milite.
Argute militem: quia quasi inimicus sic orationi: que in pa-
ce plurimū potest. Quid hoc negotiū est: mō que narat. h.
Argumentū nunc descendit in Phormione. Quid tu es tr-

stis. prelatus. f. allocu-
tionibus: & separata
rum: & permixtas p
sonarum ne icune ad
argumentū veniens
non agere fabulā: sed
narrare videretur.
f. Quid hoc negotiū.
Bene addidit negotiū
aut auget inuidias
facit: nam potuit di-
cere. Quid hoc ē: sed
(vt diximus) ad inui-
diam & magnitudis
nem rei negotiū dixit.
g. Que narrauit mi-
hi. Que qualia s̃: &
quanta. modo q̃ nar-
rauit mihi: que legen-
dum est: vt sit qualia
& quanta: & hoc

h. Quod ego nūq̃
credidi. Hoc totū cū
inuidia pronūciādū
ex animo meretricis:
que facinus indignū
nuptias putat.

Uille hac viua
posset. Mirè ostendit
ex eisdem verbis ean-
dem hanc esse quā su-
pra dixit: nūq̃ illa vt
ua vxorem ducturū.
k. Posset animū in-
ducere: quasi in rē du-
ram & immanem.

l. Habere aut. Ostē-
dit pronūciatōe q̃d
prope est: vt non ha-
beat. m. Sed sit
mē hē vereor: vt. f. n.
Bene pro persona ser-
ui: qui vult dñm vxor-
um magis esse q̃ a-
matorem Bacchidis.
Vt ne non. Sed firmę
hē vereor. Animad-
uerit Terentiū in nu-
ptis hoc dictum ser-
uare. Vtrum firmas:

an infirmas dicat nuptias: n. Si in rem est Bacchidis. Be-
ne additum si in rem est Bacchidis. vt ostenderet se non ma-
lignitatis: sed benivolentia causa talia vota suscipere. In rē.
Pro inuoluntate: ab re contrarietate. o. Sed qui istuc
credam. Nuptias esse infirmas: Sed qui istuc credam ita ef-
se. d. m. p. Superiore voto excusauit crimen curiositatis. iam
viderat post Bacchidem audire velle. p. Non est e p hoc
ppolato percunctarier: desiste. Vide q̃ conuenienter poeta cū
id agat: vt narrantem Parmenonem inducat: tamē multis
diueticulis morales facetas internectit. Non est opus hoc
pro vto percunctarier: desiste: Incerta distinctio: vtrum plas-
to hoc: an percūctarier. q. Ita me dñi bene amabūt. Pro-
amant. vt donec regina sacerdos. m. g. g. p. d. i. p. r. Vt h
proferam. Prodam: Bacchidi (elisset. vel culibet. s. Me-
cum gaudeam. Mecum infra me. Virgilius. Hęc secum:

t. Nunq̃ tam dices cōmode. Hęc pronūtiatio eiusmodi
esse debet: vt ex ea appareat prope deletum Parmenonem
vix se posse continere quin narret. Nunquam dices tam cō-
mode. Quasi ex parte labefactus est. sic enim loquitur.

v. Ahinoli Parmeno. Artificiose se fingit audire nolle: vt
tacitura credatur si audierit: quia curiositas signum loquaci-
tatis. Sic Horatius. Percunctatorem fugto. nam garrulus
idem est.

x. Quasi tu nō mltō
malis. Deest ita dices
vt si ita dices: quasi &
nunc philois non est
instantiore hac callidi-
tate: vt magis seruiū
ad dicendum prouo-
cet. y. Quam ego
percuncter scire. Edy-
phis. deest em ita gra-
uaris dicere: aut ita ne-
gas te locuturum.

z. Et illud vti mi-
hi est maximum. Ser-
uile vitium est tacere
nō posse. Et illud. m.
v. Hoc lenius apud
seculū clarescē mihi
fidem das: etiam alia
se habet: vitia excep-
tione significans in hoc
quod dicit. Illud mi-
hi. a. Si fidē das.
Anima duerte his dis-
tationibus etiam spes-
ctatorem suspēdit: q̃
libētus audeat. Si mi-
hi fides das. Fidē liter
pro des.

b. Ad ingenium re-
dit. Quia a se discēde-
rat si taceret: Cicero re-
dit ad se.

c. Hanc Bacchidem
amabat. Vt cum ma-
xime eiusmodi ē hęc
tota narratio: vt de se
sionem adolefētis cō-
tinere videatur: q̃ me-
reticem amicam ne-
cessitate coactus dese-
ruit. Mirè igitur: va-
de questio est: de coe-
pit: amabat inq: Bac-
chidem: ille & in secū-
do Virgilius. An for-
tiores greci Troianis.
Facti bello (inquit) fa-
tisq: repulsi. d.

d. Bacchidem ama-
bat. Ordo est & sen-
sus. hanc Bacchidem vt amabat: e. Pamphilus tum cū
maxime amabat. Pater vxorem vt ducat orare occipit: Et
vt positum pro quem ad modum: & maxime bis numero
subauditur: & cum maxime vna pars orationis est: & cum
maxime pro nimis. f. Cum pater. Cum modo aduerbi-
um est pro quando. g. Orare occipit. Maxima necessitas
est: vt cret pater. h. Et hęc omnia omnium. Quid si ma-
iustū est: quod orabatur ostendit iustum & frequētatum:
quod dicebat pater se senem esse dicere: omnē causam adole-
sentis senex amputauit pro suo senili cōmodo rogans.
potuisset enim adolefētis dicere: quam pro me curam geris.
hanc precor o. pro me. d. i. Senē esse dicere. Illud pos-
se agere amat contra vilitatē suam: sed ne poterat filius cō-
tra vtilitatem patris: ergo vt cogeret pater suā causam inter-
ponebat. k. Præsidium velle se. Præsidium senectutis fo-

holem: et successione dicit. k Ille primo se negare. Virg d est ducere an negare se nuptiis. l Sed postq̄ pat̄ acri^o instat. Tria dixit: & acrius: & pater & instat pudori. Sed postq̄ pater acrius instat. Postq̄ iquit pater acri^o instat nō compulsius est Pamphilus. sed tamē deliberauerit. m Pater instat. Maior vis est cū pater instat q̄ rogat. n Pudori an ne amori. Anacoluthon. Pudori an ne amori obsequeretur magis. Sic ostēdit in vtrāq̄ parte: vt in anī mo ho iusti adoleſcentis pudor amorem nihilominus vincere debuisset. Pu dori an ne amori La tens excusationis ra tio explicata est. Pu dori. Patris. f. o Amori. Meretrix cis. p Tundendo atq̄ odio. Tūdere est sepi^o id. m appetere. translatio a iaborū mallo. Tūdendo atq̄ odio deniq̄ effecit Deniq̄ tempore lon gitudinem significat: vt effecim^o quod cū magno cōatu: et mo limine facimus. vix q̄ per nos finem ac cepit. Tundendo atq̄ odio. Mire iterpo sit moras ad postre mū confellurus vxo rem ductam. primo inq̄ negauit: post deli berante: ad postremū duxit non inquit ipse: sed effecit hoc senex: ita mutandē personae totam voluntatē adole ſcentis absoluit. q Odio. Alluditur te attendenda est dif ficultas vniuersitatis verbi. Odio. Hoc ē i stātia. r Deniq̄ effe cit. Oratorie tēp^o ap posuit. Nā h̄ fecit de niq̄ s Despon dit ei gnaram. Vide nō hic dicit: duxit vxo rem Pamphilus: sed totum ad patrem referri. t Neutiq̄. Non nimis. v Donec iā in ipsis. Nota locutionem sen su magis quā verbis manieſtam. Donec tam in ipsis nuptiis. Deest politus: cōstitutus vult addoluit: et egre tulit: aut repetere debem^o: sic i ipsis nuptiis: in mentione nuptiarū effereſcit animus amatoris. x Nec moram vllam quin ducat. Vel nec aliquā dieculā: vel dilationē v. det ad nuptias. x Quin. Quominus. y Ibi demū. Deniq̄ postremo. & m re additū ē ibi. quia male pendebat in ipsis nuptiis: & sic est q̄si dixisset in ipsis inquam nuptiis. z Demū ita egre tulit: vt ipsam Bacchidē si adesset. Hoc hyperbolicū est. Virg. Vel priamo miseranda. a Aegre tulit. Idē Virg. Quis tanta. f. m. b vt ipsam bacchidem. Que nunc accusatrix est: & est argumentū ab animo. c Credo ibi. Pro eū. d Vt loqui posset vna mecū. Pa relcō tertū: & argumentū a persona. quod ait mecū Parme no argumentū a dictis: quod ait parmeno moraliter. & an tonomastice nomē repetit: & significanter fecit nō addēdo dicebat: et sic dramaticō & diegmaticō est trāsūdo: & mire

interposuit nomē. vt affectū doloris ostēderet. sic Virg. An na. c. a. e Parmeno perii miser perit nomē. f At te dii deeq̄. Obūnuū vt p̄suasit serū: nā si meretrix seni irascit: nō p̄philo. g Cū odio. Instā tis: ac modestia. h Vt ad pauca redeā. Tāq̄ multa sint. q de p̄phili amore q̄ci possit. Vt ad pau. re. Præceptū ora tonū in lōga narratiōe p̄ veritatis inquisitionē: reddit em̄ au ditore aciorē: quē spes finis recipit fatigatū. i vxorē du cit domū. Vxor d̄r̄ v̄l abvngēdis postib^o: et figēda lana. i. q̄ quū puell^o: nubent maritos postes vngē bāt: b q̄ lanam figē bāt v̄l q̄ lotos mari tos ip̄e vngēbāt. c rel testis Enni^o Exin Tar gnū bona iocmina la uit: & vixit. k No cte il. p. Pronūciādū est illa prima. q. d. ple na desiderit pleua. cu pid. tatis. s̄kter adyū dit virginē: & exp̄ise non attingit noctē illa pria. q. d. vel plena a moris: v. l. plena dul cedis: vt magis q̄d i ferē nō tactā h̄gine. & hic argumētū e q̄nta fecerit p̄phili^o erga a micā suā. l Virgine n. a. Virginē Emphas is ē q̄uis nō amatā virginē tū et nō dixit nō āplex^o s̄q̄ ne atti git q̄dē. m Que cō. ē nox. Eā primā nox cte. f. n Nihiloma. Quali i nihilo possit eē mag^o aut min^o aut nihilo mag^o affeuerā tōis. o Quid a. zc. Inuenit q̄si temp^o: Te rēno vna. i. simul vno loco. p Cū vir. A p sona. q Vna A lo co. r Cubuēnt. ad habitū & occasionē. s Adoleſcēs. A pio na. t Plus pot^o. Ab ip̄. aliō: q̄ ex accidē tibus. Cū virginē vna adoleſcēs: argumēta in p̄cctāra necessario posita q̄b^o Terē^o ex vira q̄ p̄e disputans purgat neq̄s illū stul te hac posuisse iudica ret hoc ei tarde credit meretrix argumentis ne a parmeno vinca. hinc est quod ait Hora. Vincere Ceoli^o q̄uitate. Terē. arte. v Nō veris s̄k: v̄v̄h̄tio. puerfa: pri^o ē ei v̄z deinde venisse: & sic iō du xit: q̄a est sepe veris s̄k. v̄z tū: vt. Decios p̄ alieno cōmodo mori voluisse. Nō v. d. Hoc iā pl^o ē tū amat amasse Bacchi dē q̄ntū nō posset credi. x Credo. i. v. t. n. a. t. v. Magno cōpēdio vsus est: nō ostēdēs cur hoc falsū sit q̄d putet meretrix: s̄cur h̄ putat: ita ex e^o p̄sona refellit q̄d obicit. y Il le inuit^o. Inuit^o dicēdo q̄si ad monet ite: iterū q̄. vt Vir. Itali am nō spō: sequor: z Quid de. h. Interponit p̄sonā ad exitū festinās. vt alibi. Quā metui q̄sum euadas. a Dieb^o sa. p. Hic exit^o. b Post p̄. me. Ne restis q̄s q̄: & v̄bif: secretorū iterueniat c Me. so. se. fo. Familiaris in seruo ia ctātia de dñorū familiaritate. Simul quia d. cens est: vt per eū quid ḡstū sit: spectatores sciant. d Narratq̄ vt. zc. Hoc ē illud q̄d sup̄ dixerat. Noctē illa priā virginē n̄ attingit.

interposuit nomē. vt affectū doloris ostēderet. sic Virg. An na. c. a. e Parmeno perii miser perit nomē. f At te dii deeq̄. Obūnuū vt p̄suasit serū: nā si meretrix seni irascit: nō p̄philo. g Cū odio. Instā tis: ac modestia. h Vt ad pauca redeā. Tāq̄ multa sint. q de p̄phili amore q̄ci possit. Vt ad pau. re. Præceptū ora tonū in lōga narratiōe p̄ veritatis inquisitionē: reddit em̄ au ditore aciorē: quē spes finis recipit fatigatū. i vxorē du cit domū. Vxor d̄r̄ v̄l abvngēdis postib^o: et figēda lana. i. q̄ quū puell^o: nubent maritos postes vngē bāt: b q̄ lanam figē bāt v̄l q̄ lotos mari tos ip̄e vngēbāt. c rel testis Enni^o Exin Tar gnū bona iocmina la uit: & vixit. k No cte il. p. Pronūciādū est illa prima. q. d. ple na desiderit pleua. cu pid. tatis. s̄kter adyū dit virginē: & exp̄ise non attingit noctē illa pria. q. d. vel plena a moris: v. l. plena dul cedis: vt magis q̄d i ferē nō tactā h̄gine. & hic argumētū e q̄nta fecerit p̄phili^o erga a micā suā. l Virgine n. a. Virginē Emphas is ē q̄uis nō amatā virginē tū et nō dixit nō āplex^o s̄q̄ ne atti git q̄dē. m Que cō. ē nox. Eā primā nox cte. f. n Nihiloma. Quali i nihilo possit eē mag^o aut min^o aut nihilo mag^o affeuerā tōis. o Quid a. zc. Inuenit q̄si temp^o: Te rēno vna. i. simul vno loco. p Cū vir. A p sona. q Vna A lo co. r Cubuēnt. ad habitū & occasionē. s Adoleſcēs. A pio na. t Plus pot^o. Ab ip̄. aliō: q̄ ex accidē tibus. Cū virginē vna adoleſcēs: argumēta in p̄cctāra necessario posita q̄b^o Terē^o ex vira q̄ p̄e disputans purgat neq̄s illū stul te hac posuisse iudica ret hoc ei tarde credit meretrix argumentis ne a parmeno vinca. hinc est quod ait Hora. Vincere Ceoli^o q̄uitate. Terē. arte. v Nō veris s̄k: v̄v̄h̄tio. puerfa: pri^o ē ei v̄z deinde venisse: & sic iō du xit: q̄a est sepe veris s̄k. v̄z tū: vt. Decios p̄ alieno cōmodo mori voluisse. Nō v. d. Hoc iā pl^o ē tū amat amasse Bacchi dē q̄ntū nō posset credi. x Credo. i. v. t. n. a. t. v. Magno cōpēdio vsus est: nō ostēdēs cur hoc falsū sit q̄d putet meretrix: s̄cur h̄ putat: ita ex e^o p̄sona refellit q̄d obicit. y Il le inuit^o. Inuit^o dicēdo q̄si ad monet ite: iterū q̄. vt Vir. Itali am nō spō: sequor: z Quid de. h. Interponit p̄sonā ad exitū festinās. vt alibi. Quā metui q̄sum euadas. a Dieb^o sa. p. Hic exit^o. b Post p̄. me. Ne restis q̄s q̄: & v̄bif: secretorū iterueniat c Me. so. se. fo. Familiaris in seruo ia ctātia de dñorū familiaritate. Simul quia d. cens est: vt per eū quid ḡstū sit: spectatores sciant. d Narratq̄ vt. zc. Hoc ē illud q̄d sup̄ dixerat. Noctē illa priā virginē n̄ attingit.

Z A

Primus Actus

e Sequi autem ea vxorem duxisset. Bonus color purgationis. diceretur enim quare si illa odio habeat ducbat vxorem.
f Tollerare posse. Tollerare verbum est mala patientis.
g Deceuerim. Statuerim: & defixerim. Quia deceueri me non posse. Apostrophe.
h Eam ludibrio haberis. Honesto verbo et pudoris plenus usus est: & noue pro vitari. g Quin. Quominus.
i Integra. Id est honesta. non enim dixit spoliatam virginem: aut mulierem. k Ut accipia suis. Vigilant quod est integra specificat. i. tale: quale accipia suis: potuit ei vitia accepisse: vt sepe euenit: ergo non abundat: vt accipia suis: sed habet significationem. l Piu: & pudicu ingeniu: Erga meretricem pium: pudicu erga virginem. cogit pium dicere paphilum que perituri putabat. Pium & pudicu ingenium narras. An si quid erga virginem & pium & pudicu: an pium erga meretricem: pudicu ergo virginem.
m Hoc ego proferre. Verba Paphili sunt: non vt quida putant ad personam parmenonis referentes.
n Cur tu nihil dicas vitu. Nunc viti culpe. Vxor. n. o. Abitura. Abitura moram significat: & postquam tarditate: itaque postremo vel sero abituram.
p Quid interea. Exultantis est & gestantis audire. q Interea. Inter eos dies.
r Sed vt sit postquam hunc alienu. Pro alienatu dixit: vt i Phormione. Quid ego vobis Geta alienus sum: na quo alienu si amabat se dixerit.
s Postquam hunc alienu. Oratio non iam Bacchidem excusat. qua a verisimili causa vult ostendere quod ipse a fuit in paphilu durior. t Alienu ab se vidit. Id est maritum: nam hoc nome a meretricibus alienum est.
v Maligna. Multo maligna difficilis malignus est q difficulte est sui ondit: x Procax. Dispositiua & perax. Procax est peccare. Virg. Procacibus austris. i. impudentibus. na ex multu petit impudens est. & procax. vnde & proci dicitur sunt: qui filias alienas in matrimonio petierunt. y Non addepol miror. Obtinuit. quod volebar parmeno: na credit Paphilus iniuria facta Pamphilo. z Atque ea res. Immo legi ut & atque. Atque ea res multo maxime. Oportune coherat: vt iactetur iniuria facti. a Et hanc que domi erat. Vxor em modestam. Et illa meretricem mala. Et illa & hanc que

domi erat. Illa. Que meretricis esset: h Hanc. Id est vxorem cognouit diligentius: & attentius considerauit. nam agnosce est diligenter & attente cosiderare. c Cognouit factis. Bn satis. ex ipsius moribus: & meretricis. d Ad exemplum. Quasi ad imaginem & collationem: & specie comparandis: e Exultans. Intelleges. f Hec vicia liberali ingenio: Qualitas paratiua. g Pudēs: modesta: Hec vicia meretricis posuit pudēs hęc illa procax. modesta hęc illa maligna: rēq; vero supradictur ornamenta vxoria nam rēq; laudes. h Incommoda atque iniurias. Callide laudata. vxore non rēq; peccat vicia meretricis apud meretricem: & si mul contrētus de vxoris laudibus vicia meretricis intelligit. Incommoda atque iniurias vni omnes tres figura Edyphis. i. i. g. re. Hoc est plus q; te re: & tegete quod meretricem amaret: & plū dixit tegete q; celare. Tegere enim ad hoc dicitur: vt non solum cui q; non ediceret. sed & ne quis sciret. k Hic animus p. Oratorie dixit: nō em Pamphilu dixit: sed animum pamphilu. l Vxor. misericordia. Amphibologia h animus. hic pro tum. Virgilius. Hic animus. g. a. m. h. l Vxoris misericordia. Recte: quia ex misericordia amor nascitur: Sic & in phormione. Misertum est vigo ipsa face regregia. Virgilius. Heu quibus ille iactat. f. Paru victus huius iniuria. Qualitas relatua ad ea. m Deuictus partim victus huius: ce iniuria. Partim victus. de proximo repertum paromocō. Deuictus. victus. n Paulatim dapsus est. Adeo est tardus amor Paphili & magnus: vt etiam post iniurias difficile discedat. Elapsus est animus: non pamphilus: o Postquam par ingeniu nactus est. An sibi par: an ab solute bonum: vt dicimus sic par est. facete. ergo aut tibi aut vxori: id est liberali formine. p Par ingeniu nactus est. Par ingenium eadem voluntatem. Salustius: Quos eadem odisse: & eadem metuere in vnum coegit. Idem alibi. Nam idē velle. a. i. n. e. d. f. a. e. q Interea in imbro moritur cognatus senex. Bene causa ambitionis pamphilu narratur. r Cognatus senex. Bene q; ait senex. nam acerbū funus nō puenibat sabule i comedia: itaq; apud Terentiu meretricis molestia: aut ex duali vna vxore morit: aut senex: ita ex hmoi moribus: vlticōmodū vitaf: vlticōmodū nascit vt nō sit cā legēdi. s Hō. Et maluit hō q; dñō q; dicere.

c Ea ad hos redibat per legē hereditas. Verbo iuris vsus est: ea enim legitima est hereditas: quae familiae debebatur.
v Eo amantem. Non iam uxorem: non iam amicam.
x Inuitum Pamphilū. Inuitum recessisse vis verbi demōstrat: nam proprie extrudere dicitur: qui manibus expellit: sed hic translatione vsus: vt ostenderet tamē importunitatis verbū senis fuisse: quanta impulsio manū efficere potuisset.
y Extrudit. Verbum necessitatis.
z Relinquit. Ineptia presentis temporis legitur & reliquit.
 Relinquit cum matre hic uxorem. Preparatio ad futurum. **ros** rem. Nā senex rus abdidit se: nam hic inceptiva particula: vt nam meus conferu^o est homo: vt magni precii. Plautus in milite glorioso. Rus abdidit se: verbum reprehēdentis senem: quod se se abdidit dixit.
a Huc raro in urbē comeat. Huc benedixit: vt ostendat Parmenonē in urbe esse: Mira oeconomia. fac em presentem: & nulus error in fabula ē.
b Comeat. Comeat est abesse mde vbi te esse oporteat: ergo hoc d. cto ostendit: q̄ raro ad urbem veniat: et senex quippe comeat est ex aliqua commemoratiōe temporalis absentis.
c Quid adhuc habet infirmitatis. Bū vsq̄ adhuc suspēsa narratio ē: & in hac interrogatiōe q̄si substomatatur philotis decepta q̄ nihil videt nisi firmitatis in nuptiis q̄s optauerat. Quid adhuc. h. i. n. tritior meretrix dixit.
d Nunc audies. Sic ait quasi iadudū audire cupiēt: q̄si molestam per contritiōē.
e Bene conueniebat sane. Sane bñ p̄ multum: & sane fat^o valde: quia qui validus est: sanus est. **f** Interim miris. m. o. Huc vsq̄: parmenonē poeta pallus est dicere cetera actib^o seruaturus. In: rim miris. m. Mire ad finē comœdię rerum ex planatio referatur: nāq̄ si queras fallit parmeno cū nō odio socrus: sed pudore sterilitatē aduersus socrū philomenā assimulauerat. Interim: Modo repente: & est aduectū temporis. **g** Mins modis. Mins exemplis.
h Postulatio: Expositulatio: querela. sed proprie expositulatio est apud illum ipsum: qui peccauerit. postulatio de illo apud alterū. Postulatio. Querela: & quasi iusta interpositio querelarū. **i** Quid igitur. Igitur dixit si hoc nō fuit. Quid igitur. **k** Non iugere e cōspectu ilico. Bene e cōspectu: vt pote que caueret grauida intelliges: si tamen subiungim^o videre nolle: vt ignorantia parmenonis apparcat: quia argu-

mentum odiorū credidit: quod Philomena neq̄ videri vellet: neq̄ videre. Fugere e cōspectu: ne videretur. **l** Videre nolle. Ne videret. **m** Deniq̄ vbi non quirit pati. Patit & sustineri intelligi potest hoc loco. vtrū postq̄ non potuit sustinere socrū: aut postq̄ illā socrus ferre nō potuit: sic se celantem nurum. potest etiam sic intelligi: vt non potuit argumenta odii sui ipsa nurus pati: & cōtinere migravit ad socrum. **n** Non quirit pati. Tolerare: aut tolerari: quia patior cōmune est: nam patior te: & a te dicimus. **o** Abiit. Proprie abiit: quia non expectauit: vt mitteretur. **p** vbi illic dies est: Dies nō diebus est dixit. **q** Accersi iubet. Non addidit q̄ quia intelligitur. **r** Dixere ca usā tunc nescio quā. Quia nullius momenti: ac falsam. **s** Nemo remisit. Hic iam apertius odium videtur. vbi nec iam fingitur causa. **t** Postq̄ accesserunt. Subaudiū nō stri. i. missi sunt a socru. Postq̄ accesserunt. Id est missi sūt. & mīra varietas. **v** Id visere. Vt poplāre pōnates venimus. Id visere ad eam. Visere officij est: videre q̄rentis aliquem. **x** Admisit nemo. Iniuriosa etiam ipsa pronuntiatio est. **y** Hec vbi senex rescivit. Scimus que ad nos deleruntur. rescimus relata. **z** Hec ea causa. Bene ea causa: quippe q̄ se ruri abdidisset. **a** Nōdum etiā scio: Parelcon tertium: & deest scire: & est. **b** Nōdum etiam. Recte seruauit reliqs partibus fabulę pendulum: & a tritū spectatorem. **c** Quorsum euentus hoc. f. bene: quia curiosus est parmeno: & idē garrulus: nam per totam fabulam talis inducetur. **d** Quorsum euenturum. deest scire. **e** Habes omnem rem. Quasi dicat: quam audire expetisti. **f** Pergam quo coepi. Hoc iter pergam: vt tenderet iter. **g** Quo coepi iter. Ad portum. f. **g** Nā constitui cū quodam hospite. Dicit causam cur in reliqua fabula nō appareat personahulus meretricis. **h** Constitui. Constitui proprie: nā constiturum de huiusmodi rebus dicitur conuenire: & constiturere. & huiusmodi rebus apud extraneos meretrices agunt. **i** Du vortant bene quod agas. Sepe enim res euentum alter: q̄ volumus: & ideo vulturnus colitur: qui prestat rebus vertentibus.

Eo amantem inuitum pamphilum extrudit
 Pater, reliquit cum matre hic uxorem, nam senex
 Rus abdidit se: huc raro in urbem comeat.
 Phi, Quid adhuc habent infirmitatis nuptiæ?
 Par, Nunc audies: primum dies compluculos bene
 Conueniebat sane inter eas interim miris modis odisse
 Cœpit sostratam: neq̄ lites erant vllæ inter eas:
 Postulatio nunq̄. Phi: qd igitur? Par, si quando ad eā
 Accesserat cōfabulatū: fugere e cōspectu ilico, videre
 Nolle. deniq̄ vbi non quirit pati: simulat le a matre
 Accersi ad rem diuinam. abijt. vbi illic dies est cōplures
 Accersi iubet: dixere causā tunc: nescio quā. iterū iubet:
 Nemo remisit. postq̄ accesserunt: sapius egrā esse simulāt
 Mulierem: nostra ilico it visere ad eā. admisit nemo. hoc
 Vbi senex rescivit: heri eā cā ture huc aduenit: patrem
 Continuo conuenit philomenæ. quid egerint inter
 Se: nondum etiam scio. nisi sane curæ scire mihi est
 Quorsum euenturum hoc fiet, habes omnem rem:
 Pergam quo cœpi iter. Phi. & q dem ego. nā cōstitui
 Cum qdā hospite me esse illū cōuenturā. par. dij vortāt
 Bene quod agas, phi, vale, Par, & tu bene philortium.

scio: scire cum ana;

Nondum etiam. Recte seruauit reliqs partibus fabulę pendulum: & a tritū spectatorem. b Nisi sane curę est. Quorsum euentus hoc. f. bene: quia curiosus est parmeno: & idē garrulus: nam per totam fabulam talis inducetur. c Quorsum euenturum. deest scire. d Habes omnem rem. Quasi dicat: quam audire expetisti. e Pergam quo coepi. Hoc iter pergam: vt tenderet iter. f Quo coepi iter. Ad portum. f. g Nā constitui cū quodam hospite. Dicit causam cur in reliqua fabula nō appareat personahulus meretricis. h Constitui. Constitui proprie: nā constiturum de huiusmodi rebus dicitur conuenire: & constiturere. & huiusmodi rebus apud extraneos meretrices agunt. i Du vortant bene quod agas. Sepe enim res euentum alter: q̄ volumus: & ideo vulturnus colitur: qui prestat rebus vertentibus.

Secundus Actus

p Roh deum atq; hominum fidē. In hac scena accusatio focrus est: quę se coniecturaliter defendit: dicens nihil a se factum in perniciem nurus.

a Proh hominum fidem. Ab exclamatione coepta scena est. Senex em̄ est diffidlis: & iratus. **b** Quod hoc gen^o est. g. c. h. e.

conatur Terentius ad uerfus famam focri bonam reperire: & incipit a generali exclamatione: quo vehementior sit accusatio paulatimq; ad speciale crimen descendit. Quod hoc genus hominum. Accusatio a persona cui accidit ex sexu quod focrus est: c. Quę est hæc. Accusatio a re.

d Coniuratio. Confessio bonę rei est: coniuratio malę: & inde coniuratio Cautinæ dicta est.

e Ut omnes mulieres eadē eque studeāt. Scilicet bono argumento vitur. Læsi sunt nuri: quia focrus es: & nullus focro diligit nuri. Ut oēs mulieres eadem eque studeāt. Accusatio a causa eadem. Studeant malis operis est studere: q̄ velle. **f** Neq; declinatā quicq; ab aliarum ingenio vllam reperies. Id est flexam ve inflexam. ab eo qđ declinauerit: ne parum sit diuersam vel dissimilem dixisse: ut est illū tumultum inflexit. **g** Itaq; adeo vno animo. Nescias an ex sententiā hac: vel adeo ex hac scena nomē fabulę sit inuentum. Itaq; a necessaria sententiā est Amphibologia ad describendam verāq; personam.

h Viris esse aduersas eque studium est. Aliud argumentum. Læsi sunt nuri: ut mihi aduersaretis: nam focrus & omnes mulieres aduersantur viris:

i Similis pertinacia est

nam studium & bonum est: pertinacia vero non nunq; mala. Aequę studium est: dedita opera voluntatis hominis est attentior atq; impensior.

k In eodemq; omnes mihi videntur. Tria in accusatione posuit: ex quib; duo sunt cōmunita: vnoq; ipsi quod mulier est & qđ focrus cōia qđ ipsa spāliter monstrata ad malitiam soltrata: ex his colligit iniuriā passam nurum p cōiecturam. **l** Et si ludo (si quis est) magistrā. Magna amplificatio criminis dubitat: an sit lud^o malitię: & magistrā non dubitat Soltrata: sed certe scio inquit.

m Me miseram. Et hæc quę ab exclamatione incipit ad miseriam cordiā spectat defensionis oratio. **n** Quę nunc quam obrem accuser nescio. Oratorie pro se loquitur: mulieris quidem maioris innocentie est nescire crimē qđ defendere et his verbis ostēditur sine noxa esse: & Philomenam non solū: hanc qđ loquitur Soltrata. **o** Non ita me dii bñ ament. Modo mi Laches nō est blanditiis: sed est qui periclitetur inno-

perius. Non ita me dii ament. anima duertendū veteres non minus euphemismō in verbis quam cacephaton neglexit: velut hic. Ita me dii bene ament. **p** Itaq; Mōduq; partes sūt orōnis. **q** Di mala prohibeāt. Semiter odit vxorem: cuius amor obstabilis fuit in adolescentiā. Di mala prohibeant: Ut vna nos agere.

r Post modū rescesces. Hęc figura ab orationib;

Secundus Actus.

Laches Senex. Sofrata vxor.

Roh deū atq; hoīū fidē: qđ hoc genus: & qđ est

Hæc coniuratio: vt omnes mulieres eadē eque studeāt:

Nolintq; oīa: neq; declinatā qđ ab aliarū ingenio vllā

Reperies. itaq; adeo vno aīo oēs focrus oderunt nurus:

Viris esse aduersas eque studium est: similis p̄tinacia est.

In eodem oēs mihi videntur ludo doctę ad malitiam:

Et si ludo (si vllus est ludus) magistrā hęc esse satis certe

Scio. So. me miseram quę nūc: quā obrē accuser nescio.

La. hē tu nescis? So. nō ita me dii bene amēt mi laches.

Itaq; vna inter nos agere q̄tatem liceat. La. dij mala

Prohibeant. So. Mecq; abs te ī merito esse accusatam:

Post modū rescesces. La. scio te ī merito: an qđ p̄ pro istis

xlus. Non ita me dii ament.

turandum non ita me dii ament. anima duertendū veteres non minus euphemismō in verbis quam cacephaton neglexit: velut hic. Ita me dii bene ament. **p** Itaq; Mōduq; partes sūt orōnis. **q** Di mala prohibeāt. Semiter odit vxorem: cuius amor obstabilis fuit in adolescentiā. Di mala prohibeant: Ut vna nos agere.

r Post modū rescesces. Hęc figura ab orationib;

nominarur in qua aliquid promittimus iudicibus proba-
turos: quū metuimus: ne illis quid temere persuasum sit.
Postmodū resciscet fiduciā in nocentiā. Resciscere est quod de
industria cesatur: vix argumētum vix agnoscitur. a An
quicquid pro istis factis: amare

Que me & te: & f. lam sic accusat: quasi iā po-
hauerit crimen: & est amplificatio. Que me & te & f. Hac
exaggeratio est: que
maiestico multa sunt ab oratoribus crimina. v Dede-

coras. Dedecora qd
honestum: aut turpa-
tur: honestū est corpo-
rale. x Dignum.
Loco multum sonat
& accusatorio strepi-
tu: nec masculinū ge-
nus: nec foemininum
posuit: nec vnā: sed li-
beros. Sic Cicero. En
cui liberos cōmittas:
& habemus em libe-
ros omnes de puella.
Dignum sic dixit: vt
honoris genus sit acci-
pere vxorem meruif-
se. y Cui suos libe-
ros cōmitteret. Nota
liberos in significatio-
ne vnus filij.

3 Tu sola exorare.
Emergis: respicis. vna
bum hic impudenti-
am notat. Cicero. Exor-
tus est seruus: qui quē
acculeo. a. n. p. e. a. f.

a Exorere. Existis:
exoriri dicitur qui ex-
pectans inuadit alie-
quē. b Tu inquā
mulier q me. Tu mu-
lier emphastiz malitiz
habet. & omnino ex-
pressio consuetudinis
& ad indignationem
& lapidis nuncq vtilis:
nisi ad templū vel coe-
lum: quem magis ad
iniuriā delegit: naz
saxum melius q la-
pis: vt Virg. Saxeq
subuectare humeris.
Tu inquā mulier.
& Virg. Varium: &
mutabile semper foe-
mina: c Lapidē
non hominem Suffi-
ceret lapidē putas:
sed de stomacho: nō
hominē additum est. Plautus. Herus meus elephantī corio
circūtectus est non suo. d Non hominem putas.

quia ruri crebro esse. Memor sui est: qui dixerat rus abis.
f Quo pacto quisq vestrorū. Vestrorum pro vestrū. sic
veteres.

g Multo melius hic que sunt. Vfus
est: vt in Adelphis. Aut non prius sex mensibus olfecisse.
h Ideoq vt vos mihi domi eritis. Mire cōfirmat vnde sci-
at: ne suspiciose crimen obicere videretur: & bene mihi: qd
cōmoditas familie ad hunc redundatura est. i Pridem
equidem audiri coepisse odium tui Philomenā. primo oby-
urgatio est Sofstrate: cur nō amet nūrum. secūdo est cur nō
ametur a nūru. tertio cur vsq adeo puella nupta deserat do-
mum. k Minimeq adeo mirum. Satis amare pro me-
rito dicit odium contra meritū: a morem; simul excusat nu-

rum: que oderat talem socrū: & simul prgenit. quod si nō
lesa est: sed odio me habet. l Et non credidi adeo. Id est
oluram fuisse. m Illa hic man. ret

post acrem inuentionem seipfam miseratur: vt in-
uidiam dure inuentionis in ipsam cōuertat. Sic in Andria:
Age nunc iam ego pol. h. v. r. o. e. q. sp. & continuo Chre-
me pietatem nati non te miseret mel. t. c. l. o. r. e. n. Quā
immerito ægritudo hec oritur mihi abs te Sofstrata. Postq
de iniuria dixit de persona eius cuius fama est: id est cū ægri-
tudo hec orit: & ma-
gnitudinem rei signifi-
cat: & repentini im-
petū. vt supra. Tu so-
la exorere.

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

s Ociumq. Hic amo-

rem quasi nihil agen-
tibus. t Vt noitra
res possit. Mediocris:
f. vt comitā patrista
mistas. v Præter
equū atq gratiam me-
am: præter equum: qd
vos estis dñi: vel qd
vos fructum cū ego
doluierim. x Aera
tē. Quia senex. Vir. Vt
res vtra. f. f. y Nō
te p his curasse reb:
Mirus sensus. p his

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

s Ociumq. Hic amo-

rem quasi nihil agen-
tibus. t Vt noitra
res possit. Mediocris:
f. vt comitā patrista
mistas. v Præter
equū atq gratiam me-
am: præter equum: qd
vos estis dñi: vel qd
vos fructum cū ego
doluierim. x Aera
tē. Quia senex. Vir. Vt
res vtra. f. f. y Nō
te p his curasse reb:
Mirus sensus. p his

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

s Ociumq. Hic amo-

rem quasi nihil agen-
tibus. t Vt noitra
res possit. Mediocris:
f. vt comitā patrista
mistas. v Præter
equū atq gratiam me-
am: præter equum: qd
vos estis dñi: vel qd
vos fructum cū ego
doluierim. x Aera
tē. Quia senex. Vir. Vt
res vtra. f. f. y Nō
te p his curasse reb:
Mirus sensus. p his

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

s Ociumq. Hic amo-

rem quasi nihil agen-
tibus. t Vt noitra
res possit. Mediocris:
f. vt comitā patrista
mistas. v Præter
equū atq gratiam me-
am: præter equum: qd
vos estis dñi: vel qd
vos fructum cū ego
doluierim. x Aera
tē. Quia senex. Vir. Vt
res vtra. f. f. y Nō
te p his curasse reb:
Mirus sensus. p his

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

s Ociumq. Hic amo-

rem quasi nihil agen-
tibus. t Vt noitra
res possit. Mediocris:
f. vt comitā patrista
mistas. v Præter
equū atq gratiam me-
am: præter equum: qd
vos estis dñi: vel qd
vos fructum cū ego
doluierim. x Aera
tē. Quia senex. Vir. Vt
res vtra. f. f. y Nō
te p his curasse reb:
Mirus sensus. p his

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

s Ociumq. Hic amo-

rem quasi nihil agen-
tibus. t Vt noitra
res possit. Mediocris:
f. vt comitā patrista
mistas. v Præter
equū atq gratiam me-
am: præter equum: qd
vos estis dñi: vel qd
vos fructum cū ego
doluierim. x Aera
tē. Quia senex. Vir. Vt
res vtra. f. f. y Nō
te p his curasse reb:
Mirus sensus. p his

o Rus habitatum

abij. Quia dixit senex
suis addidit. p Sed
concedens vobis. Ne
dicretur: quod sit vo-
luptatis causa: vobis
melius pluraliter: qd si
diceret qui. Concedēs
vobis: & rei seruiēs.
Concedens vobis: idē
vt vos in vrbe essetis.
q Rei seruiēs. Res-
seruit diuitibus. Quia
abundat. rei seruiunt
pauperes: quia coar-
cāt ad angustias rei:
ita ergo res pro quali-
tate sua: et seruit: & ei
rei seruiunt. Horatius.
Imperara vt seruit col-
lata pecunia cuiq.

r Vestros sumptus

ociūq. Sumptus ves-
tros: idem quod ali-
bi. Ocium. Vtā vrba
nam: vel quod nihil
acquiritis: vt in Adel-
phis. Hanc ego diemē
em vitam vrbānam.

Secundus Actus

f Cum ego solus vos curis ceteris. Vos p te: vt desiste. m. c. t Dum ego vos solus. Noua figura solui vos. g Cum puella anu suscepisse inimicitias. Hoc dicit tanq̄ conceleat etiam nuru iniqua esse. Cum puella. Puellam blande dixit. ita hanc cu amaritudine anu: h Dices illius culpa factu: Pruenit defensionem: & eam sic pronunetavit: vt cri men. i Haud equide dico mi Laches. mi Laches dixit q̄ si grauissimū accusa

torem arguens: & q̄. si defatigata: & delatata e^o in clamationibus: non ergo blandientis est mō mi: sed inuidiose rogitantis. j k Gaudeo ita me dii ament. q̄ similis filius non sit: an q̄ talē vxorem habeat: quā nec inimica acculare possit: & gnati causa dixit: quia talē vxorē habens sua causa qd̄ gaudeat non habet.

l Nam de te quidē satis scio. Id est nihil detrimēti sit: si tu pecces idē nūq̄ dixit per se fieri potes: sed es eadē: sic Cicero. Est idē veres qui sunt semper. m Peccando detrimēti. Sequat inquit numerum peccatorum: ne sit illud copie detrimēti: sed cōplurimū delinquas cōtundem semper admittis. Peccando detrimēti. Hic sentius obscurus est: at tamen hoc dū quā

tum cūq̄ sceleris admiseris. i. quātum cūq̄ peccaueris nihil de tua estimatione minuitur: nihil de pudore derogatur: eadem que fusti. s. quia maior fieri non potes. sic Cicero. Est idem Veres qui. f. i. Peccando detrimēti. Quidam hāc putant ironiam: quasi diceret: quod ex nullo peccato tuo datum pati possumus: sed male. n Qui scis an ea causa me vir. Defensio a deriuatione causae: in qua ostenditur non hanc esse quam obicit causam senex: cur abierit nurus ad matrem suam. o Vt cum matre esset. deest suā. Vt cum

matre esset plus vna: id est diu: ac maiorem partem: p Quod heri nemo voluit. Bene affirmavit defensionem senex dicendo: si propter matrem abiit cur tu exclusus es cū venires. q Em lassam eam oppido. Infirmius defenditur focus: vt error senis vsq̄ ad Catastrophen perseueret. Em lassam eā oppido. Em quid duxit superuacua ponitur interdum hęc conuinctio. p altera conuinctio.

r Oppido valde. Translatio a rustica. qui interrogati que admodū fruges venissent: respondēbāt oppido. i. que sibi & oppido sufficere potuissent. s Eos ppter: rea: t Tuos esse illos mores. Acerbilla me institi: senex: ac cufatiōi vxoris & defensionis nurus: si quidem hoc sensu dicat nurum ne mendacii culpam incurret: q̄ vero egrotat ex moribus malis focus. v Nam vestrarum nulla est: Proveditū. hoc enim ab eo quod est vester.

x Quin gnatam velit ducere vxo. Quin que non.

y Et q̄ vobis placita est cōditio dat. Imago hic quedam argumētationis: que dicitur ἀπαρχή: ἄρχη: ἄρξ: qd̄ latine dicit ab initio ad finem: &

vt generaliter coepit inuectionem ita generaliter cōcludit in focū: & est sensus eo improb^o illas quas degeritis oditis. z Vbi duxere impulsu vestro. Bene verba eadem stomachose: & significanter repetiuit: vt improbitas ex maximo appereat impulsu. Vbi duxere impulsu. Videf vt supra diximus: hęc tota scena ad hoc interposita: vt fabulæ nomen hinc intelligeremus inuentum. a Impulsu. Impudentia focus impulsus repetitio demonstrat. Impulsu vestro. Et in Meautun. Non scortari crebro.

Hic erant curares: cū ego vos solui ceteris curis: cum puella anū suscepisse inimicitias nō puder: illi^o dicis Culpa factum. So. haud equidem dico mi laches. La. Gaudeo (ita me dii ament) gnati cā. nā de te quidem Satis scio peccādo detrimēti nihil fieri pōt. So. q̄ scis: An eācā mi vir odisse se assimulauerit: vt cū matre vna Plus esset: La. qd̄ ais: nō signi fat est q̄ heri nemo voluit Visentem te ad eā intromittere. So. eī lassā eā oppido tū Aiebant: eo ad eam: nō admissā sum. La. tuos esse illos Motes morbum: magis q̄ aliā rem arbitror: & merito Adeo nā vestrarum nulla est quin gnatam velit ducere Vxorē: & quæ vobis placita cōditio est: datur. vbi Duxere ipulſu vestro: vestro impulsu eadem exigunt.

T si scio Philomena meū ius esse. In hac scena mo-
ralis allocutio Phidippi ad filiā mīssimī patris co-
loram ostēdens. a Et si scio ego. Apparet et hic
multa prius patri suo Philomenā locutam fuisse.
ergo hęc responsio nō principiū. b Ut te cogā.

Enī inuitā. scio ego
meū ius esse vt te co-
gam. hoc idē in Adel-
phis: Non necesse ha-
beo. c Patrio ani-
mo victus. Bene vi-
ctus quia non ratio-
ne facio: Vic^o est vn-
decunq; qui recedit
a iure. tale est in Adel-
pho. Non enim. h:

d Neq; tuę libidini.
Libido ē quelibet vo-
luntas temere suscoe-
pta. & bene libidini:
est em̄ non equū esse
animo mariū obesse
nuptam: & si em̄ pro
voluntate posuit libi-
dinē. tñ subaccufauit
hoc nomie. e Opti-
me ex hoc iam scibo.
Legitur & hinc loca-
le aduerbiū: & quasi
cōminatur vxori mō
se inuenturū ipsi pec-
casse non nurū.

f Quid fiet. Vt qd
fiet: an quid fiet nur-
us. vtz innocens: an
iniqua: & videt h̄ So-
strata dicentem vi-
cini sunt inter se pro-
ximi Laches: & Phi-
dippus. g Phidip-
pe: & si ego meis. Ex
positiō Lachetis a-
pud Phidippū accu-
sationē continens tā-
q̄ causam iniuriarū
intēdat h̄ Scio ēē
ap. ob. Principiū ap-
sona eius: cū q̄ agitur
& sua: & an vtile sit
minus obsequi homi-
nē suis. i Appri-
me. Vehementissime.
k Sed non adeo vt
mea facilitas. Facili-
tas indulgentia. Sed
non adeo: vt mea fa-
cilitas. Dicit tñ: & est
Anacoluthon tertū.
l Nunc video. Iucū
de temporat eius cul-
pam quē accusat: cū
dicat illū coactū a su-
is face: e sibi iniurias.

m Est vero. Mō aduerbiū corrip-
entis. Ela vero. Parelcon. n Adit te heri de filia. Narra-
tio: & memoris poeta: quia dixit heri ea causa. t. h. a. p. c. c.
o Itidem incertū amissū. Prodimissū

& idē: quid est an id iterū amissū: aut
ad te incertus veni. Iungendū ergo. vt veni. i. vt sit: vt veni
amissū quidē incertū: incertum inquit veni: incertus a te re-
cessi. p Haud ita decet. Non vsq; adeo decet: est confir-
matio. Haud ita decet. Bene additū est ita: si em̄ celandę nō
vsq; adeo: vt discordiā pareant. q Aut ea refellendo:
aut purgādo. Refellit qui negat: putgat qui idē fatetur: et sic
defendit: ergo refellimus per coniecturā: purgamus per ca-

teros stat. r Vobis corrigim^o. Plus dixit vobis q̄ tibi.
s Te iudice ipso. Virgi. Pandens. a. m. f. i. e. quid em̄ est et
ipso: nisi. s. reo culpę: & tibi ipsi arctius fauēri: vel quia mea
speres vnicus. t Si ea causa est retinendi apud vos. Re-
prehensio. v Arbitr^o Phidippe. Bene additū nomē ex-
citans audiētē.

x Vt meę domi cur-
retur diligenter: vt ne
non. & iungendū est
fatis diligenter. nō em̄
melius satis. y At
ita me dñ amēt haud
ti. Addidit iustitādū
Vix em̄ credibile ē tā-
tundem amare se cog-
quantū patrē.

z Et si illi pater es.
Salu. in primo lib. Et
liberis eius auūculus
eras. Et si tu illi p̄ es
Cōpēdū attulit. Vir-
Heu fuge nate dea: h̄
em̄ sentit: quāq; nate
dea sis: fuge tñ
a Id adeo gnati. Ho-
nesto amon nurus ra-
tionē subiecit piā: nā
non continuo rectum
est nimis amari a so-
cero nurū: nisi post fia-
lium diligatur. Bñ er-
go gnati causa. incre-
dibile est em̄ atrem:
non patris pietate sus-
perari. b Qui ego
intellexi. Et causā iust
amoris ostēdit: & ma-
ritū. nullā erga cōiugē
culpa: q̄ppe q̄ am-
& a Parmenōe dicitū
eo amante. Quē ego
intellexi. haud minus
q̄ se. i. m. Hic subtilis-
ter. onerat culpa nur-
si quidē indignus m-
iuriā fa. iat locero: &
marito. c Neq;
adeo clam me est q̄
esse. Ingeniose poeta
iā preparat causam si
mulaturo ob hanc rē
iracundiā Paphio.

d Hęc priusq̄ il. h.
redeat. Hic subtiliter
eniā terrorē intecit tra-
cūdig mariti. e La-
ches & diligentia ve-
strā. Principiū simili-
ter a personis ē factū.
Laches & diligentia
vest. Remotiuo statu
agit Phidippus p. p. r

f Hęc priusq̄ il. h.
redeat. Hic subtiliter
eniā terrorē intecit tra-
cūdig mariti. e La-
ches & diligentia ve-
strā. Principiū simili-
ter a personis ē factū.
Laches & diligentia
vest. Remotiuo statu
agit Phidippus p. p. r

g Hęc priusq̄ il. h.
redeat. Hic subtiliter
eniā terrorē intecit tra-
cūdig mariti. e La-
ches & diligentia ve-
strā. Principiū simili-
ter a personis ē factū.
Laches & diligentia
vest. Remotiuo statu
agit Phidippus p. p. r

h Hęc priusq̄ il. h.
redeat. Hic subtiliter
eniā terrorē intecit tra-
cūdig mariti. e La-
ches & diligentia ve-
strā. Principiū simili-
ter a personis ē factū.
Laches & diligentia
vest. Remotiuo statu
agit Phidippus p. p. r

Quid si scio ego philomena meū ius eē vt te cogā

Que ego imperē facere. ego aut patrio animo

Victus faciam vt tibi cōcedar: neq; tuę libidini

Aduerlabor. La. atq; ecū phidippū optime video. ex b

Iam scibo qd fiet phidippe: etsi ego meis me oibus scio

Etiā apprime obsequētē: sed nō adeo vt facultas mea

Corrumpat illorū animos. qd si tu idē faceres: mag; in rē

Et nostrā & vestrā id esset. nūc video in illar; potestate

Esse te. Phi. eia vero. La. adij te heri de filia vt veni

Itidem incertum amissū. haud ita decet (si tu

Perpetuam hanc vis esse affinitatē) celare te iras:

Si quid est peccatum a nobis profer: aut ea refellendo:

Aut purgando vobis corrigemus te iudice ipso. sin ea

Est causaretinendi apud vos: quia ægra est: te mihi

Iniuriā facere arbitror phidippe: si metus satis ne vt

Meę domi curetur diligenter. at (ita me dñ amēt) haud

Tibi hoc concedo (& si illi pater es) vt tu illā saluā mag;

Velis q̄ ego: id adeo gnati cū: quē ego intellexi nō amare

Min^o q̄ se ipsū: aut magnificare: neq; adeo clā me est q̄

Esse eū grauiter laturū credā. hęc si resciterit eo domū:

Studeo hęc pri^o q̄ ille huc redeat. Phi. laches et diligentia

Vestrā & benignitatē noui: & quę dicis esse oia vt dic;

sona sua. nā in filiā remouet culpā: cur non redeat: & relatis
uā simul tentat qualitatē. potest em̄ videri eā iniuria loctus
ad hanc voluntatē esse cōpulsam. Laches & d. v. Ab eo coe-
pit: quo maxime notus est: & quod in primis purgandum
sibi fuit he suspectā voluntatē: aut diligentia habere videat
affinium: & cū affectu quodā & geminatu dixit Laches
q̄ ille ait Phidippe: & bene a noie coepit: vt cōsentire illi vt
deatur. & diligentia q̄ ille ait: sin metus satis: vt meę & ce-
tera. f Vestrā: Meliusq; tuā: cū ille dixerit de te em̄: & be-
nignitatē q̄ ait. Haud tibi cōcedo: & si illi pater es: vt tu il-
lā & cetera: & diligentia vestrā & benignitatē
ad vtrūq; diligentia: quia dixit vt mea domi curent:
AA

digētā benignitatē
quia dixit hāud tibi
cōcedo: & si illi pater
es: ut illā magis velis
q̄ ego. g Et q̄ di
cis oīa c̄ vt dicit: qd
iuravit: et dixit quod
gnati causa: & quod
addidit: q̄ illā amet
pamphilus. h Et
te hoc mihi cupio cre
dere. Melius: q̄ si &
hic iuraret. Et te h̄ mi
hi cupio credere. Bene
collegit ex vicissitudi
ne quod volebat.

I Si facere possum.
Hic remouo si facere
possum. v. m. Mollis
dixit q̄ si. & hoc em̄
vult intelligi: nolo et
nō possum facere

k Eho nunqd nā accusat virū. Gesticulatio quadā sece
rior querentis: s̄pe em̄ de maritis puellę parentib⁹ quari so
lent aliquid eiusmodi: quod solis ip̄ia cōmitedū est. Eho
nunqd nā accusat virū. Eho interiectio ponētis aurē proprio
rem: nā illa querit: que solent de maritis puellę matrib⁹ q̄ri.
l Nā postq̄ attendi. Institū vt viderē: & an desit animū: vt
sit attendi animū: nō em̄ plenū est: sed nōdū aduerri em̄ ocu
los: aut animū subaud. f. **m** Sāctę adiurat. Ad nūc actū

Animū induco: & te mihi hoc cupio credere illā ad vos
Redire studeo: si facere possim vllō mō. Lac. q̄ res id te
Facere p̄sber: cho nūqd nā accusat virū: phi. minie. nā
Postq̄ attendi magis: & vi cœpi cogere vt rediret: s̄actę
Adiurat q̄ posse apud vos pamphilo se absēte p̄durare.
Aliud fortasse alijs vitij est: ego sū aīo leni nā. n̄ possū
Aduerfari meis. La. hē soltrata. So. heu dico me miserā.
La. certū ne ē istuc: Ph. nūc qdē vt videt: sed nūqd vis:
Nā est qd me ad forū trāsire iā oportet. La. eo tecū vna.

lūi est. significat est
valde. n Nō poss
se ap. vos p̄. f. a. bo
ne hic addidit verba
philomeng ad q̄ Phi
dipp⁹ cū dixeret. Et si
scio ego philomena
m. l. e. & cœtera. Non
posse. a. v. p. f. a. Ma
nifice contra illud qd
Laches dixit egre las
tus p̄philū. & ita lo
cut⁹: q̄ si hoc p̄philū
grat⁹ cē debeat.

o Perdurare Proprie
& muliebriter dicit.
p Alijs fortasse. Ali
ud em̄ est. sic dicit ne
dixeret: sed cogere vt re
deat: & mollis dicit
alijs: q̄ si tibi dicit et.
q Ego sum aīo leni.

Hoc cōtra illud quod primū dicitū est: vt si ego me oibus. f.
a. d. p. o. **r** Animo leni. Hoc est plenū. nā animo leni vt
dicit⁹ p̄fertur. Ego sum aīo leni. Qualitas ven
nalis. **s** Non possum. Cōclusio. **t** Hem Soltrata.
Que dixisti nō mea opera. neq̄ pole. e. **v** Heu me miserā.
Ad se redire totiens q̄si delatiata cōqueritur. **x** Cery
cum ne est istud quod Philomena non redeat. **y** Nunc
quid vis. Discedentis verbū: **z** Transire. Cito te.

A Edepol ne
nos sumus
mulieres. **B**
In hac scena
est allocutio
qua inducitur secum lo
quens anus. p̄ quam
orōnē mores ei⁹ & as
nimus mitis intelligi
possit a Aedepol
ne nos sum⁹. Laches
generaliter iusfauit so
cerus. hęc plurimas de
fendit causas. eque em̄ inique. non oēs sum⁹ malę. **b** Ae
que comicū nūpou. oiov. & vide sententiā de sensorem accu
saturū socrū continēte contra illud quod ait. Ita vno anio
o. f. o. n. Officiū em̄ boni poetę est: nullū gen⁹ hominū spe
cialiter lędere. Sic Virg. Quod isq̄ e male legere nouerę. n. nō

Soltrata Anus.
Edepol ne nos sumus mulieres eque oēs inuise
Viris propter pauca: que omnes faciunt dignę vt
Videamur malę. nam (ita me dii ament) qd me accusat.
Nūc vir sum extra noxam: sed non facile expurgatu: ita

oēs nouerę: sed t̄cū
malę. **c** Nā ita dii
me amēt. Bene iurata.
nā sine iuraturādo in
credibile est sit bona
socrus. **d** Qd me
accusat. Dicit i eo vt
siti eo q̄ me accusat.
e Nunc vir sum ex
tra noxam. Nā quod
post quod socrus oēs
iniquas esse intelligit
quibus iniquas. **f** Inu
ribus: quia socrus nomē est ad aliquid dicitū. **f** Ita anti
mū induxerūt. Inducere animū cōtra tenere: vt admittat.
persuadere animo suo. **g** Haud pol me quidem esse
quam subaudiendum a superiore est: vt sit pol pro plene in
returando. Haud pol me quidē. subaudiendum suo esse aut

noui & esse: aut tale
quid. secundum

quae fami-
liaris est his qui secū
loquuntur.
h Nec hoc qui mī
hi eueniat: qui vnde;
Multis modis. vebes

Animum induxerunt focus omnes esse iniquas: haud

Pol me qdē. nam nuncq̄ secus habui illā: ac si ex me

Esset nata: nec qui hoc mihi eueniat scio: nisi pol

Filium multis modis iā expecto vt redeat domum

menterlam expecto:
vt redeat: quia nihil
in matre est expectare
filium: iccirco redeat
additum multis mo-
dis.

Tertius Actus.

Nemi ego p̄ra
acerba. Hic al-
locutio est per
cōquestiones.

& hñ nō se a
maiorib⁹ mō: sed in-
foelicibus amatorib⁹
cōparauit: & princī-
piū est a sūma totius
malī. a Nemi ego
plura acerba. Ab eo
loco p̄questionis in q̄
dī: q̄ nisi fere talia ad-
uerſa contigerint. Ne
mini ego plura acer-
ba: Nimis conturba-
ti: & tragici in hac ſe-
na dolores effent non
comici: nisi adderet ex
amore acerba credo
esse. h Ex amore
acerba: dupliciter eue-
nerunt Pāphilo ex p̄-
terito de meretrice. ex
p̄ſenti de vxore.

c Heu me infelicē.
Ab ip̄a ſimplici excla-
matione. Heu me in-
foelicē. Lachrymans
hoc dicit. d Hāc
cine ego vitā. Ab eo
quod ab aduerſis ad
aduerſa delatus ſit.
e Parſi pdere. Si par-
to conseruo parſi facit. parco veniā do peperci. mō ergo cō-
tinui abſtinui ſignificat. f Cupidus redeūdi demū. Ab
eo quod cōtra ſp̄e cōiungit malū. g Vbi vis: genuū age-
re. Magna detestatio p̄ſentis loci. eligere: q̄uis terrā: vſ q̄
uis gentiū: quā cā in qua est. Virg. Tollite me teucrici quascū-
q̄: adbuere terras: & gentiū abundat hic. & hñ vbi vis gē-
tū agere c̄tatē: quā ſupra dixerat. Hancine ego vitā parſi.

Pamphilus Adoleſcēs. Parmeno Seru⁹.

Emini ego plura acerba credo esse

Ex amore homini vnq̄ oblata q̄ mihi. heu

Me infelicem: hancine ego vitam parſi perdere:

Hancine cauſa ego eram tantopere cupidus redeundi

Domum. cui quanto fuerat p̄ſtabilius vbi vis

Gentium aetatem agere: q̄ huc redire: atq̄

Ita esse miserum me reſciſcere. nam nos omnes

Quibus est alicūde aliquis obiectus labor: oē quod est:

Interea tempus prius q̄ id reſcitum est lucro est.

Par. at ſic citius qui te expedias hiſ etumnis reperias.

Si non rediſſes: hae irae factae eſſent multo ampliores.

Sed nūc aduentū tuū ambas pamphile ſcio reuerituras.

nimis em̄ tragicū ſieſ-
ret. Satius erat in ma-
ti pente. h Atq̄
hec ita eē mi. me reſci:
Quod ait lachryman-
tis eſt. Reſciſcere e vix
repetire: quod de idu-
ſtria querat celatū.

i Nā nos oēs q̄bus
eſt alicūde. Aut deſt
apud: vt ſit apud vos
oēs: aut nos oēs pro
nobis om̄ibus. nam
nos om̄es: ratio ſu-
perioris ſenſus: & de-
eſt apud: aut penes:
aut quid tale. Nā nos
oēs quibus eſt: cōſtat
hanc

retrulit
em̄ lucri e nō ad nos
oēs: ſed a quibus e alicū-
de: vt ſic ordo. Nā
quibus eſt alicūde ali-
quis obiectus labor
lucri e ip̄s: hoc e nos
oēs: Nā nobis q̄b⁹ a.
hac figura vſus eſt eti-
am Tullio pro Mure-
na. P̄terq̄ ne ſepul-
chre ac beatum puta-
ret: ei quoq̄ carmē cō-
poſitū eſt: nā ille dargi-
uū caſū ſubiectū cū p̄

poſuiſſet noiatiū: & totū Apollodori eſt: qui ſic ait.
k Quibus eſt alicūde. Hoc gen⁹ allocutiō: ab
ſolutū dī. Tale eſt apud Virg. Craſſima lux mea ſi non iri-
ta dicta putariſ in. g. e. f. e. a. l Reſcitū eſt.

ſic: ſed ſic. m At ſic citius q̄ te: At hoc mō q̄ ve-
niſti: & diſcordias eſſe didiciſti celeri⁹ rep̄ire poteris: quō crū-
tus te abſoluas: & hñ expedias etūnis: aut em̄ ſoluunt nos

curē abeūtes: aut ipediū: & ligāt adueniēt. Vt soluite me reuerti. f. c. At sic citius q̄ sentētia cōtraria: nā supra sic colle- gi: si ignorare mala sua vnicuiq̄ bonū est: sequit̄: vt malū sit: ea cito cognouisse: nra sic: si malis suis succurrere vnicui q̄ q̄ plurimū bonū est: sequit̄: vt ea cito cognouisse sit per q̄ optimū: sed nē aduētū tuū ambas. p. f. r. ne accusare alte- rā altera audeat. o Rē cognosces. Melius est rem q̄ litē.

Rē. co. sra expedies. r. l. g. r. Triculos senten- tia: & bono ordine v- sus. pri^o em sit quere- la: deinde ponit iracu- dia. postremo reditur in consiliū. p Le- uia sunt q̄ tu pergra- uia eē. Gen^o cōsolatio nis: nō a substantia: s; a q̄titate: nō dicit si eū: cām sollicitudis: sed leuē dicit. q Que tu pge. eē. Bñ additū ptra leuia: nō graua: sed pgraua. le- uia sunt a q̄titate. Que tu in ani. Idē p̄t sua sū tibi.

r Quid con. me. An- qui q̄: vlcq̄. vt soly in vero amore ipsa cōso- latōe regredit dolor: & ingenioferō: nō inge- vru dicit: sed cōsola- ris me: & h̄ ipō. osten- dis se rē: q̄ miser sū. s Prusq̄ hāc. v. d. Hoc refert ad illud ca- put in quo ait. Nemi- ni plura e. a. c. e. e. a. et cetera. Prusq̄. h. v. d. Anterē. r Habe- bā ab. ani. am. pe. An- miser sit in amore.

An rē in re: & p^o rē. Hab. bā alibi. Graui- us dixit alibi: q̄ si in meretrice diceret. & maluit alibi dicere q̄ ad meretricē. v Quā mihi obtru- dit. Rēte em̄ dici po- tuit quō vxorē duxit si amabat & hū ob- trudit: q̄a inuito. Sic alibi. Aliquid. m. a. e. q. n. o. p. i. a. m. t. Ob- trudit: p obtrudebat. Energia tēporis.

x Vix me illinc ex- traxi. Vix vel multis modis: vel statim sig- nificat. y Atq; ex- pediui animus meū: Curq; dixim^o: aut li- gū: aut soluit. vt Virg. Que mihi. r. e. v. e. m. f. a. Amatorie em̄ corq; vincula dicuntur: Vixq; hic maluit q̄ vxorē dicere. z Bñ hē. Noua res o. ē. por. Porro deinde: & vim haby: dei- de mō explicationē cōtinuā miferiā referēas. a Que cū ita e se inuenero. Postremo qd restat porro nisi vt hā mō- ser. Ordine seruauit allocutiōis i q̄ a p̄teritis: a presentib^o: a futuris in dicit̄ personę loquens oratio. b Nisi vt hā porro. Porro postea. vel in postremū: aut p̄iūctionē putat. c Pietas. Hęc apte quia terre dixit: addit iubet. d Tū vx. ob. sū. Matris cū dixisset nō intulit vxoris: sed mutauit

Rē cognosces: irā expedies: rursum in gratiam restitues. Leuia sunt q̄ tu pergrauia esse in animum induxti tuū. Quid cōsolare me: an q̄s gentiū est eque miser: priusq̄ Hāc duxi vxorē: habebā alibi aīus; amorī deditū: iā i hac Re (vt taccā) cui vis facile est scitu q̄ fuerim miser: tamē Nūq̄ ausus sū reculare eā: quā mihi obtrudit pater. Vix me illinc abstraxi: atq; impeditū in ea expediui Animū meū. vixq; huc cōtulerā. hē noua res orta est. Porro: ab hac que me abstrahat tum matrem ex ea re: aut Vxorē i culpa iūcturę arbitror: q̄ quū ita eē iuenero. qd Restat porro: nisi vt siā miser: nā matris ferre iniurias Pietas me parmeno iubet. tum vxori obnoxius sum: Ita olī suo īgenio me pertulit tot meas iurias: q̄ nūq̄ In nullo patefecit loco: sed magnū (nescio) qd necesse est Inueuisse parmeno. vnde ira iter eas intercessit: quā tam Permanit diu. Par. haud quidē herde paruum est. si vis Vero verā rationē exeq. nō maximas q̄ maxime sūt Interdū irē iurias faciunt. nā sepe est: inq; bus rebus ali^o Ne iratus qd eē est: quū de ea cā est iracundus fact^o alter Inimicissimus: pueri iter se se q̄ pro leuib; noxijs iras Gerunt. Pā. qua ppter. Par. q̄ em̄ q̄ eos gubernat Aium iūrmū gerunt: itidē illę mulieres sunt ferme Vt pueri leui sententia: fortasse vnum aliquod verbum

casus. e Ita olim suo me ingenio. Olim ad diuturnitā re- ruit: nō ad spacū p̄tenti tēporis. f Tor me. miu. Hęc sūt iniurię quas supra dixit: nocte illa. p. v. n. a. q. c. e. n. e. n. magis: & deinde quid. i. t. n. a. b. c. Tor me. in. Aliā vim ha- bet q̄ dixit me pertulit. Alā q̄ adiecit iniurias meas: Alā q̄ reuicit. non dixit quas: sed que: vt ad oia: nō admittas referat extrema cōclusio. g Sed magnū (nescio) qd ne-

Bñ de ambabus sen- tiens putat magnam cām esse: q̄ irā fecit: et irā diuturnā. S; ma- gnū ne. q. ne. e. e. p. y. i. i. Sic Plau. Porralie- te amare suspicauere. nā veteres infinituo nō ad iūgebat: s; ma- se. h. Quā p̄mā sic dū. Et a re. & a tē- pore. i. Haud qdē herde rē Scruilis rō: & sordida: & nō his respondēs oibus: que dicit Paphlus: sed tā tū nouissime patri. k Si vis ve. rē. Vno v. i. nomē est: vel con- sūctio: vel adurbū: l Non maximas q̄ maxime sunt interdū irē. i. f. Nō iras: nō irē iniurias. Sed hic facti- unt

di- xit secundū superōre rōnē icrepās erorum Pamphilus: de irē ma- gnitudine eū met in- turę q̄titate: aliū fas- etum: probat: oñdū: intelligūt. caute dixit interdū: plerūq; enim hic pag. subaudiēdū: Necesse est euenisse: v̄ euenit: nā cōsēq̄ns sentētia tollit: q̄ ille di- xit necesse est. Nō ma- ximas. q. l. m. Sensus est in quo pramū non irē iniurias faciūt: acti- piendū est secundū nō maximas maxime fa- ciūt: p oñdū. m Nō sepe est rē: Cū de eisdē reb^o e. i. f. a. Est autē. pro venit dixit: & est ordo cum rō q̄ in quib^o rebus ali^o ne iras^o est: de eadē cā est iracu^o: s; a q̄ i- miciss^o. n Cū d' eadē cā. Obicit aut docu- tionē suā: sed cōuenit suo hęc humilitas ra- tiōis. nā plenū erat si

diceret. o Iracu^o d' fa. & inimicissim^o. Irac^o e q̄ ex aliq̄ re la- cessit: irascit. Iracu^o q̄ ex parua nulla ve cā p̄cedit irā- scit. p Paer̄ inter se. Argumētū a simili: q̄a p^o Idē interrogat Quā p leuib^o em̄. Idē est interrogatiue noxijs. Iniurijs culpīs. q Qua em̄ q̄ eos. rē. Infirmitas est Ista cōuenit ser- uo. Animus inūrm^o. A collatiō: p̄sonę muliens accidentū leui sententia: a factō fortasse vñū aliq̄ i verbū: inter has nā h. c. q̄ sentētia totū hic subia: u est q̄ aic. nā. h. c. r. Iudē ille mulieres sunt. f. v. p. Artificiose a p̄sona: a similitudine p̄-

est: a factio iras gerit: ab accidit: hinc similitudinis Iudæ i. m. Sexus alius ad ingeniu: & fetus idē est: & mire similitudinē p̄tinet ad id qd agit.

s Concluerit. Com mouerit: Irā hinc cōfetur. legitur & p̄sciuit se: & cōfessisse: est re nouā fecisse. Concluit. Dixit: fecit.

• Sentio trepidi. & cursi. Trepidatio ad vocē referat loq̄ntiu: • est mos auscultantium;

Inter eas iras has cōcluerit. p̄a. abi parmēno intro: Atq̄ me venisse nūcia. Par. hē. q̄ hoc est: tacē trepidari Sentio: & cursari rursū: prorsū agē dū: ad fores. accede Propius. p̄a. hē sensistis: Par. noli fabularier prohi Iuppiter clamorē audio, p̄a. tute loqueris: me vetas.

cursatio ad sonū p̄ dū: & trepidat ab his q̄ morbū putat. cursatur ab his q̄ raptū sctunt. v Et cursari rursū. prorsū. Rursū p̄prie retro an signifiat: & ē p̄urbiale: vt dicim⁹ rursū: deorsū: intro foras: thaculiac: & similia gr̄eci.

x Tute loqueris: me vt. as. Mure expressus

Ace obsecro mea Gnata. Non solum hic Iuno. Lu

Myrrhina. Pamphilus. Parmeno.

Ace obsecro mea gnata. Par. matris vox visa est

ino non induci: sed eū silentiū parturiēti insup imponit: q̄a furtiua cōceptio ē: & tū eiusmodi verba s̄ matris: vt dūtaxat argumentū sciētib⁹ manifestū sit Pamphilo verbū: & Parmenōi tāq̄ egrā cōtinētis s̄ lā videant. a Tace obsecro mea gnata. Cōcept⁹ furtim cōuenit nasci.

Philomenę. p̄a. nullus sum. par. quid dum:

P̄a. Quia perij. Par. q̄s obrē: nescio qd magnū malum

Profecto parmēno me celāt. P̄a. vxorē Philomenam

Pauitare nescio quid dixerunt. Par. id si forte est

Nescio. Pam. interij. cur id mihi non dixit: Par. quia

Non poteram vna omnia. Pam. quid morbi est:

Par. Nescio. P̄a. quid: nemon medicū adduxit:

Par. Nescio. P̄a. cello hic ire intro: vt hoc q̄s primum

(Quicquid est) certum sciā: quonā mō Philomena mea

Nūc te offendā affcētā: nā si periculum vllum in te est

Perijisse me vna haud dubium est. Par. non vsus factio est

a Matris vox visa ē. oia hęc q̄ sensu p̄cipi p̄nt visa dicim⁹. Vir. Visq̄ canes vllulare p̄ vmbra. † c Quia perij. Saus amatorie. d Vxorē phi. pa. ne. Nescio quid pauere: & timere: & ad corporis & ad animi p̄turbationē veteres in ferebant. Plau. in Bac thidib⁹. Nā & ex ma tri timida: ecce ergo pauitare egrotare. q̄a sic horru ille: ac palpitare venis. q̄a nō poterā vna oia d. est dicere. † b Nullus sū. Rutilus se in iocicē: & miser appellauit. hic nullus sū quia nō poterā vna omnia tū stomacho p̄nūciauit: & deest dicere c. Nemon medi

si piculū vllū. Nō permittit amor dicere piturā: sed periculū. k Non vsus est factio. Vide artificē Terentiū quē admodū alias per Pamphilū: alias per ip̄m Parmenōnē inuenit quē admodū nesciat a ceteris virginē an nuptas ab ip̄o p̄aphilo vitatā esse. Non vsus: nō vult. Factio est. Factio AA 3

cū adduxit. s. ex q̄ scire posses. e Nescio: Perturbatus Parmeno idē repetit verbū: & aptū est p̄sonę seruili. f Cello hinc ire intro: In vultu proloquium. sic aut agit poeta: vt graue morbi i vxore suspectis marie p̄m⁹ ingrediat. vt partū improut sus ostendat. g Quo nā mō Philomena. Amatorie

Sic in phormidē: quod si me fortunā redeunt phaniū abs te. v. d. n. e. h Offendā affcētā. Lassā possit q̄q̄ morbo ab eo quod ē affici: vñ affcēt⁹ dicū tur: p̄ q̄s afficimur. i Nō si piculū vllū in te inest. Multū dixit: si in te periculū in est me perijisse nō dubito tā: autē affcēt⁹ non est mariti tm: sed amatoris quoq̄. Nā

Tertius Actus

abūdat: nam inuisos omnes nō esse sentio. acute eiusmodi cām reperit: que vñ homine curiosū p̄neret: q̄ q̄ nō parmensez mō s̄ d̄ mox etiā Sofratā arceat ab ingressū. m̄ Heri nemo voluit Sofratā: quasi aliū dixerit: vñ intelligis. Heri nemo voluit Sofratam: quasi aliud dixerit: vñ intelligis. Heri nemo. v. So. argumentum odii.

o Maxime heri: caur sam q̄. Bene maxime: qui & post ipsam: vñ post iuuidiam fo. rus non vult fieri grauiorem morbū. o Seruū intro

Mihi: nunc hūc intro sequi: nā iuisos oēs nos esse illis

Sentio: heri nemo voluit softratam intro admittere:

Si forte morbus amplior factus fiet (quod sane nolim)

Maxime heri cā mei: seruū ilico introisse dicent softrate:

Aliquid t̄lisse comminiscetur mali: capiti

Atq̄ ætati eorum morbus qui auctus fiet: hera

In litem veniet: ego vero in magnum malum.

ire sico: Mire: vt crimi nosus suspiciōis q̄ sit non Lachetis: aut Pamphili seruū: sed Softrate: nec Parmenonem saltem. p̄ Cōminiscetur mali capiti. Dicent: cona finxerit. q̄ Capiti: q̄ tati eorum morbū. id est b̄ ne maluit. maluit illorū q̄ puellū dicere: quod vñ intelligitur. r̄ Qui. Vnde. s̄ Hera. Softrata. In que

t In litem veniet. ego vero in magnum malum. In que fitionis tormenta.

M Esco qd iam dudū audio hic tumultuari. In hac t̄ca: a quasi quæ

dā deheratio est cōtinens suasionis: disuasionis q̄ partes: q̄s in subditis considera bim: hic quia nimis vicini sūt magis morbus grau or fiat. proprie quia morbi graues sunt: dicti. Virg. Vbi aut morbi graues ob inediam info litā vescentibus.

a Male metuo ne Philomēa. Mag' m̄ stat Terentius bonā socrū facere: vt bonā m̄retricem faciat. b. Quod te Aescula pi: q̄ te. Decet post: vt sit post quod. Nūc ad eā visam. Sic Virg. Re

spice ad hęc. c Heus Softrata. Vide quē admodū per se ipsum. per Parmenonē: arceatur softrata: q̄ neq̄ d. esse post officū: neq̄ egredi post focū inducitur. d Hem Interfectio est nouas res audientis. e Atq̄: ne istinc excludere.

Softrata Parmenio. Pamphilus:

Esco qd iādudū audio hic tumultuari misera:

Male metuo ne philomeę magis morbus

Aggrauescat: qd te aesculapi: & te salus (ne qd huius sit)

Oro. nūc ibo ad eā visā. Par. heus softrata. So. hem.

Par. iterū istinc excludere. So. hē hē parmēno hic eras:

Perij. qd faciā misera: nō visam vxorē Phamphili: quū

In proximo hic sit agra. Par. nō visas: ne mittas quidem

Visendi cā que q̄. nā q̄ amat: cui odio ip̄sus ē: hic facere

Stulte dico laborē inānē ip̄sus capit: & illi molestiam

Afferit: tū filius tuus introijt videre vt venit: qd agat:

Bñ iterū: vt illi p̄udo rē icur: ret de re p̄tione ne inturie: & memori ter. It̄ em̄ dixit nostra sico. i. t. v. a. n. & si mul vide q̄ vehemēs tius ad injuriā sonet excludi q̄ nō admittit. f̄ Hē Parmēno: Hē interiectio est eius que cōmota sit noua re. Hē. Vñ rē Softrata cōsuluit: hic de duabus: nāq̄. & illū non vult ingredi: & cauet ne ip̄e mittatur. et hē ne quēquā ne aperte pro se loqui videatur. g. Nō visam vxorē Pamphili: vt dixit supra: seruū Softrate: nō parmēnonem: sic vxorē Pāphili dixit: magis q̄: Philomēā vt animū et officium eiusdē Socrus: & matris breuiter demonstret: nō vsus. h. Nā qui amat cui odio ip̄sus est. Aliā cām subiūxit: q̄ durū fuerat ip̄si Softrate dia: qd supra dicitū est. Nā qui amat. Causa a sentētia moral: deest eā: vel eū. h. Laborē iānē ip̄sus capit. & illi molestiā afferit. hoc

validissimū ad dissuadēdū fuit: I Et illi molestiā asserit. Bū adicit ne quid amet: hoc dicat: labore dū p̄mere at que amat. k Tū filiū tuus. Alia causa ab euentu. I Vide re: vt venit quod agat: Quod supra visere: an visere officii est apud egros: videre cognit. onis: & iō additū: quid agat.

m An venit p̄phi lus. Bene imitat affe. cū. n Hē Interie ctio foemina: ac ma tronalis. o Ex cor de excessit. Gemiauit prepositione.

p Nunc hūc introi re: volo. Cur si venit pamphilus non sit in troeūdū: causa narra tur. q Nā si remit tent quippiā. Verbū actiūū quasi neutrū posuit. r Philo mene dolores. Dra maticos errat: nō em vere dolor morbi est. cū sit partus.

s Scio cōtinuo sola soli. Vt haud credo in uisus. c. a. v. c. & sic so la soli dicitur. quomo do presens p̄sent. sic Virg. illum absens. a. a. q. v. vnde ortū est: tertū.

t Que inter vos iter uenit. Melius sic q̄ si diceret: que illi fec. ris. v Quam tristis es?

locuti pamphilī.

v O mi gnate. Oro do ē. O mi gnate gau deo te saluum venisse sed itercedit pamphi lus tristis. y Sal uan philomena ē: Cio to probat pamphilo se amare nurū cū post salutationem: nihil prius q̄ de salute vxoris inquirat. Saluan philomena est. Mue obuā sibi exe untem siliū nihil aliud: nisi de philomena interrogauit: vt ostenderet eius morbum curē sibi etie. z Meliuscu la est. Hoc ad verbum: & ad cūctum paritūdinis. Verū est: ita non mentis pamphilus matri. a Vtrum istuc dii fa xint. Diligentiore officio loquitur: vt rea apud filiū socrus b Quid tu igitur lachrymas. Locū itē igitur significat: si ita est: quare ergo tu tristis es. c Recte mater. Sic di im q̄ sine iniuria interrogantis aliquid reticemus. & bene additū mater: vt duritia reticentiē blando nomine molliret. alius re

So. Quid ais: an venit pamphilus: Par. venit. So. dijs Gratias: hē istoc ybo animo mihi redij: & cura ex corde Excessit. Par. ita ea cā maxime nūc hūc introire volo. Nā si remittent quippiā philomenam dolores: oēm rē Narrabit (scio) cōtinuo sola soli: q̄ inter vos interuent: Vnde ortum est initiū ita: atq; ecclū video ipsū egredi: Quā tristis est. So. O mi gnate. Pā. O mea mater salue. So. Gaudeo venisse te saluū, saluan philomena est: Pā. Meliuscula est. So. vtinam istuc ita dii faxint: Quid tu igitur lachrymas: aut es tā tristis: Pā. recte Mater. So. qd fuit tumulti: dic mihi: an dolor repente Inuasit: Pā: ita factū est. So. quid morbi est: Pā. Febris. So. Quotidianan: Pā. ita aiūt: I fodes intro consequar lā te mea mater. So. fiat. Pā. tu pueris curte parmēno Obuiā: atq; his onera adiuta. Par. quid: nesciunt Ipsi viam domum qua redeant. Par. cessas.

cte sic accipiunt: vt intelligat nihil est mali. d Quid fuit tumulti. Antiqui sic declinauerūt: tumulti: senati. vt Salu Decretū Senatissit. e Esto dic mi. Dic vobis est instan tis audire: & curiose interrogatis. Virg. Dic mihi Domocta: cuiū pec. f Dolor repente inuasit. Proprie inuasit: q̄a re pente. g Ita factū est. Moris est assenta ri ad dicta interrogā tiū qui q̄ vera sunt ce lant. Ita aiūt. bñ aliis ascripsit: si falsum sit in ipsis ascribatur mē dadū. h Ita aiūt: In hac tota interroga tione: & responsione colorem induxit secre tum egre obiurgatis. Ita aiūt. Religiose mē daciū ad rumorē rec tulit: aiūt inquit ne ipse falsum dicere vis deret. i I fodes in tro. Ne ingrediat mal ad foceros: & iō dicit I fodes intro: & appa ret intro dicentē ma nu annuere: vt domū redeat: & simul q̄ ma gis faciat reddat cām.

k Cōsequar te iam mea mater adicit & tempus iam. Mea ne cessario additū. Mea mater: & fodes: q̄a in tro dictū est. Fiat. abt ens dixit hoc mater. s̄ at: ne oia iustis alie nis parere v. deat. q̄s imperam: et nos que nos ipsi factum sum. l Tu pueris curte parmēno. Probabil cau sa: qua obligat etiam Parmenonē dū subet cū pueris occurrere: eo

simul notandū q̄ in hac fabula ridicule vexatur vīq; ad vltimū seruus: & obligatur cū sit: & piger & curiosus. m Atq; eis onera adiuta. Locutio antiqua figurata: & est pro ipsos onera portantes. Atq; eis onera ad iuta. Quid non scit ipsi viā domū qua redeat: nā vide quē ad modū seruet parmēnoni persona loquacis: curiosi: pigri n Domū aduerbiale est. Domū qua redeat. Quasi locū si gnificet vide reliquū p̄ceptū seruus non audiuisset: sed aus diuit. Qua. quō intelligimus. i. quemadmodum onus por tent de nau: & quid fieret: & qua fieret: o Cessas. De industria omnes obligauit suos vt non audirent que intus post scēnā sunt acta: que tū populo est narraturus.

Equo mearū rerum in iūm vllum inuenire idoneū. In hac scena cōquestio est ad deliberationem descē dens: an habeat pam philus: an excludat vxorē: in qua tota ora tio pamphilī ad argumētū spectās amatoris magis: q̄ ma ritalis est: nam aliter non perueniret ad vltimā cognitionē omnū rerū: nisi adolecēs furruū cōceptum vxoris: & par tū aliquāto lenius: q̄ conjugalis dolor expectit tollerauisset.

Equeo mearū rerū in iūm vllum inuenire idoneū: Vnde exordiar narrare: q̄ nūc mihi opinanti Acciderunt: partim que perspexi his oculis: partim

bus prospexi: vel audiui mala: an sic dictū est: vt apud Virgilū. Vocēq; his auribus. d Quame propi: exanimatus. Inter exanimatum: & exanimatum hoc inter. st. Exa nimatus est conterritus. conturbatus: vt. Sed quidnam Pz phium exanimatum video. Et Virg. Exanimata. f. i. a. m.

Nequeo. m. r. i. Hoc principū magna oneratur: vt ostendat erumne: & multe: & graues. b Idoneum. Aptū: cōueniens. Vnde a q̄. c Partim que p̄spexi his oculis: his q̄ miferis: vel intellige qui

Tertius Actus

Exanim^o est occisus. vt Virg. Corpus vbi exanimū. p. v. a.

e Me intro vt corripui. Ingressus sum. f Timidus. Pro tu mens: non e loco paricipii. g Morbo me visurum affecta: quia & hic morbus est. h Heu mihi. Interiectio doloris e. Virg. Eloquar an fle am & dicitur hec si gura

Heu mihi. Mire inter poluit
Id quod me repete. Deest post: vt sit post id: ac per hoc deo. Id quod me repete aspexerat: causa cur leg. & clamauerit: Id ergo ob id

k Sed continuo vultu carū sensu immutari omnium. Mire pā philus eū ancillarū metu impellit: vt alie tū nasci pū rū suspicetur: nec villo mō in memoriā redeat hanc se pū lā: vel hmōi vt esse. l Vultū carū que viderit. Fors obtulerat. offenti dicū turā bonā q̄ mala. si inspirata obiciantur aspectibus.

m Obtulerat. Oblatum dicitur in virāq̄ partē quicquid expectationē p̄uenit.

n Ego eius vidēde cupidus. nō erit plena vis repentini doloris: si aliqd̄ p̄sentis suspicā f: & iō additōi. Ego eius vidēde cupidus. o Re etā consequor. Absolute: & sine obiectione: non em̄ addit via. p Et tēplo eius morbū. Morbū m̄ ton aīo: q̄ vinum dixit: aut probū: & r̄ ēte: quia dixit alio me suspicās. m. n. a. q̄. l. e. v. q̄ Spaciū. Morā. x Acres mone

Que accepi auribus. q̄ p̄pter me exanimatū ocius eduxi Foras: nā mō intro me vt corripuit timid^o: alio suspicās Morbo. me visurū affecta: ac sensi vxorē esse (he i mihi) Postq̄ me aspexere ancillę aduenisse: ilico omnes simul Letę damant: venire id quod me repente aspexerūt. sed Cōtinuo vultū earū sensi imutari oīū: q̄d ita icōmode Illis fors obtulerat aduentū meū: vna illarū forte interea Prope p̄currit: nunciāns me venisse: ego eius vidēde Cupidus rectā cōsequor. postq̄ introij extemplo eius Morbū cognoui miser: nā neq̄ (vt celari posset) tempus Spaciū vllū dabat. neq̄ alia ac res monebat. ipsa voce Poterat cōqueri: postq̄ aspexi: o facin^o i dignū (inquā) Et corripui ilico me inde lachrymās i credibili re atq̄ Atroci p̄citus: mater cōsequē iā vt limē exirē. ad genua Accidit lachrymās misera: miserū est: p̄fecto hoc sic est Vt puto omnibus nobis vt res dāt sese: ita magni atq̄ Hūiles sum^o: hāc habere oīone mēcū a p̄cipio istituit. O mi pamphile abs te quā ob rē hęc abierit vides cām

bat. Part^o. s O facin^o indignū. Facin^o in dignū nō ad illi hoc est philomenā: sed ad auctōrē vitiū ref. r̄. t Et corripui ilico: Ardēs. s. doloret: est causa: cur oro exierit. v Lachrymās. Nō furēs: sed lachrymās: nō itat^o: sed m̄ letus x Atq̄ atroci. Id ē vehemētī. y Mas cō. iā vt. l. e. Quidit as fecitū misericordie sug. maure pot^o dicēdo: q̄ Myinnā: et addendo miserā miserū: vt re ēte supra dictū sit: de illa: p̄iū: & p. i. n.

z Ad genua accidit: Accidere est gestu cor poris ostendere inhumilitatē cadētis: post qd est iuxta et cadere: Sa lu: aut sine p̄positiōe dixit. Qua accidam: aur q̄. a Lachrymās misera. Misera biliter se habēs. b Miserū est. Hoc ipse sibi: c Omibus nobis vt res dāt. f. l. i. m. a. Mire dixit dāt sese. Homer^o

Sed h̄ sese ex illo & vād^o dixit: & est hęc catholica sententiā. Apollodorus d A p̄cipio. Idē elaborauit. Vt aduersus pudorē conscientia: & voce: & confessione duraret.

e O Pāphil: mi abs te quam obrem. A nomine & blandi mēto mire secreto confitetur. vt Virg. Anna fatebor em̄ miseri post fata Sichei. O Pamphile mi abs te quā ob rē. Venialis status: in quo confessio est precatio. f Abs te quam obrem. Morale blandimentum amie confessione: si onem. g Nam vitiū est confessio. Nam vitiū est: occipit a causa:

Obliu. Qu...
fili post...
vires iū...
re p̄canti...
quā impo...
nō dō qui...
men est...
gūratē...
qd̄ om̄...
Ene plac...
it q̄ t̄...
x. I Sol...
nus. Bona...
fs. n̄ N...
lachrymē...
tar quā...
tes d̄...
Dicit ob...
n Quā...
no. P̄cā...
rū r̄...
bica form...
na in mō...
tana in...
Virg. Si...
tama...
fōr...
ei r̄...
cū...
Ob...
tū...
v̄...
e. a. p...
f̄...
d̄...
na...
c. V...
M...
v̄...
T...
ar...
n...
at...
v̄...
n...
v̄...
c...
g...
v̄...
of...
fr...
h...
mi...
h...
T...
v̄...
m...
fr...
g...
d...
d...
d...
a...
a...
g...
p...
s...
f...
f...

h. Oblatū. Ad repetitina pertinere superius annotauim⁹: Oblatū. Quasi non expectatū: & noientī virgini: quasi q̄ falli possit. i. Olim. Recte olim. quia facilius uenia circa uetera iam delicta: vñ tentat tēporis longitudine extenua re peccatū. Olim. Ergo ante mēses nou. m. k. Ah nescio quo improbo. Mire contēpsit personā dicēdo. Nescio quo. i. nescio quē dixit: vt ostendat ignobiliē ita abiectū. Nā si no-

men est habet & dīgnitatē: vt. Et nos aliqd nomēq: decusq: Bene placere videat is: q̄ fecit improbiū dixit. I. Sed cū orata eius. Bona parenthe- sis. m. Nequeo qn lachrymē miser. Vide tur quasi distillantes Her⁹ detergere. Neq̄o. Deest cōtinere.

n. Quēq: fors fortu na. Precatio fors for- tūa τυχὸν ἔχου. i. su- bita fortuna: & fortu- na in incerto. Fors for- tuna in bono ponit. Virg. Si qua in te for- tuna fuisset. Et ipse. O fors fortuna. o. Per eā te ob. Oratorie idu- cū. i. pro tacēbus p̄- ces. Per eā te obsecro.

Obsecratio est preca- tio cū mentione carū rerū per quas petim⁹ vt per aduersa. c. o. f. t. e. o. p. Si vis si- fas est: vtū hoc inui- diose: an quasi foemī- na que leges nesciat. q. Vt aduersa eius. Mire n̄ cōtinē: sed ad- uersa. r. Parte te- cta tacitaq: si fūe. s. Tacita. Si repudi- as sub alta excusatio- ne: an idē significant. an pot⁹ neq: re: neq: verbo idices. an tecta nevideat. tacita ne di- catur. t. Si vñ q̄ ergo te. Virg. Si cō- cēssa. p. f. d. e. p. Teren- ti⁹. Sic si te in germani fratris dilexi loco: siue hęc te semp fecit ma- xī mi. Si vñq: erga te. Ab antefacta vita.

Tecta tacitaq: tecta sint: ne hęc alii sciant: tacita: ne ipsa indicet. v. Vbi si. d. Subaudi- atur grā. x. Ceter⁹ de red. Si te in germani fratris. Tētat eā hoc

pluadere: sed oratorie: & verecūde & mire de reducēda di- xit. non de respūda: y. Quod in rem sit. Nā reducēda dos erit. z. Solus conici⁹. A possibilib. nā hoc noie osten- dit tacere eū posse: quod conficius sit ipse solus. a. Nam autē. Honestus autē pro ait dixit. nā qui autē scire dicere po- tuit: nisi philom. na: ergo recte. aut eū potius honestū est: q̄ ait. b. Post duobus concubūle re. Post duobus sim- pliciter accipiendū nō post duos: est em̄ ant- phoris: post du- os itatim: vt nupta sit: sed postq: nupta est post duos mē- ses nuptiarū: vt sint quinq: mēses: & hinc apparet an duos

pluadere: sed oratorie: & verecūde & mire de reducēda di- xit. non de respūda: y. Quod in rem sit. Nā reducēda dos erit. z. Solus conici⁹. A possibilib. nā hoc noie osten- dit tacere eū posse: quod conficius sit ipse solus. a. Nam autē. Honestus autē pro ait dixit. nā qui autē scire dicere po- tuit: nisi philom. na: ergo recte. aut eū potius honestū est: q̄ ait. b. Post duobus concubūle re. Post duobus sim- pliciter accipiendū nō post duos: est em̄ ant- phoris: post du- os itatim: vt nupta sit: sed postq: nupta est post duos mē- ses nuptiarū: vt sint quinq: mēses: & hinc apparet an duos

pluadere: sed oratorie: & verecūde & mire de reducēda di- xit. non de respūda: y. Quod in rem sit. Nā reducēda dos erit. z. Solus conici⁹. A possibilib. nā hoc noie osten- dit tacere eū posse: quod conficius sit ipse solus. a. Nam autē. Honestus autē pro ait dixit. nā qui autē scire dicere po- tuit: nisi philom. na: ergo recte. aut eū potius honestū est: q̄ ait. b. Post duobus concubūle re. Post duobus sim- pliciter accipiendū nō post duos: est em̄ ant- phoris: post du- os itatim: vt nupta sit: sed postq: nupta est post duos mē- ses nuptiarū: vt sint quinq: mēses: & hinc apparet an duos

pluadere: sed oratorie: & verecūde & mire de reducēda di- xit. non de respūda: y. Quod in rem sit. Nā reducēda dos erit. z. Solus conici⁹. A possibilib. nā hoc noie osten- dit tacere eū posse: quod conficius sit ipse solus. a. Nam autē. Honestus autē pro ait dixit. nā qui autē scire dicere po- tuit: nisi philom. na: ergo recte. aut eū potius honestū est: q̄ ait. b. Post duobus concubūle re. Post duobus sim- pliciter accipiendū nō post duos: est em̄ ant- phoris: post du- os itatim: vt nupta sit: sed postq: nupta est post duos mē- ses nuptiarū: vt sint quinq: mēses: & hinc apparet an duos

pluadere: sed oratorie: & verecūde & mire de reducēda di- xit. non de respūda: y. Quod in rem sit. Nā reducēda dos erit. z. Solus conici⁹. A possibilib. nā hoc noie osten- dit tacere eū posse: quod conficius sit ipse solus. a. Nam autē. Honestus autē pro ait dixit. nā qui autē scire dicere po- tuit: nisi philom. na: ergo recte. aut eū potius honestū est: q̄ ait. b. Post duobus concubūle re. Post duobus sim- pliciter accipiendū nō post duos: est em̄ ant- phoris: post du- os itatim: vt nupta sit: sed postq: nupta est post duos mē- ses nuptiarū: vt sint quinq: mēses: & hinc apparet an duos

pluadere: sed oratorie: & verecūde & mire de reducēda di- xit. non de respūda: y. Quod in rem sit. Nā reducēda dos erit. z. Solus conici⁹. A possibilib. nā hoc noie osten- dit tacere eū posse: quod conficius sit ipse solus. a. Nam autē. Honestus autē pro ait dixit. nā qui autē scire dicere po- tuit: nisi philom. na: ergo recte. aut eū potius honestū est: q̄ ait. b. Post duobus concubūle re. Post duobus sim- pliciter accipiendū nō post duos: est em̄ ant- phoris: post du- os itatim: vt nupta sit: sed postq: nupta est post duos mē- ses nuptiarū: vt sint quinq: mēses: & hinc apparet an duos

mēses: priusq: nubere: utiaria: q̄tuor mensib⁹ cū Paphilo fuisse: ex q̄bus duobus posterioribus amata esse: reliqs trib⁹ peregrinatū fuisse Paphilū. An post duob⁹: p. post duos: vt plau. post principio: de: itq: & paulo post. c. Quod te scd re ipsa res indicat. Quis cōtristatus esset corripuisse foras. d. Eueniat par⁹ Philomenē. f. e. Abortū esse. Non est latinū abortum est: sed abortū facit. Abortū esse. Deest na- tū vel factū: vel abso- lute: quō diom⁹ here nata: vel quemadmo- dū diom⁹ ex te mihi orata est iniuria. Dia- cā abortū esse kōna- biliter dixit. fit em̄ ab- ortus mente septimo sine partie feximo. f. Suspectā fore. Su- spicabilē suspitōsū. g. Ex te rec. eū gn. p. Noue dixit gnatiū ab- ortū. quasi abort⁹ na- scatur natū ergo p. fa- cto. cōceptoq: dixit. h. Continuō expo- nes. Cū alien⁹ expose- tur: & non tollit pro- tuo: & mire necandi pueri non sit mentio: ga Paphilū n̄ inue- tur: cū ei etiā p. p̄m puella concurrit. i. Expones. Ad mor- tē. i. k. Hic u. n. ē ge. mēō Ab vñ: & ē parecō quartū: vt n̄ hilvdi quicq: laceris. l. vñlle m. in. vt ne non sic. & superiori versū tra- est addēdū: vt sit tibi nihil incōmo. ar. Vt il- li misere. Conclusio p. enumeratione: & nō lēfers inquit. & p̄e- ris misere. m. Fa- ctam iniuriā. Mire in- tunā dixit: vt non cō- tēcēda sit tollēda: vñ dolēda. n. Postu- cie sum. Plurq: p̄m- si. o. Quod dixi si- dē. Quod promisi in- vero. p. Neutiq: honestū esse arbitror. Neutiq: non est oino negatū: sed aliqd af- fectationis hab. t. est em̄ neutiq: nō mi- non valde. q. Ne- faciā. Bene addidit: ne- faciā m̄ta em̄ ama- re suscipimus: amare etiā honesta. r. Et- si me amor gra. con-

Nā vitū est oblatū virgini oli. ah nescio quo improbo
Nunc huc confugit: te atq: alios partū vt celaret suum:
Sed quū orata eius reminisco: nequeo qn lachrymem
Miser q̄q: fors fortuna (ingē) nobis: q̄ te hodie obtulit:
Per eam te obsecramus ambē: si vis: si fas est:
Vt aduersa eius per te tecta tacitaq: apud omnes sient.
Si vñq: erga te animo esse amico sensisti eā mi paphile,
Sine labore hęc gratiā te vñ sibi des: illa nunc rogat.
Ceterū dereducēda id facias quod in rem sit tuam.
Parturire eā: neq: grauidā esse ex te solus cōsciū es. nā
Aiunt tecū post duobus cōcubuisse eā mensibus. tum
Postq: ad te venit mensis agit hīciam septimū.
Quod te nosse ipsa indicat res: nūc si potis est paphile
Maxime volo: docq: operā: vt clā partus eueniat patrē.
Atq: adeo oēs: sed si fieri id non potest qn sentiat dicam
Abortū esse. scio nemini aliter suspectū fore: qn (quod
Verisimile ē) ex te recte eū natū putēt: cōtinuo exponēt:
Hic tibi nihil est q̄q: in o. m. di: vt illi misere indigne
Factā iuriā texer. pollicē sū: & seruare in eo certū est
(Qd dixi) fidē: nā de reducēda id vō neutiq: honestū eē
Arbitror ne faciā: & si me amor grauitē cōsuetudoq:
Tenet lachrymo: q̄ postq: hac futura est vita quū i mētē
Venit solitudo: o fortuna vt nūq: perpetuo es bona,

Hoc cū gemitu totū. Et si. non est cōplexiū: neq: p̄positū uū: sed subitū cōtinū. i. pro cū: vt sit cōsuetudoq: dic. nis cōtra horatū: & vñle validissime: & bene tenet non tenuit. s. Lachrymo que post hac futura est vita. Bene prop. n̄ or in affectu est. vt verisimile fiat potuisse tace. e. Et lachry- mo non pender ad superiora: sed in: et posius diu sleribus di- xit. Lachrymo q̄ postq: hac: Que mō vim p̄tominā. d. te- ner: sed q̄rel: & lachry mo sic dixit: Vt Virg. Sic effata sim la- chrymis ipsū abort⁹: et cōdo. lachrymo quū i mētē uent: t. O fortuna. Hic fortunā pro bonā posuit. v. Vt nūq:

Tertius Actus

perpetuo es bona. Legitur & data: nam & sic pro bona intelligi tur necessario.
 * Idem nunc huic ego. Id est quia idem ego si eidez hoc est: a mori operam dabo: difficultatem rei ostēdit: dicendo operam dabo.
 y Adest Parmeno cum pueris: quia idē Parmeno confors ses cretorumq; conficius

Sed iam prior amor me ad hanc rem exercitatum
 Reddidit: quē ego tamē cōsilio missū feci: idē nūc huic
 Operā dabo. adest parmēno cū pueris: hunc minime
 Est opus in hac re adesse: nam olim illi soli credidi
 Ea me abstinuisse in principio quum data est: vereor si
 Clamorē eius hic crebro exaudiat: ne parturire itelligat:
 Aliquo mihi est hinc ablegandus dū parit. philomena.

addidit cum pueris:
 * Minime opus. Id est omnino non est opus. Aliquo mihi est ablegandus dū parit Philomena. In comœdia non cessauit euz sit piger. Ne resciscet aliquid cū sit curiosus Parmeno.
 a Dū parit: Philomena: dum alias dūmodo. Alias donec nungū diu.

AIn tu hoc in cōmodum euenisse iter: Alia ratio est currentis ad argumēta. Alia actūu comitorum: sed perfecti poetę est ita seruire argumento: vt tamen specta

tor no uis delectationibus teneat. Nam in hac scena do nec perueniat ad Paphilum Parmēno hoc inducitur cū hoc ostēdat: quid mali sit nauigatio. a Ain tu. Pro ais ne: & sic iam aliquid dixisse magni pcedētis orōnis: & re spōdere seruo demonstret. Ain tu. In scena nascit orō: aut in scene nā deferit tātū quātū re ipsa in cōmodū est: Anacoluthon q̄ritū: nō em̄ intrulit quātū: vt Virgi. Quancū ille magis. f. l. v. b O fortunare ne. q. m. p. Bū maiori affectu dicēt. o fortunare: q̄ si rīderet ita. c Qui nūc es ingressus mare. Proprie dixit ingressus: q̄ iā nauigauit egressus d̄f. sic Vir. Egressi optata pontū troes harena. d Nā alias vt omit tā. m. xpx. Oratoria: & miserias: nauigationes. f. e Dies triginta. Accusatiuus casus plenū numerū: & continuationē rei significat. Dies triginta aut plus. Hoc exitio

A Parmeno. Sosia. Pamphilus.
 In tu tibi b̄ in cōmodū euenisse iter. So, nō hercle Parmēno v̄bis dici pōt tātū q̄ re ip̄a nauigare in cōmodū Est, Par, ita ne est: So, o fortunare nescis quid mali Preterieris q̄ nūc es ingressus mare. nā (vt alias omittam Misērias) vnam hanc vide, dies triginta aut plus eo In nauī sui, tūm interea semp mortē expectabā miser: Ita aduersa vsq; tempestate vsi sumus. Pam, odiosum, So, haud clā me ē: deniq; hercle aufugerī potī? q̄ redeā Si eo mihi redeundū sciam, par. olim te quidē causā

sum: v̄l sine periculo videri potest: Sed vide quid addat. f Aut plus eo in nauī. Absolute eo: vt alibi. Annos sexaginta natus es: aut plus eo. g Mortem. f. e. Da est expectatio mali. Virgi. i. p e. Semper miser expectabam. i. horis omnibus cum continuatione triginta dierū: h Ita vsq; vsq; v̄l diu: v̄l valde. i Odiosum. Scilicet in mari triginta dies: & nomen pro aduerso posuit. odiosum pro odioso. k Haud clā me est: ov. κλασ. ut tov. lo pro ergo maxime intelligo q̄ odiosus sit. nam qui fungunt: & sic legunt errāt: & nō intelligunt. l Aufugerim. Coniunctiū modo posuit pro indicatio futuro: vel vt alii dicūt pmissiuo. Aufugerim. sic veteres qd nos fugerim. m Olim qdē te cau im. Mire in seruū fugitiuū q̄ ob vitū hmdī: non ob cām fugiat: & hū leues dixit. hoc em̄ nō est leuis. n Qd nūc mutare fa. vt fa Ordo olim quidē te causē ipellēbat: leues Sosia: vt faceres qd facere mutar; hac occasio: artifid se: et i andria sic ait. Recusati p̄iurū suo misis noua. r. l. i. m.

o Faceres: vt facere. Facere comitū est: & Terentianum. p Sed Paphilū ipm video. A q̄ missus sum vt dūm. vt gre cū dicunt κυριου p Ego hunc adibo. Vel noua curiosita te ait Parmeno. r Equidē te expecto. Bene excorpi Pā philus Parmenonē: vt videatur v. ra dicturus. Equidem te expecto. Apparet Pamphilū Parmenonis absentia deside rari: eo q̄ prior Parmenonē alloquitur. s In arcē. t. o. e. Ostendit q̄ longe sit: vt in arcem dicat. & bene in arcem mi nerua condidit: & transcurso pro transcurrere. t Cui ho

minū. Cum recusati one pronuncian dū: & est pigri responsio labore ad alium trāsc ferens. v In ar cē. Pronuncia: vt ostē das q̄ longe sit in ar cem transcurrere. x Qui mecum vna aduētus est. Appa ret eū cum eo aliquid negocii habere eū di cit. Qui mecum vna aduētus. y No uisse hūc dicam si sal uis. d. r. Facere dixit: timore eū hoc sit eo rum qui longis tōne ribus maris pericula tūri uouent aliquid si peruenierint: & conue nit hoc Paphilo: quē supra male nauigante audierat: quid vis nū ciam: an cōueniā mo do: non eū mādauer rat quicq̄: qui sine cā mitebat oblitus be ne dissimulare: vt qui mentuntur: & sic p̄ nunciandum: an con ueniam modo: vt rō phēdere domiū par meno videatur.

z Immo quod con stitui me hodie. De est nuncia: & sumi f a superiori sententia. quia dixit: qd vis nū ciam: an cōueniā mo do ironico dixit: nā non hoc interrogātus simpliciter. Immo qd constitui me hodie. Apparet eum hāc cō quistam: & vix cori rosam inuenisse cau sā. a Vola p̄ropro vsus est: ita curas: vt volare magis q̄ cur. rete videaris: & transcurrere iusserat: nunc adiecit ip̄erto an mī: non curre: sed vola. b Arnon noui hominis faciem. Moralis expressio pigritiā in tot excusationes posita est. c At faciam vt noueris. Stomachose pronuncian dū id: & quod Pamphilus repetit dicens. d At magnus: rubi cundus: crispus: celsus: crassus: cada. fact. Preparatio: archa ismos: & acerbo sine coniunctiuo est vsus. Magnus: rubi cundus. Imperite Terentiū de Myconio crispum dixisse aut: quum Apollodorus calaum dixit: quod proprium My conis est. Vt Lucillius: Mycon calua omnis iuuentus. Vn de etiā prouerbiū grecū φιλντρομυκωνιοι: sed ego Teren tium puto scientem facetus Myconium Crispum dixisse. e Celsus glaucis oculis. Quali felis oculos habēs: & glauc eos. f Cadauerosa facies. Subliuida ac personata rubo

re: liuore. Rubicundi enim crassitatem: & crassam faciem q̄ pe habent: quod est proprium cadaueris: potest & pulposa intelligi: & crassa: quasi cadauerosa. Caro em̄ dicta est eo q̄ careat anima: & caro proprie dicitur mortuorum. Virgili. Et corpora luce carentum: vnde Carnifices dicti: qui carnes ex homine faciunt. Pulpa vero proprie ea quae manducant: eo quod pulsetur: & obneidatur. potest & r. pro d. poni: vt caro sit dicta quasi cado. vt Virgilius. Bellocq̄ caduci Dardanide quod tam: scilicet sine anima sit: & cadat.

g Dū illum perdit. More pigrorum: ma le optat ei post quem mitatur: quod si non inuenit: oīa dicit. h Manero curre. Est am Pamphilus tanq̄ de industria perseue rat. i Non queo ita defessus sum. Hoc in gestu: & spectacu lo plus est: nam inces su: et auctor exprimit lassitudinem.

k Ille abiit. Quasi di cat licet iam loqui. l le abiit. Quasi eū difi scultate completam rem ostendit hoc dis cto. l Sugnatē partū. Epexegetis. m Quod potero fa ciam. Id est celabo q̄n tum potero: an quasi proiciēs curas: & sef lus angore dixit. Qd̄ potero faciam. Id est si non potero cedam amori: & rursus tait q̄ pietatis admonē adiecit exceptionē: tamen vt pietatem colam: seruat enim in il lo amorem: porta: cir lus non poenitebit res cōdito terrore: & sub lato. Quod potero fa ciam: id est amon o b sequar. nā misericors dia mulieris de amo re descendit. Quod po tero faciam. Apparet hoc dictum defectus esse non veritatis. Qd̄ potero faciam. Tamē vt pietatem colā: hoc est in quantum pote ro dabo operam ad uersus amorem: vt o mīso eo pietatem co

lam. deest ita: vt sit tamen pro duntaxat: vt pietatem colā: dixerat enim quod potero: & ideo addidit exceptionem: vt pietatem colam. id est non sum oblitus & matris. n Tamen vt pietatem colam. Recordatus est laesam ma trem esse ab vxore. hoc enim credit: & ideo se ad exceptio nem reuocauit: ita se amoti credere oportere: vt nec oblitus scatur omnino pietatis: & bene in eam causam contulit ne cessitatem non reducendā vxoris: quae inuenitur nulla esse. Sunt tamen qui manente eadem sententia totum hoc iun gunt. Tamen. Pro ita tamen. o Nam me parenti potū us q̄ amori: amori plus q̄ vxori: quia dixit quod potero fa ciam: & hoc est quod potero faciam. o At at. Interiectio est con. erriti: & conturbati. q Horsum pergunt. Mōdo pergunt pro euis: alias perseverant.

l Ille abiit. Quasi di cat licet iam loqui. l le abiit. Quasi eū difi scultate completam rem ostendit hoc dis cto. l Sugnatē partū. Epexegetis. m Quod potero fa ciam. Id est celabo q̄n tum potero: an quasi proiciēs curas: & sef lus angore dixit. Qd̄ potero faciam. Id est si non potero cedam amori: & rursus tait q̄ pietatis admonē adiecit exceptionē: tamen vt pietatem colam: seruat enim in il lo amorem: porta: cir lus non poenitebit res cōdito terrore: & sub lato. Quod potero fa ciam: id est amon o b sequar. nā misericors dia mulieris de amo re descendit. Quod po tero faciam. Apparet hoc dictum defectus esse non veritatis. Qd̄ potero faciam. Tamē vt pietatem colā: hoc est in quantum pote ro dabo operam ad uersus amorem: vt o mīso eo pietatem co

lam. deest ita: vt sit tamen pro duntaxat: vt pietatem colā: dixerat enim quod potero: & ideo addidit exceptionem: vt pietatem colam. id est non sum oblitus & matris. n Tamen vt pietatem colam. Recordatus est laesam ma trem esse ab vxore. hoc enim credit: & ideo se ad exceptio nem reuocauit: ita se amoti credere oportere: vt nec oblitus scatur omnino pietatis: & bene in eam causam contulit ne cessitatem non reducendā vxoris: quae inuenitur nulla esse. Sunt tamen qui manente eadem sententia totum hoc iun gunt. Tamen. Pro ita tamen. o Nam me parenti potū us q̄ amori: amori plus q̄ vxori: quia dixit quod potero fa ciam: & hoc est quod potero faciam. o At at. Interiectio est con. erriti: & conturbati. q Horsum pergunt. Mōdo pergunt pro euis: alias perseverant.

Impellebāt leues: qd̄ nē minitare facere: vt faceres solia.
Sed pamphilū ipm video stare an̄ hostiū. ite intro
Ego hūc adibo si qd̄ me velis. here etiā tu nūc hic stas?
Pā. Eq̄ dē te expecto. Pa. qd̄ ē? Pā. in arcē trāscursu op̄ ē.
Par. cui hoīus? Pā. tibi. par. ī arcē qd̄ eo? Pā. callidemidē
Hospitē myconiū: (q̄ me cū vna aduect̄) cōueni. Par. p̄ij.
Nouisse hūc dicī: si saluus domū redisset vnq̄: vt me
Ambulando rūpet. pā. qd̄ cessas? Par. qd̄ vis nuntiem?
An cōueniā mō? Pā. imo q̄ cōstitui me hodie cōuenturē
Eū nō posse. ne me frustra illic expectet: vola. Par. at nō
Noui faciē hoīs. Pā. at faciā ego vt noueris, magnus:
Rubicū d̄: crispus: crassus: celsus. Pa. cadauerosa facies:
Dij̄ illū p̄dā: qd̄ si nō veniet: maneā ne vsq̄ ad vesp̄e:
Pā. manero. curre. par. n̄ queo ita d̄fessus sū. Pā. ille abiit
Quid agam infelix: p̄fus nescio quo pacto hoc celem.
Qd̄ me orauit myrrha: sugnatē partū, nā me miseret
Mulieris: quod potero faciā: tamen vt pietatem colam.
Nam me parenti: potius q̄ amori obsequi oportet.
At at ecum phidippum & patrem video.
Horsum pergunt: quid dicam hīscē incertus sum;

Tertius Actus

Dixim dudū illā rē. Facete principiū interrogātis est
ita vt sciat: qđ sibi responsurus sit. quē interrogat: il
ludus est em argumētū per: Dixi iadudū illā: ga
dixerat sancte adiurat non posse illic. p. s. a. p.
a Dixi iam dudū. Captiosa interrogatiōe cōepit

dicaturus venisse autē.
reseat. b Factus.
Id est dixisse illā: aut
me: & deest: vt sit fa-
ctum est. c Quā
obrem non resucam
nescio. Habz causam:
sed non vult verā di-
cere causam: & ppter
rea non vult cū inui-
dia matris sue loqui:
si in illam conferat: vt
vixorem non reducat
domū. d Quem
ego h̄ audui loq. Vt
soler primo personā
inducit secū loqntes:
deinde ipsas conueni-
re inuicē: vt alibi. qđ
hic loq̄t. Missis salue.
e Certum obfirmā-
re est aduersus oia ob-
stinatē agere. i. contra
omnes. f Obfir-
mare viā me quā de-
creui profequi. Id est
vt matris potius: quā
amori morē gerat.

g Et adeo maxmū
est saluū. a qđ validū.
Ordo est primū adue-
nisse: deinde saluū: po-
stremū validū.
h Saluū atq; valis-
dum. Auxesis ad sa-
lutē validus. nāq; ru-
bustus: & habitior cor-
pori redditur.
i Credit. Minus blande
respondet de repudio vo-
caturus: quod maximū
est: legitur & quod ma-
xime est. k Ad-
uicis modo. Difficile
inuenit presentis tēporis
mō: atq; vt ostendat
esse momentū eūā pre-
sentis temporis dixit.
l Admodū. Quod est
nimis aduenis mō. Vir.
Vigilas ne detū gens
anica vigila. Admodū.
Excusatio cur adhuc
non viderit patrem: m
Cedo quid reliquit
consobrinus noster: vt
illū cupidiorem faciat
ad reuocandā filiā: & sic
sape hoc: vt ex alio

Dixi dudū illā dixisse expectare filiū se: ph. scim.
La. venisse aiunt: reseat. pā. quā causā dicā p̄ri
Quā ob rē n̄ reducā: nescio. La. quē ego audiui hic loq̄:
Pā. certū ē obfirmare viā me: quā decreui p̄seq. La. ipse
Est de q̄ hic aiebā tecū. Pā. salue mi pater. La. salue mi
Gnate. Pā. bene factū te aduenisse pāphile: & adeo (qđ
Maximū est) saluū atq; validū. pā. credit. La. aduenis
Mō. Pā. admodū. La. cedo: qđ reliquit phania cōsobrinus
Noster: pā. sane herde nō voluptati obsequēs fuit: dū
Vixit: & q̄ sic sūt: haud multū heredē adiuuāt. sibi vero
Haud laudē reliquit: vixit (dū vixit) bñ. La. tū tu igit̄ nihil
Attulisti huc plus vna sentētia. Pā. qđ qđ est id qđ reliquit
Profuit. La. imo obfuit: nā illū viuū & saluū vellem.

principio peruenire queamus: ad ea que volumus dicere: an
id vt se iactet Chremeti. & diuitias suas: cupiditorem socer
reddit. n Consobrinus noster. Quasi sobrinus. Sobrinus
sunt ex duabus sororib⁹. Cōsobrini ex fratre & sorore: at p
pinquitate: frequentate Terentius monet: aut habendū con-

sobrinus noster: quī
de fratre natus est ali-
ter: & alter ex sorore:
cū ex fratribus patra-
des dicuntur.
o Sane herde nō vo-
luptati obsequēs fuit
Id est satis valde nā q
sanus & validus est.
p Voluptati obf.
Cōtra facit Paphilus.
distinguit volens nihil
dicat: vel p̄se relicū.
q Haud multū. Her-
de parū consuluit hē
redit. r Sibi vero
hanc laudē rd. Vixit
dū vixit bene. vnum
vidit & aliud signifi-
cat. s Nihil atui-
listi. Vixit dū vixit. b.
f. em̄ reliquit. t Vna
sententia. Expressit a-
nimū auaritiensis.
v Quicquid est id qđ
reliquit profuit. Quic-
quid & ad paritatem
referat: vt aut ei id mi-
hi satis id quod et mi-
te opiniois. Quicquid.
Est si quid est qđ nul-
lū in hoc seculo fuit do-
loris effectū s̄nq; sc̄
ret aliquid relicum.
x Profuit: id est pro-
nobis fuit: ac per hoc nostrū est. potest em̄ ipse profuisse p̄-
res eius. y Immo obfuit. Mō em̄ eorū expressit: quib⁹
relinquitur: qui cū iudicant sibi aliquid esse relicū: tūc tri-
stes se fingunt. z Adeo nā illū viuū et saluū vellem: nō idē
viuū quod saluū. a Impune optare istuc licet. Quia hē-
redi poena est: mortuos: aut sane optare: vt cū medic⁹ dicit: si
& tā mortuo: ego illum si curatē viuū ret. Impune optare:
optata em̄ venient: nunq; inquit optares: velle reuiviscere
ret. b Ille reuiviscet nā nunq; Plus est nūq; qđ non.
c Et tamē viximalis scio. Mortuū illū magis qđ vixitū!

nobis fuit: ac per hoc nostrū est. potest em̄ ipse profuisse p̄-
res eius. y Immo obfuit. Mō em̄ eorū expressit: quib⁹
relinquitur: qui cū iudicant sibi aliquid esse relicū: tūc tri-
stes se fingunt. z Adeo nā illū viuū et saluū vellem: nō idē
viuū quod saluū. a Impune optare istuc licet. Quia hē-
redi poena est: mortuos: aut sane optare: vt cū medic⁹ dicit: si
& tā mortuo: ego illum si curatē viuū ret. Impune optare:
optata em̄ venient: nunq; inquit optares: velle reuiviscere
ret. b Ille reuiviscet nā nunq; Plus est nūq; qđ non.
c Et tamē viximalis scio. Mortuū illū magis qđ vixitū!

scat detuo. Et in vtrū malis scio: quid malis de duob' scio: vtrū illū mortuū: qd & permanere: an reuiviscere qd optas. d Heri philomenā ad se. Hoc erat quo ois tendebat orō: e Ad se accersi iussit. Bñ & accersi: & iussit: vt nihil vxor sua sponē faceret: & heri iussit: vñ & breue tempus sit & coacta videat exisse: abduci: sed accersi: nec a nobis: sed a se.

f Omnē rē: vt sit ge sta: Vir. Troianus vt opes. g Ac istos muidos dñi perdant. Bñ muidos qui mñi monio inuidet: ergo reuocāda vxor est: & adeo nō puduit mendaci honeste depr. hē sum senē: vt inuidos faceret: q vera prodidit. h Ego me scio cauisse: principiu a tempore: a dictis: factisq' suis: quod aduerfario: & ab antea: ēta vita: & praesenti. Ego scio me cauisse. ne vlla merito contumelia. Mire addidit merito. Nō ē: cauere inquit: ne fieret ea vñ. Igit' ne merito fieret: quod in me fuit.

i Idēq' sinū. Ab an acta vita. k Et de mēi fuit: Pro fuerit: indicatūū pro cōiun etuo posuit. l Et id te ex ipa. Nāq' eo pacto maxie meo erit ingenio cū illa que nūc in me iniqua: & equa sunt. Terentianū: & bonū argumētum clamat. Virg. Ipse hostis tendēs insigna laude ferebat. Inquit: Cice. Te ipō teste inq' atq' im probō: verū ad hanc tem a te inq' teite. d: Iniqua: & xq de me d: qui aduerfariū testimoniū signū carisi dicat: rā graue est q' bonū viri.

m Neq' mea culpa. Nō ego quid fiat: vtrū sed p nos fiat: sed que rendū est: & min' abrupte dixit euenisse: n euenire. n Hoc dñs fiditū euenisse. Ad cōfirmationē nō euenire: sed euenisse dixit. o Sed qñ indignā: Hoc sic profert: vt eā ondat esse dñdū: & hoc ipm tentat vtrū dorē relinq're possit: & id semper ne mea culpa hoc dñdū euenisse inquit: p Deputat mñi meq' cui cō: edat matri meq' vt idonea sit cā repudiū: dat. q cuiusq' tolleret. Hoc melius q' obsequat: vt inseruiat. r Mores tolleret ancilla. Nō em prauitatē: vñ senes morosi appellā tur. Hora. Donec virenti canities abest morosa. Mores. r. a. Obtemperantū mores: potius: q' i iniurias dixit. s Ne

q' alio pacto. c. p. Nisi vt cōcedat mater: tolleretur: mores ei' t Segregāda aut mater est. a. m. p. Bñ rāq' ex deliberatiōe colligit: quod factur' est: & moll' segregāda q' excludēda: v Nūc me pietas pat: Potius q' mollib' verbis repudium: nuptiarū est. x Pāphile haud inuito ad a. f. Optime dñs

Phi. Impune optare istuc licet: ille reuiviscet iā nūc: & Tamen vtrū malis scio. La. heri philomenam ad se Accersi iussit hic: dicit iussisse te. Phi. noli fodere Latus. iussit. La. sed iā remittes eam. Phi. scilicet, Pā. oēm rē scio: vt sit gesta: adueniēs audiui oīa modo. La. At istos inuidos dñi perdāt: q' hāc libenter nūciant. Pā. Ego me scio cauisse: ne vlla merito contumelia Fieri a vobis possit. idēq' si nūc cōmemorare veli hic: Quā fideli animo: & benigno in illā & clementi sui Vere possum: nisi te ex ipsa id malim resciscere. Nāq' eo pacto maxime apud te meo erit ingenio fides. Cū illa que nūc in me iniqua est: æqua de me dixerit. Neq' culpa hoc dñdū euenisse mea id testor deos. Sed qñ sese esse idignā putat mñi meq' cui cōcedat: cui' q' Mores tolleret sua modestia. neq' alio pacto pponi pōt In t' eas grā, segregāda aut mñ est a me phidippe: aut Philomēa, nūc me pietas p'ris poti' cōmodū suadē seq: La. Pamphile haud inuito ad aures sermo mihī accessit Tuus: quū te post putasse oēs res. p parēte intelligo. Verum vide ne ipulsus ira prauē insistas pamphile, Pā. Quibus iris impulsus nūc in illam iniquus sum: Que nūc q' q' erga me cōmerita est pater: quod nollē: Et sepe quod vellē merita scio: amoq' & laudo & Vehementer desidero. nā fuisse erga me miro ingenio Exptus sum: illicq' exopto vt reliquā vitā exigat cū eo

vxorē: & q' oblit' & sup matris & vitare loq' sed tali op' est pāphilo ad eiusmodi argumētū donec pueniat in q' vxorē reduci necesse est. f Erga me. Hoc totū repudiatur' inaniter diceret: nisi ad exitū fabule p'peta respiciēs reducturi animū i pāphilo reseruares: & nota repudiantē quō laudat pietate sola cōpulsus. Nā fuisse ergo me qñtū valet qd fuisse dicit: & nō esse quasi retransacta. g Vt reliquā vitā. Satis fideliter dixit reliquā exigat. Virg:

cto haud inuito: non em in totū nolēti: q' p' de dñdū: sed tm quia pietatis est: locus est mediocriter approbauit. Pāphile. h. i. grauis orō est a no mine incepta. Vir. O p'ltas animi iuuenis. Et est figura

Vir. Posthabita coluisse Samo. Haud in sensu. l. proiecte locutus est. y Omnes res. Plus dixit: q' si vxorē diceret.

Pro parente. Id est hñ pro parēte: qd nos mē cō: & cū preest: et cū oibus: q's hęc ne cessitudo coniungit. melius ergo: q' si diceret matrem. a Ve rñ vide ne. Leniter: e

suadenter: nam nō er go indico. b Insistat Pāphile. Nō em incipere: sed insistere h' matū est. c Quo bus iris. Id est ita vt iris matris: & meq' vxoris: aut oīum irū: Quib' iris. Id est recte nō vult itā eē me peccatū videatur vxor. Sic em aut q' si ne ipsa peccauerit: Quib' iris. Ille itā singularē dicit. hic iras pluraliter: ne videat vñ' itē cā mittere vxorē. c Que nū. g. e. me. c. p. aduer te pietatē expresse.

Cōmerita. Et merenda: & sep: merita.

d Quod vellē scio: Mereri bona dicitur: Cōmereri mala. i. deliquere peccare, ergo hic merita p' p'stūille dixit. Virg. Ego te que plura fando. e. v. Nūc q' regin anegabo pro merita. e Amocq' & l. Nō statū q' amā tur: laudant: & contūno desiderant. Multa ergo q' dixit amo: & laudo: & vehemēter desidero: amoq' impulsu nimis ē hic circa

Tertius Actus

Omnes ut tecum meritis p talibus annos Exigat. h. Cū
to viro Nō inuidere iā nō est mariti. 1. Quidā. i. a. m.
d. Ne cōcedas omnē cōclusionē verborū Pāphili repudiū cō
tinet plus tū sentētia sequētū: q̄ in verbis. Quidā. a. m. d.
Nec dixit eam expellit vel distrahit: sed in ipā causa sit ne
cessitas: excusatio in necessitate: quē est inexorabilis: cū ne
cessitas part. f. quā necessitatē domi offendit: quod ex alio
f. peperit: sed mō vult
nō necessitatē mater
videt: ne trahidig q̄ a
nuru ista offensa sit.
k. Tibi in. m. e. n. f.
Ne fiat hoc opposuit
& q̄ minime vult pā
philus videri: & q̄ p
dest focero. 1. Si ta
nus. e. f. q̄ d si sanus es
nā aliter tubeas dice
re. S. sanus. Bū pater
supra iā dixit. nūc in
sanā significat.

Pamphile si sa
nus es: non ergo cul
pa est: vt redeat: tube
re pot. m. Nō est
cōsiliū. Dur. erat no
lo reducere: ergo leni
dixit m̄is serubo cō
modis: hoc verbo ne
cessitatē qua negatur
ōndit. n. Quo a
bis. Adeo actū pam
philū ex p̄is verbis
ostēdit q̄ discellit: &
bū: nā viter. p̄gre
p̄re resistit: dū iuit.
o. Mane in quā que
hęc ē punata: Sicut
decur focerū: & sub
distinguat: q̄a coram
sibi sit. cōt. meli.
p. Dixit phidippe.
Artificiose Laches vt
m̄tus miret: et m̄n
indignetur. lo. et nā scī
pāphilū: q̄n ei p̄gre
ctū est & sic oportu
st. Dixit phidippe. Re
nouat verba sua ei
dē personā: ita di
xerat: ne adeo me est
q̄ inde est: eū egre la
turū rē. q. Quā
bre t. orabā. v. f. r. Inuidiosū aduersū phidippū: tāq̄ in illo
sit: vñ se purget: & nō accuset pāphilū. r. Nō credidi
depol. Bū quasi ita? Inhumanū esse inquit sic non adepol
credidi: vñ q̄ adeo. potuit em̄ dic. re nō credidi inhumanū fo
re: sed acerba addidit adeo. s. I a s si. me. pu. Sibi et me
& magno p̄dere legendū est: vñ p̄ pronome est: vt. Cā
tando tu illū. i. gen. ro focerū pāphilo phidippū: vel si quid
tale inuenis. Supplicaturū: parū est fat. facturū addidit:
t. S. n. alio ē aio. r. d. Nō tā vt dotē recipiat: q̄ vt teneat: hoc
q̄at: & renumeret p̄prie: q̄a dos pecunia f. r. & hinc
uascens est: & exigentis d. bitū: nō mire dictū: q̄ si ipse pro
piciat: quia tubeat ire: & simul. oc verbo: q̄a renūciat: de ca

Viro: me q̄ sit fortunator: quādo q̄ dē illā a me distrahit
Necessitas, Phi. tibi in manu est: ne fiat. La. si san^s es sat
lube illā redire. Pā. nō est cōsiliū pater: matris seruibo
Cōmodis. La. q̄ abis? mane mane inquā quo vadis?
Phi. q̄ est hęc pertinacia: La. dixi in phidippe hāc rē egre
Laturū esse eū: quāobrē te orabā vt filiā remitteres.
Phi. Nō credidi ad depol adeo inhumanū fore, ita nūc is
Sibi me supplicaturū putat: si est vt velit reducere vxorē
Licet, sin alio est aio: enumeret dotē huc eat. La. ecce autē
Tu q̄s. pterue iracundus es: Phi. pcontumax redisti huc
Nobis pāphile. La. decider iā ira hęc: et si merito irat^s ē.
Phi. q̄a pāphilū vobis accessit pecunię sblati sūt animi.
La. etiā me cū litigas. Phi. deliberet: m̄nucietq̄ hodie mihi
Velit ne an nō: vt alij (si huic nō sit) fiet. La. phidippe
Ades: audi paucis: abiit quid mea postremo inter se:
Transigant ipsi vt lubet: quando nec gnatus: necq̄
Hic q̄c̄q̄ mihi obtemp̄it. que dico parumpendunt.
Porto hoc iurgiu ad vxorē: cuius hęc sunt consilio
Omnia: atq̄ in eā hoc quod mihi est egre euomam.

titat. ē. v. Renumeret dotē. h. e. Repete terrorē dotis offidi
cū dicit renumeret dotē simul cū iniuria. x. Huc eat. id
est ecce autē tu q̄s. pterue dicēdo quoq̄: nō nihil assentat^s est
q̄ dicat: quōd pāphilus. y. Proterue. Immoderate & sup
be: dictū est iō q̄ pterua talū q̄ proteru^s est: q̄ dū obui^s p̄g
terit: q̄d faciūt: q̄a tauri in appetitu cot^s foeminam q̄ ca
dēt. 3. Percōtumax re. Proprie cōtumax dē cōteptor pos
teriorū: & percōtumax
h nobis r. h. magne
indignatōis ē abien
tes alioquin: vt alibi. o
pāphile nāud. a. No
bis pā. Nobis
nā aut abūdat: aut si
gnificatū adiuvatis
gnificatōne. b. De
cider. i. h. Quali i tra
sic culpa. nō depōtur
ira: sed decider.
c. Quia p. v. a. p. Re
cte. q. d. q̄a habet. vñ
dotē reddatis: q̄ si nūl
lū cāz habētis: repudiat
sed q̄raus cōiun
ctōne: q̄a. p. n. a. p.
e. fact^s pā
philus simul maior
stoacho: q̄ d cū labore
ceabat: apte ostēdit.
d. Sublati ai. Nō p̄
lati: sublati dixit & b
ppricitōit: q̄ aios po
no p̄ q̄is man. nā be
litē p̄ ai q̄i are v̄s
gut corpa. vñ d. onū
e. Eua meli. Beu
& illū ex inuidia iras
cūdiore: & nūc ad te
dicentē. q̄ p̄ pāphilū
decebat etiā est. d.
f. Mecū h. Inuidiose
q̄i rā cū pāphilo inu
gauerit. g. Delibe
ret. r. h. Porro. iter lo
cro denūciat. tū ma
ture p̄ deliberet dixit:
h. V. alū si. Magna
fiduria cōditōe inq̄al
ferit: q̄m iā si pāphi
lus noluit paratū a ter
d. c. r. e. i. Si huic
sit subaudit vxorē: sed
dra dictū reticuit: vt
decebat. k. Phidip
pe. a. Noie appellat: q̄ d
facere solem^s. iratos mitigare conat
tes. 1. Postreō iter se exigat nisi. Nō ei hęc noua sūt: q̄b
iter se delectēt. m. Qñ nec gna. Necq̄ hic Inuidiose gnat^s
n. Obteperat. Et hic nō familiari dictū q̄i ab irato.
o. Que. d. p. q̄a obteperam^s etiā tāti volūtatū Que. d. p. p. h.
iurgiu. Bū h̄ rursus i mōrorē reddat: nec vera iū: p̄ fabul^s
positū: & cognoscāt. p. Porto. h. j. Porto. q̄i ad aliqd̄ ma
gnū. q. Cui^s hęc sūt. c. o. Nō transacta obitū ē vxorē. f.
q̄ nūc aguntur cōsilio: vñ depolūde in ironiā male cōsen
tiēt. t. Atq̄ in eā oē q̄ d mihi egre est. Nō q̄ d irasit: sed
q̄ d egre ē dixit. s. Euomā. Bū in ignudie iolēt vom^s
relicuare. sic Cice. cū dicit. Que quidē amul. n. q̄t:

Erī qd agat
Mite in hac
fēna iterū ri
xā ē fēns at
q̄ an^s: & tū varie &
alio mō. vt mores in
ira se diuersos: & t.
notos possū^s ag no

Quartus Actus. Myrrha. Phidippus.
Erī qd agat: q̄ me vortā: q̄ d viro meo m̄debo
Misa: nā audisse yocē pueri visus est vagiet: ita

secre. a. Perī qd a
gā. Hoc ploqui oport
tet Myrrā. vt & o p
fo. a. r. m̄niscat spo
ctator: & ceter rōi
mulq̄ ex hū^s ploua
verbis qd agat auctā
plona mōitret. Nam

pscurati phidippū in voluerit eōdamare: & ire p totā do
mū cognito pū filie suę appareat ex pūat^o dictis. Perū qd
a. q. m. v. figura.

dille. v. p. Vir. Contit
nuo audite voces vagi
tus: & ingens.

nā vox ipsa sic ē
vt qñ vagitus sepe so
net. e. Pueri. v. e. v.
Proprie dixit vagit^o
qñ ingens infantiū ē.
Vir. Quō audite visa
sū mō militis.

d. Ita corripuit. Cas
prā itulit. e. Et de
repete. Vna ps orōis
est: vt defertus: aduer
bitis ei ppositōes sepa
rati nō addit. Dere
pēte: Nā si separauer
ris nō est latinū dere
pēte. f. Quod. Pro
nā aut ita: sed nos em
tu hmoi fcatō: sic dis
cim^o. g. Quod si
r. Scim^o manifestare
stir^o occulta. h. Id
qñ ēā. Id hoc ipm: pepe
nisse ēā. i. Nō gde.
pol scio. Iō quia vera
cā dici nō pōt. k. Sed
ho. c. Plus ē qñ crepu
it: nā eo mō iūctum.

l. Ad me: Bñ ad me
qñ ligatus. m. Vbi
me ad si. Hoc añ rem
& simul argumēti de
licti ē qñ exiuit
a filia marito igressō
mulier. Vxor. v. m.

Mirantis est geitū: & dixit seduxit: foras:
ordo duxit se: & verbis visus est inater domesticos parietes
& arces

o. Se duxit. Pro ab it. o. Atq; ecclā
v. Apparet mulierē fugere: & aduertant absentia: & iō si hoc
separatim pūciandū: p. Heu ubi. d. Oñdit Myrnam
aduertente qñ nihil inueniat: qd dicat de filia. q. Mihi ne
mi vir. Iā & i Andria turbatū se oñdit dau^o. r. Vir. Ad
maritalē cōditionē se retulit: nō ad lexū. vt Virg. i. Buc. Vir
gregis. i. c. s. Tu ne vir. A. casatione ab increpatione inci
pientis. t. Aut hoim. Auxclis puerfa adeo eē abūdat.

o. Se duxit. Pro ab it. o. Atq; ecclā
v. Apparet mulierē fugere: & aduertant absentia: & iō si hoc
separatim pūciandū: p. Heu ubi. d. Oñdit Myrnam
aduertente qñ nihil inueniat: qd dicat de filia. q. Mihi ne
mi vir. Iā & i Andria turbatū se oñdit dau^o. r. Vir. Ad
maritalē cōditionē se retulit: nō ad lexū. vt Virg. i. Buc. Vir
gregis. i. c. s. Tu ne vir. A. casatione ab increpatione inci
pientis. t. Aut hoim. Auxclis puerfa adeo eē abūdat.

o. Se duxit. Pro ab it. o. Atq; ecclā
v. Apparet mulierē fugere: & aduertant absentia: & iō si hoc
separatim pūciandū: p. Heu ubi. d. Oñdit Myrnam
aduertente qñ nihil inueniat: qd dicat de filia. q. Mihi ne
mi vir. Iā & i Andria turbatū se oñdit dau^o. r. Vir. Ad
maritalē cōditionē se retulit: nō ad lexū. vt Virg. i. Buc. Vir
gregis. i. c. s. Tu ne vir. A. casatione ab increpatione inci
pientis. t. Aut hoim. Auxclis puerfa adeo eē abūdat.

Virg. Tuq; adeo quē mox. v. Nā si. v. v. o. Vir aut hō:
x. Mulier. v. t. v. Acerbe vt supra. Tu nunc; mulier q me
y. Quib^o. Callide mulier: & quasi nullius culpe cōscia qñ
dixit: vt qbus factis.

Corripuit de repente tacitus sese ad filiā: qd si rescuerit
Pepisse eā. id. p q cā dā me habuisse dicā: nō depol scio.

Sed hostiū crepuit. credo iplū ad me exire: nulla sum.

Phi. vxor vbi me ad filiā ire sēlit se duxit foras: atq; ecclā

Video: qd agis myrina: heus tibi dico. My. mihi ne mi

Vir. Phi. vir ego tu^o sum: tu ne virū me aut hominem

Deputas adeo esse: nā q vtrū vis horum mulier

Vnq; tibi visus forem: non sic ludibrio tuis factis

Habitus esse. My. qbus. Phi. an rogas: peperit filia:

Hem taces: ex quo. My. istuc patrē rogitare est æquum.

Perij, ex quo censes: nisi ex illo cui data est nuptum

Obsecro. Phi. credo: neq; adeo arbitrari patris est aliter.

Sed demiror qd sit quāobrē tantopere hunc omnes

Nos celare volueris partum: prelerim quum & recte

Et tempore suo pepent: adeo peruicaci esse animo:

nitur. t. Sed demiror. q. f. Mollior iā fact^o nō irasci: sed
miraē. Demiror. Valde miror. qd mīn^o est qñ irascor. p. g. r. s.
tum cū & rōne atrulit mulier cōpēdiū credulitatis fomis se
mel correpti: ne aliter suspicet. k. Quāobrē t. Alta intētio
crimnis. l. Oēs nos. c. v. Recte qñ putat & pāphilū eē
claturū. Oēs nos. c. Dug sūt causę celādi: part^o si nō tēpore
suo venerit: qd indicū stupri est: & si nō rōne venerit: hoc
est mōstri aliqd natū fuerit. hic autē & tēpore suo: & rōne na
tū pōdicat. Oēs nos. c. v. antiq locutio: illā rē celo te. m. Prg
lecti cū rē. Itē ad illud pūnet qd nō mōstri pepit. n. Tēpus

At rogitas. Bñ ira
scit interrogāti. Nam
interrogat q sciat im
pudētia est. a. Pe
perit filia. Proposito.
crimnis. b. Hē tar
Nō taces nunc: sed ta
ces celas: ex quib^o bñ
exeq
quia argumētū ipu
dentē est puerperū
taciturnū. c. Istuc
patrē. Mira calliditas
rea mlier hoc solo de
fendit qd accusat.

o. Perij. Ex q mire ad
ditū ad effectū perij.
e. Nisi ex il. rē. Verū
mīle argumētū Nū
ex. i. c. d. n. Solutio cri
minis p fiduciā nū dē
tis. Salust. Ita fiducia
qñ qñ argumētū purga
tor est. f. Obsecro
sūuo p. r. Ex sua inter
rogatiōe accusauit ac
cusatorē. g. Credo
neq. a. a. Ab accusati
one marie^o ad defens
onē sui cōuersus amō
sit qd coeparat.

h. Neq; adeo ar. rē.
Hoc est qd ait Salu.
Ita fiducia argumēt
p. d. Adeo vias phid
ippū. nīsa re aliqua
mulieris correptiōe le

h. Neq; adeo ar. rē.
Hoc est qd ait Salu.
Ita fiducia argumēt
p. d. Adeo vias phid
ippū. nīsa re aliqua
mulieris correptiōe le

h. Neq; adeo ar. rē.
Hoc est qd ait Salu.
Ita fiducia argumēt
p. d. Adeo vias phid
ippū. nīsa re aliqua
mulieris correptiōe le

h. Neq; adeo ar. rē.
Hoc est qd ait Salu.
Ita fiducia argumēt
p. d. Adeo vias phid
ippū. nīsa re aliqua
mulieris correptiōe le

h. Neq; adeo ar. rē.
Hoc est qd ait Salu.
Ita fiducia argumēt
p. d. Adeo vias phid
ippū. nīsa re aliqua
mulieris correptiōe le

h. Neq; adeo ar. rē.
Hoc est qd ait Salu.
Ita fiducia argumēt
p. d. Adeo vias phid
ippū. nīsa re aliqua
mulieris correptiōe le

Quartus Actus

pore suo. f. Ad spacū q̄ pregnātes eē cōsueuerūt. i. ad men
sū dīuinationē: q̄a & sep̄mīni nasci solēt. o Adeo p
uicaci eē. Inueniō. Adeo p. e. Peruicax est pseuerās cū q̄dā
vi. p. Vt pueny pop. p. Ad etatē infātis inuidia. q̄ Ex
q̄ fir. i. n. f. Ab accidentibus inuidia: & bñ addit scires. quia
imprudēna in delicto venā frequēter extorsit. r Potius

q̄ aduorsū. Nihilomi
nus est avolūrate pec
cātis inuidia aut tui li
bidinē dixit: vt mini
mā cām magnis cele
ribus subiecit.

s. Eēt cū illo nupta:
Antiq̄ nō illi nupta:
sed cū illo nupta: et
go ambo sibi inuicē
nubūt. t Ego etiā
illorū. Bñ etiā illorū.
nō ei hoc: sed erasse
q̄ illos peccauerit cul
pā: q̄ min⁹ est: sed etiā
illorū eē peccatū fue
rit: sed ne tuū qdē: de
est creditā Myrinam.
An etiā: adhucy ma
ior sit dolor: q̄ nec opi
nātū acciderit.

v. Vtinā scā istuc.
Te miserā esse. alibi
Miserū quē min⁹ cre
dere ē. Et esse sensus:
vtinā vere sis misera.
Vtinā scā istuc eē.
Hoc qdā sic accipiūt:
q̄ si phidipp⁹ dicat pe
nes te culpa est: q̄ illo
rū eē credebā: & vti
nā qd credo penes te
eē culpā: ita esse recte
scā: q̄ dixit se misera:
& miseros nō. nisi
innocētes dicimus. in
hoc negotio miserā te
nō scēste repes. Sic
Salu. Atq; ea regēres
nō coactos scēstos
magis q̄ miseros ab
stringit: iō sequitur:
x Sed nūc. m. Argu
mētū ex añcō: dē: ibus
dicit: & factis.

y Nūc. m. i. m. v. Re
cte nūc q̄ si altas nihil
suspiciāt. y Quod
locuta es oli. Pro añ.
a Cū illū gener. c.
Vt arbitū cape dicit
mus. teligere: & cum
laude locut⁹ est pāphi
li. b Coepim⁹. e. i.
gim⁹. Virg. An locū
capies ocul. c Cū
eo q. m. a. Nā in hoc
est accusatio: q̄ hec lo
cuta sit: q̄ argumētū est
q̄ celare voluerit partū: & hoc olim
dixit: ac pnoctaret: p̄ illud qd dixerat. Quid interea: bat ne
ad bacchidē q̄d die. Et nota familiariter hoc verbum poni a
Teg. sic & in eunucho. Sed et hic pnoctat: q̄uis in hoc
ppter spectatōrē dī: vt gestōrū meminerit. d Quā ipsā
ve. Quia sola ex oibus defendi nō p̄t. e Multo pri⁹. f. q.
Bñ p̄git: q̄a taciturnitas p cōfessioē accepta ē. f Verū id
vi. Hoc intelligi nō p̄misi vitū his numero subaudieris.
g Adolescētis. Meli⁹ dixit adolescētis q̄ pāphili: vt qd in
grate fuerat nō timeret. h Nā id inatū ē. o. Amare i ado
lescēua. i. At pol iā aderit. Mire senectutē accusat senex:

Vt pueny p̄optares perire: ex quo firmiorem inter
Nos fore amicitia posthac scires poti⁹ q̄ aduorsū animi
Tui libidiez eēt cū illo nupta: ego etiā illorū eē culpā hāc
Credidi: q̄ te est penes. My. misera sū. Phi. vtinā scā ita eē
Istuc: sed nūc mihi i mētē venit ex hac re qd locuta es
Oli: quū illū generū coepim⁹. nam negabis nuptā filiā
Tuā posse te pati cū eo. qui meretricem amaret: &
Pernoctaret for. My. quāuis cām hūc suspicari q̄ ip̄a;
Verā malo. Phi. multo prius sciui q̄ tu illū illā amicā
Habere myrina. Phi. verum id vitium nunq̄
Decreui esse ego adolescētis. nā id omnibus innatum
Est. at pol aderit tempus se q̄ etiam quum oderit:
Sed vt oli te oñdisti nihil cessauisti eādē eē vsq; adhuc
Vt filiā ab eo abduceres: ne qd ego egissē esset ratū: id
Nūc res iudiciū hec fecit: quo pacto factum voluerit.
My. adeo me esse peruicacē censes ei cui mater siem:
In eo esse aīo. si ex vsu esset nostro hoc matrimonium.
Phi. Tum prospicere aut iudicare nostrā in rem quid sit
Potes: audisti ex aliquo fortasse qui vidisse cum
Diceret exeuntē aut intrōeuntē ad amicam: quid tum
Postea: si modeste raro hoc facit: non ne ea dissimulare
Nos magis humanū est: q̄ dare operā id scire
Qui nos oderit, nā si is posset ad ea sese repente auellere:
Qui cū tot consuefceret annos non eū hominē dicerem

cū & iā etatē velocē oñdit: his verbis: & addidit se q̄ ode
rit: q. d. nō solū nō amābit: sed & odio habebit: & nō alie
nas mlires mō: nec vxorē quoq; sed etiā seipm: plus ergo
illatū q̄ rō deposebat: q̄ mire ad defectū senis exprimēdū:
k Se q̄ etiā rē. Id est vt p̄cēteat eū sui facti: nec plus dis
xit: q̄ si diceret facta sua. l Sed vt oli oñdisti. Cū supio
ra dicta sunt. m Vt
filiā ab eo: Venemēt⁹
dixit q̄ si diceret: vt si
lia mei nō redderes.
n Ne qd egis. e. r. Qd
ab eo abducis nō bo
na foc⁹ qd filiā: non
bona mater es: qd iū
ta facti q̄ gessit. Non
bona vxor ingt.
o Id nūc res. Quasi
dixit: vnde scio.
p Nūc res. i. f. Hoc ē
qd dicit celauisti par
tū. q Quo pacto
fa. vo Nō solū qd fe
cit: sed etiā qd voluit
obscire. Nescio q̄ rē:
Deest fieri. r Perui
cacē. Id est vim agēte
p̄niciosā me eē cētes.
s Cui. Dicit ei: vte
eā. Cui mat. f. Rufus
a verisimiliā: an mater
cōtra filiā faciat.
t Si ex vsu eēt h mat
Callide mulier ex his
q̄ dixit: semet in defen
sionē ampt. Nā ille
sic ait. Negabas posse
filiā tuā te pati cū eo
q̄ meretricē rē Ex vs
su: mō vitū: i. p nā
esset vititate.
v Tū p̄spicere. Ap
sona: x Aut iudicā
ca. n. i. r. Prospicere fu
tura: diudicāre p̄ntia.
y Audisti ex aliq̄

ra dicta sunt. m Vt
filiā ab eo: Venemēt⁹
dixit q̄ si diceret: vt si
lia mei nō redderes.
n Ne qd egis. e. r. Qd
ab eo abducis nō bo
na foc⁹ qd filiā: non
bona mater es: qd iū
ta facti q̄ gessit. Non
bona vxor ingt.

o Id nūc res. Quasi
dixit: vnde scio.
p Nūc res. i. f. Hoc ē
qd dicit celauisti par
tū. q Quo pacto
fa. vo Nō solū qd fe
cit: sed etiā qd voluit
obscire. Nescio q̄ rē:
Deest fieri. r Perui
cacē. Id est vim agēte
p̄niciosā me eē cētes.
s Cui. Dicit ei: vte
eā. Cui mat. f. Rufus
a verisimiliā: an mater
cōtra filiā faciat.

t Si ex vsu eēt h mat
Callide mulier ex his
q̄ dixit: semet in defen
sionē ampt. Nā ille
sic ait. Negabas posse
filiā tuā te pati cū eo
q̄ meretricē rē Ex vs
su: mō vitū: i. p nā
esset vititate.
v Tū p̄spicere. Ap
sona: x Aut iudicā
ca. n. i. r. Prospicere fu
tura: diudicāre p̄ntia.
y Audisti ex aliq̄

Satis: & oratorie.
Aliq. Apsona. De
ne aliq. ademit iudic
bus auctōritatē.
a Qui vidisse rē. Nō
quid vidisset. b Ex
euntē aut i. Sic Cicero
Cū mortuis sūt qui
vnguēta sumpserit: q̄
Baia vidit nō rē
quū dixit: aut p̄fect⁹
tē amicā. c Aut in
troeuntē. Sylepsis p̄tia
vt i iudū ducere: et re
ducere. Exeuntē: aut. i.
iacet
mollis est: alludis de
sequenti⁹ ad amicā

criminis De consuetudine d Quis
quo cōtinere crimina leuiora.
tū postea? e Si modeste. Adhibito mō vel recte cū pudore: aut mo
destia: aut celatū voluerit. f Nō ne dissimulare nos. Du
obus modis ferūt peccata: vel ignoscēdo: vel cohibēdo. Nā
dissimulare est ignominia fingere. g Magis humanum:
Bñ quia & illud humanū dissimulare: an magis dissimu
lare: an quia irasci: & argui humanū sit. Magis hu. Nota p
humanus terentiano more. h Qui nos odent. Qui vñ
vel quāobrē: & recte. Nemo dolēs qd non amet: id facit qd
magis odio sit. ac. Nā si is posset. a. e. f. f. de. r. oratorie cōtē

defendisse paphilo: hoc ipso illu qd h' accusatus est laudat: i. Derepere. Vna psonis est. k. Qui cu. t. e. a. Laudat vbiq: eos Terentius cofueudine m'ciunt: vt alibi Hic par ug cofueudinis ca. h. m. f. f. & mox. Neq: me a mor: neq: c. e. ergo finis que loga cofueudo comouet. Qui cu. t. Non

interdico separatim dicendū: legendūq: quia interdico neve lis nō est integrū. Interdico ne ex. e. a. Id agit ne sub hoc in certo interceptat puer: & tragedia fiat ex comcedia.

x. Meis dictis p. h. l. d. mōstrat: ue & accusatoric dixit: qñ t' cōrumacē. h. Hæc q po. Quid est h'c: vtrū mulierē

qui cu fecu: aut a qui bus: & nō a quis. Et cofuecit ppne d' vt in stupro. I Non eū. h. d. Nō solū inge hō nō eū id qd forū tā mihi nra ireracat. sed qd a nobis maxi mū est: vtrū stabili s' lig eē nō possit. Nō eū. d. h. n. Vtrū. f. Pōt & sic intelligi eū hoim dicerē qui cofueudine logi tēporē remere abūperet. m. Nec virum. f. vtrū mō mariē. Nec vtrū. f. f. g. Quē res venere nō moueret: nā firmū h' etiā possunt intellige re validū i officiu coi tus. sic Hora. Fortiq: marito destinet vxorē. n. Mitte adoles centē. His verbis sole mus comētitia argu mēta cōtinere: vt mī sericordia aios mater nos his natos: & ali bi. Imprudēs timuit adolescens: si nor' ser uus. Etū ille dixerat: Veg ad virū nūq: de creut eē adolescēq: a deo puacī aio: tūcyt puerū portarem. o. Et q me pec. a. E. Recte dū mulieri vt pote memor qd cū pā philo sit locuta. p. Et solus solū. lō quā timuit ne errata sua nō seruet Pāphi lus: & iō multi scāt: q. Roga velit ne vxorē. a. n. Verba quibus cū pāphilo loquat' so crus: nisi aliter agat: re spōdeat a genero. Res cte ergo cōsului meq: Illud inquit nollesignū erit prouidisse filie. r. Siquidē ille ipe. At aduertēdū: Quē admodū oia qbus se defenderit Myrina in malā partē accipit Phidipp' & hic magis accusat: vnde ille se purgat melius. s. Qui' cōsilio. f. e. p. p. Nō dixit cuius cōsilio repudiū daret Pāphilo: ita ne ad do mū oia exitū spectat. t. Esse ausā. f. h. i. m. in. Abduce re filiā: celare partū: exponere puerū. v. Interdico ne ex. Inter dico: & interdico interest. dicim' qd iubem' fieri. iterdi cim' qd veta m' fieri. dicimus etiā vni generi hominū: iter dicimus diuersis. Itaq: p'oris edicta & interdica dicuntur

Nec virum satis firmum natae. My. mitte adolescentem Obsecro: & quæ me peccasse ais. abi. solus solū cōueni. Roga velit ne vxorē an nō: si ē vt dicat velle se reddere. si Est vt nolit: recte cōsului me genatē. Phi. siquē ille ipse Nō vult: & tu sensisti esse i eo myrhina peccatū aderā: Cuius præfens cōsilio fuerat ea par prospici: quā obrem Incendor ita te esse ausā facere hoc iniussu meo: iter dico Tibi ne extulisse extra aedes puerum vlq: velis. Sed ego stultior meis dictis parere hanc qui postulem. Ibo intro: atq: edicam seruis: ne quoquā efferrī sinant. My. Nullam pol credo mulierem me miseriorē viuere. Nā vt hīc laturus hoc sit si ipsam rem (vt fiet) rescuerit. Nō aedepol clam me est: quū hoc qd leui' est tā iracūdo Aio tulit: ne qua via sententiā eius possit mutari: scio Hoc mihi vnū ex plurimis miserijs reliquū fuerit malū: Si puerū vt tollā cogit: cuius nōs q sit nescimus pater. Nā cōpressa est nata: foigna intenebris nosci nō quita est. Neq: detractū ei: tamē qecq: est qui post possit nosciet q Siet. ipe eripuit vi i digito (quē habuit) vgi abies anulū Simul vereor pamphilū: ne orata nostra nequeat Diutius celare: quū sciet alienum puerū tolli pro suo,

an vxorē: an cōruma cē foeminā. 3 Ibo intro. a. e. f. sibi qd hoc dicit. a. Edicā. f. n. e. f. Et hoc recte poe ta: quia ita op' est ne cōpleat Myrina: qd p misit de exponendo puero. At em' ide cōtinuo exponet. b. Nā vt hic. l. h. f. Sic ondit eā cur ppe tuo celādū sit senibus vitū virginis. Nā vt hic. l. quārū iracūdiæ habitur' sit: qnū fuy roris: hoc em' signifi cat vt & simul poeta qd alibi obscure facit hoc apie demōstrat: qd piculū sit in fabu la: nisi succurrat. c. Non clā me. Id est scio. d. Nec qua via. f. e. p. m. scio. Quō ex ira cūdo placidus fiat. e. Sētētia c. p. m. De puero exponēdo: hoc mihi vnū ex. p. m. hoc adhuc ingt malū nō mihi eueniat: cum euenerit multū euana indicta: qñ cū gemitu: & percontauit p nūciādū sit: & nisi ob secur' locutionē licet nisi forte cū vel qd si gnificat. f. Hoc mi hi vnū ex plu. m. r. f. ma. Ex oibus malis reliquum dicat maxi mū malū significat: Nā nō mediocre qdē omniū miseriarū est vltimū: & inter mul ta mala reliquum qd sit accipim': possum' & nos iterrogatue p nunciare: vt puerum

t. agit recto tollā: que scio vū recte tollam sic. g. Potmā in tenebris nō. nō q. est. Ab actiuo queo passiuū fecit que or: retinēdo participiū quita est: sed antique dixit. h. Ne qd detractū: solet em' fieri. i. Ipse eripuit in. d. Hoc ad exis tū spectat. qd per anulum fiet cognitio: Ipse. e. i. E contrario inquit factū est ipsa: vt non eriperet. k. Simul vereor p. n. o. n. f. si sustulimus cogente sene: cū puerum quē exposcit Vir pamphilo ante promisit: cum scia ret' alienū puerū tolli pro suo: non solum inquit tolli agere refert alienū virū etiam pro suo.

Non clā me ē. In hac scena velur quali tas negotia in disputatōe venit: iustū ne sit repu diare cōiugē cā mris: vt oīno quid fieri de

Soltrata. Pamphilus. Non clā ē me mi gnatē tibi eē me suspectā: vxorē Tuā pp' meos mores hīc abijisse: & sic ea dissilas

beat. a. Non clā Vero ordine a purga tione sui incipit ma ter abitura: ne qd dis cedit iracūdia videat. b. Tibi me eē suspec tā. Id est m' suspitio nē. c. Vxorē tuā. BB3

Quartus Sictus

Bland^o vxorē significauit: si diceret philomenā: et mores
pprie senū dicunt: aut senect^o morosi. & morosi hoies q sui
cuiusdā moris sūt. d Et si ea. d. f. Que scio: & ea p cā rē
sed absolute occurrūt: supra latē sentētē: & genere neutro: et:
& est ordo & si ea distimulas. e Verū. i. m. d. Coniectu

ra q̄ soluit iureiuran^o
do f Itaq; ob. er.
Pro se iurat: veritatē
pāphilo pbat: vt blā
da sit. Ita q; Dug p̄f
orōis. g Nūq; .f. c.
Bona exceptio: qā pos
sumus aliquid inscien
tē ledere: q̄ res ad vent
am p̄inet. Nūq; .f. c.
Hic ordo est iuristurā
di: vt cū p̄posuerit: ita
sequat. Ita velim mi
hi deos propitios: vt
cū di ill^o tēporis mi
hi venit in mēte.

h Merito. Bū dicit
merito. nā vt nos ime
ritos quis nos oderit
nō est in mea manu:
Hec est exceptio Plau
tū trinūmo. vt quid
dicit nō ē merito: vt
ne dicat: et merito ne
caperent odiū: idē est
culpa sine merito.

i Teq; an ea q̄ cā
Deest cā. vt sit ordo:
& q̄ te amare rebar
tū. k Firmafi si
dē m. Neq; me fecellit
qd̄ an rebar: & te me
ama. Nā ei rei. h. f. f.
i. Probationē attribu
isti. l Nā mīl. i. t.
p. Dixit em̄ supra. Ac
q; meū hoc oē qd̄ mi
hi egre est euomā: po
tuit: & in euomendo
narrasse qd̄ matrē fili
us p̄posuisset vxori.
m Tuus pater. Famī
liarius: q̄ si vxorē di
ceret: vt premiū eē pie
tatis: laborat mulier:
ne qd̄ dictura odio:
aut dolore: aut certe
tra facere videat.

n Nūc. r. c. t. e. c. g. A
iusto ira grām: nūc
vicissim hoc vobis et
mea: ab honesto mi
Pamphile. o Pre
miū esse pietatis. Sic
Virg. Hic pietatis ho
nos: hic sua premia
laudi. p Mi pam
phile. Hec et vobis:
& mea cōm odū. Rem duram dictura: vide quantis pra
blandis verbis: rēq; p̄molli. q Hoc vo. & m. P̄inci
piū. & hoc aliqd̄ est p̄catis foemine a blādīmēto incipit: vt
liber audiat. r Ego rus abi. zē. Certū est: certū dixit: ne
sit dissuadēdi loc^o. s Cū tuo. d. p. Ad hoc addidit certo
decrei: vt nō adeat dissuadere fili^o. t Nem. p. Ab vult.
v Quid i. c. ē: Bū: qā illa decreui dixerat. x Ill^o. A p̄so
na. Ill^o stulticia ab vult: Mue aut & rus: & ex vrbe: & has
bitatū dixit. y Stulticia: a cā vīctamō ei volēs. z Vr
be. A loco. a Tu. A p̄sona. b Habitatū. Facto illius
stulticia. Vide q̄ oratorie oia gesserit a p̄sonis: a causis: a lo

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

Sed lo: verē (ita me dij amēt) itaq; obtigāt ex te q̄ exopto

Mihi: vt nūq; sciens cōmerui: merito vt caperet illa

Odiū mei. te q; anteq; me amare rebar: ei firmafi

Fidē: nam mihi intus tuus pater narrauit modo.

Quo pacto habueris me prepositam amori tuo: nūc

Tibi me certum est cōtra graiā referre: vt apud me

Premiū esse positum pietati scias mi pamphile. hoc

Et vobis & mea cōmodū fame arbitror. ego rus

Abituram hinc: cum tuo me esse certe decreui patre:

Ne mea presentia obstet: neu causa vlla restet reliqua:

Quin tua philomena ad te redeat. Pā. que lo quid issoc

Cōsiliū est: vt illi^o stulticia vīcta ex vrbe tu rus habitatū

Migres: nō facies: neq; sinā: vt q nobis mater maledictū

Velint mea pertinacia dicat esse factū haud tua

Modestia: tū tuas amicas te & tuas cognatas deserere:

Et festos dies mea causa nolo. So. nihil pol iam mihi

Istae res voluptatis ferunt: dum atatis tempus tulit:

Perfucta satis sū. facietas iā me regdet studiorum istorū.

Hac nūc mihi cura est maxima: vt ne cui mea lōgingtas

Aetatis obstet mortē ve exoptat meā. hic video me esse

Inuisā imerito: tps est cōcedere: sic (optime vt ego opior)

Oēs causas precidā omnibus: & me hac suspicione

Exoluā: & illis morē gesserō. sine me hoc effugere

Obsecro: vulg^o q̄ male audit mulierū. Pā. q̄ fortunat^o

cis: a factis: e Nō fa. n. f. Primo nō facies: deinde si face
re p̄seuerans nō sinā. Et nō facies nō est interdicētis: sed q̄
si dicat. nō te scio facturā rē tā prauā: sunt aut q neq; sinā
iungant interiorib^o: sunt q totū cōtēte legūt. Nō facies. Vt
q̄ modestia mea p̄tinacia eē dicat factū. Bū retinet cū vult
sua interesse ne fiat.

d Vt q no. m. m. v.
Ab honesto e Tū
ru. a. t. e. Dissuadēdo
cōmisit & honesta
tē: & vtilitatē.

f Mea cā. n. Nō est
supbū nolo: sed con
suetudine dī. g Ni
hil pol. iam. Cōtra oia
& ab vltimis incipit.
h Istae res amice: co
gnate: dies festi.

i Dū x. t. t. Tullit pro
passum est p̄mixtis:
& in bonis em: & in
malis dī. Dū x. t. t.
Si iquit me volupta
tis cā excedā sūt. iā
nō delectāt: si officit:
ac religiois iā nō poss
sū: q̄ si man^o iā neces
saria ē diuisio: qā ille
& religione inculaues
rat fectorū dierū: dū
gratis insq; nō rep̄hē
dat: q̄ quū potuerim
p̄fūcta satis sū. Sic
Virg. Sic p̄re. Pramo
q; datū. k Satietas
i. m. t. Nimis mater
ne: atq; aniliter.

l Hec mihi. n. c. e. m.
Hoc nimis scio. p̄nū
ciādū: & ne cui odio
q̄ meriti dicat.

m Vt ne cui me. l. g.
o. Hec ad nurū: expe
ctationē ad filium re
fert: hinc em̄ odio dis
gni parētes expectari
appellat. n Lō
gingtas x. o. m. v. e.
m Sedulo agat soci^o:
ne quid per irā status
ille videat: vide tū vt
intermisit indignati
one: & multo dolore
deprompta sunt: qd̄
poeta nō mut^o facit
ad mores exprimen
dos: persona q; reddē
das. o Hic video
me. e. i. Quia rus dei
creuit pergere: nō q̄ si
nurū: sed locū: & mi
re inuisā: & non addi
dit cui: sed dixit: tēp^o

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

est cōcedere: quia anus sum: aut quia nur^o in domo omnes
cās precidā ostēdens oibus: bñ omnibus ne specialiter lo
sissent nūq; & generaliter dixit. p Et illis. m. g. Mre. illis
nō nurū: & morē gesserō acriter dictū: vt: oīdat hoc illos
noluisse olim vt expelleret: vt si dicas inimicū tibi morem
gessisse q̄ se suspēderit. q Sine me ob. h. e. Quia dixerat
manit. Oēs socrus oderūt: nurus. Sine me. o. h. c. potissimū
est extorquere. Dum aliquid argumentū cū illis cari esse de
bemus: nostra causa potius q̄ illorū dicimus: velle nos: aut
nolle: qd̄ facimus: nā & pāphilo supra dixit. Sic nō facies
neq; sinā. r Quod male a. Supra dixit ab honesto.

Abſq; vna. h. f. Abſq; etiã vt ſit ad uerbiũ magis q̄ p̄po ſitio: et vna res ſub audienda: & totũ ſtatimq; iunge dũ. c. Hanc m̄res ha. Talẽ iſtã vxorem: vel certe abſq; foret p̄ baſis. Alii hęc de vxore dici putant: vt abſq; ſit p̄poſitio. v. Nõ tu te rē in. v. q̄ q̄. e. a. i. p. Hora. Da rũ: id melius ſit pati uentia quicquid corrẽte eſt nefas. x. Si cetera ita. f. vñ de cetera abſq; vno different. y. Itaq; vt. e. i. e. Pro

Sũ cæteris rebus: abſq; vna hac foret hãc matrẽ habens: Talẽ autẽ illã vxorẽ, So obſecro mi pamphile nõ tu te rē Incomodã (vt q̄q; eſt) animũ iducas pati: ſi cetera ita ſũ Vt tu vis: itaq; vt ego eſſe illã exiſtimo mi gnate da Veniã: hãc mihi reduce illã. Pa. veh miſero mihi, So. & Mihi qdẽ. nã hęc res nõ me min⁹ male h̄ q̄ te gnate mi.

pter quã putas nõ res ducendam. s. V. h. miſero. m. Nec negat promittit: ſed intume ſcit: v. pote quia potu tuit dici et ſoc⁹. ergo dubitas de integritate nurus tuę addidit: vt ego illã eſſe exiſtimo: da veniam hãc mihi. nihil potui pro reũ qualitate reſpondere. niſi vt igemeſceret pã philus.

a Et mihi quidem. Quid enim & mihi: an ei multa ſic in noſtro vſu ſunt.

Vem cũ iſtoc. f. In hoc co'loquio reconciliatio ſenũ eſt: poſt iurgũ mixta diſputatione Pãphili de non reducẽda vxore. a. Procul. Nunc prope. Procul hinc ſtã ac. v. Accepit audui. & mō vxor añ mu lierẽ: & de vxore diu mala p̄hibeãt. b. Iſtuc eſt ſa. Tũc iſtuc

euenit: quaſi dicat bona dicit poſſus: aut bona fortuna: ſicut per pollucẽ. g. Abi rus. Horrantis ad celeritatẽ. Vir. Ergo age care pater ceruic. i. n. h. Ibi ego te. & tu me. f. Et ſimul: quia nuper accuſauerat mores ſenũ: ſe vocare vult cauſam abſceſſionis ſuę: & ad ſilũ culpam aut nurus. Ibi ego te. Aut quia ira nos ſt mores noſt: aut quia vtriq; vna ætas & ſic pronuntiat: vt quaſi hoc ipſuz neceſ ſitate decernat ſenex. Dum abi rus Ergo hinc vbi ego te. ip̄a p̄ nunciatio quẽdã co ſtinet de filiis & ſene etate. i. Spero eca ſtor. Mre nõ cõfirma uit mulier: ſed ſpecta re ſe dixit memor iur giĩ priſtini: & ſenilis amaritudinis: maxie quia & ille non dixit ibi nobis iucũde: Sed ibi ego te. k. Ergo intro: & c. q. t. Et vſu quẽdã ſatisq; mo ſtaliſer res diu molũs

Laches. Sofrata. Pamphilus.

Vẽquũ iſtoc ſmonẽ habueri. pcul h̄ ſtã accepit Vxor: iſtuc eſt ſapere: q̄ vbi cũq; op⁹ ſit aĩum Poſſis ſlectere: qd̄ faciendũ ſit fortãſſe poſt idẽ hęc nũc Si feceris. So. fors fiat pol. La. abi rus ergo hinc ibi ego Te & tu me feres. So. ſpero ecaſtor. La. l ergo intro: Et cõpone que ſimul tecũ ferãt: dixi. So. ita vt iubes Faciã. Pã. pater. La. quid viſ pamphile: Pã. hinc abire

exceptiue dictũ: q̄ ſi ce tera ſtulte fecerit: & ſi mul ſtomachum reti ner: quo rephendãt ce tera. c. Qui vbi cũq; op. o. Qui pro ſtredum abũdat. d. Animũ. p. f. Mo do nõ alienũ animũ: ſed ſuum ſlectere: & vnde ſlectere a iur gio ad modẽſtã: & ex conceſſione ex do mo. Animũ. f. Ad h̄ ſlectere animũ dixit: vt oſtenderet ne nũc quidẽ purgatã apud ſe Sofratã de preteri ta culpa. e. Quid faciendũ ſit. Põc hęc etiã ſententiã videri ge neralis: & de ſt ad id vt ſit ſlectere ad id quod faciendũ: põc & abſolute accipi: q̄ pro que res ſtenda ſit: quod poſt faciendũ ſit. i. concedendũ neceſſitate hoc verbũ ex primit. f. Fors fiat pol. Fortuna fauent: quaſi Aduerſum triſte dicturus eſt: nã fors bona fortuna eſt: & ſunt ſic ſignificauit. dixerat em̄ ille quid faciendũ ſit: poſt fortãſſe. Fors fiat pol. Id eſt bona

tur: & diu comantur dixit. i. Dixit. Denunciatio eſt con firmãde ſentẽtię: nec mutãda eſt translata de foro & cauſã dicit. Cice. P̄co dixiſſe pronũciat: Dixi. Hoc verbũ in fine additũ ſuperiora confirmat: & eſt propriũ hiſ: qui p̄ora uerunt eã. m. Pater. Ip̄m nomẽ dehortationẽ ſcã: ad ſecta p̄nũciatõc pater. ſic p̄nũciã: vt h̄ vultuoſe dictũ ſit.

Tertius Actus

a Hinc ab h. m. Facere presto quid vis rñdit. **o** Quid
stuc. i. v. Rē supra audiu tet personā: nūc causā querit. q. d.
sto vt velis: quid tū opere nō vis. incertus sum etiā qd sū
facturus: non qd factū dixit: sed quid sum facturus: & icer
ta molimur: etiā ver
bis potuisset ostende
re quid est et quid ra
stuc v. i. & quod est:
covulu pronūciatur
vt cōsiliū eius: & ver
ba videatur contēne
re. p. Pat: r quid
v. s. fac. re. n. r. Sic loq
tur Laches: vt aliud
pamphilus responde
re nō audeat: & id di
cit. q. Equid: cup
pio et. v. c. Vt reducās
l. adeo magna causa
est non reducendi: vt
cum velit non possit.

r Sed non diminuā
m. c. Acute satis redu
cenda inquit cupidi
tas est non reducendi
cōsiliū. **s** Id pro
sequar. Non sequar:
sed psequar: vt cōstā
vā demonstrat: **t**
se. dixit tūc posse inter
& illa esse desierit iocū:
dū illa cō uctio: & satis
ingeniose dicitū. Tolle
em inter mulieres. & nullā
proximitatē: & nullā
causā discordiē est.

Matrē minime. La. qd istuc ita vis: Pā ga de vxore
Incertus sum: etiā qd si factur? La. qd est: qd vis facere:
Nisi reducere. Pā. eqdē cupio: & vix cōtineo: sed non
Diminuā meū cōsiliū ex vsu qd est. id. psequar: credo ea
Grā cōcordes magi (si nō reducā) fore. La. nescias: neqas.
Verū id tua refert nihil: vtrū illae fecerint: quando haec
Abierit: odiosa est hec etas adolscētulis: ex medio equū
Est excedē. postremo iā nos fabulę sum? pāphile: senex
Atq; anus. sed video phidippū p temp' egredi: accedā?

Credo ea gratia. c. Magis sententio
se cōgruere: & cōcordate mulieres: cū
& illa esse desierit iocū: & illa nurus: hec em inter illas est
dū illa cō uctio: & satis ingeniose dicitū. Tolle em inter
mulieres. & nullā proximitatē: & nullā causā discordiē est.

v Cōcordes magis. Si nō magis cōcordes: verū pro nimis
discordibus dixit: an vt seruiret sententię nescias: verū p
des future sint: an discordes. **x** Nescias verū id t. r. Hoc
verbum ex aliqua parte confirmantis est: & consentientis.

vtrū cōsentientes sint
an dissentientes: vñ
de duob' significat.
y Odiosa est hec etas
ado. Supra in pso
nā focrus culpā irat'
conulerat discordiē:
nūc vtruxori placatur
& nurū: parem odio
rū cām a psonis trās
tulit ad iratas: & ita
tū vt magis iuniores
accusaret ei de adole
lescentibus quesi? cū
miseriatur senex. Od
iosa hec etas ado. Hoc
cum gemitu pronun
ciandum est.

3 Ex medio equū.
Es. vtrū ex videris:
an ex vita in money:
& satis moraliter: iā
in medio stare dicitur
superuacuis: vel mo
a Senex atq; anus:
& intētionem huiusmo
di fabularū. Nos. tam fabulę. i. senex pronuncia. Senex atq;
q; anus. Quasi incitum tabulę additum pamphile per
tempus oportune.

Ibi quoq; a s
depol. In ha
segnavlim
error est vic
nus. **a** Tibi ade
pol. Quasi diceret nō
solū matri tuę: aut est
focri tuę. Tibi. q. a.
Nā sic & amicis incu
sagnus leniter incipit
tes: & grauiora inferē
tes: hanc ego partus
cām. Leniter incusat: de inde cōfirmat: inferēdo grauiorē qdē
& statim cām subiungit cur quidē ei irascat. **b** Factum
turpiter: Quod abscesserit dōmo maritū. **c** Et si tibi causā
est: de hac re, Cām more suo pro defensione posuit. sic in

Phidippus. Laches. Pamphilus.
Ibi q; a depol sum iratus philomena grauiorē
Quidē: nā hercle abs te est factū turpiter: & si tibi
Cā est de hac re: mater quę te ipulit huic vero nulla est.
La. Opportune te mihi phidippe i ipso tēpe ostendis.

Phormione. Quid mi
hi dicere: aut quā cau
sam repient demitor:
et quę causa fuerit ipse
dicit. **M**at te impulit.
d Mater te im. Abi
soluit: dicit em nam
vt sit nā mater te im
pulsit. **M**ater te. i. q. i
ta. remouua:
e Huic vero. Ipsi ma
er. **f** Opportune te. m. p. Verū est vt oportune: quia vor
lebā: & in ipso tēpore qñ volebā: an oportune mihi in ipso
tēpore tibi & mihi: & tibi cōmode cum isti
& oportune dicitū in ipso tēpore ostēdis: ostēditur nobis id qd

querchā. Oportune: & ipso tēpore nō est idē, etēn oportune cū verbi gratia mutati ad ipm tēpus incipiendū prādī ve nimus in ipso tēpore est cū iā prādīo appōsito. g Aut q̄ p. h. a. Hoc mō oñdit vocē q̄ simul: & nec id qd̄ verū ē dicendū. f Dic filiū rus. c. Blāde nō addidit tua: q̄si decori filiē & bene non focrum sed Sofratam. g Ne reueretur Bene reueretur: ne odisse Sofratam: sed metuere videatur: & q̄si ipsa focrus nō oditū metuerit: sed reuerentia. h Mūnus quo iā. r.

ut sit odio quominus redeat.

i Nullā de his. r. c. Relatio criminis pōt videri. k Vxor. Ab eo quod dictum est. m Mutatio fit. Mutationē suspicionū et rorēq̄ obiurgantiū: Mutatio. Deest enim mutatio criminum: aut culpā. l Tua. Deest vxor: quod non men inferius posuit. Tua. Cū percussioe audiendū est: vt sub audiat. n Ea nos. Ea non ea mutatio: sed vxor. i. Myrina: mutatio fit criminis: f. & peccati. i. vt met crimē tua sentētia: vt tua ad meā translata est culpa. o Turbēt vero. q. v. Quē velint est q̄lter velint ē tanq̄ velint mulierē: sed melius est qd̄ supra diximus. Dū ne reducā turbēt.

p Porro. Quō ē p̄ erga matrē Pāphilus si parū facit: vtrū focrus sua perturbet: an mater a senib⁹ solū sic quia quā nō ē generis foeminini: sed ē quātū turbēt: & tu multū ē significat: vt turbēt. q Ego pāphile. Hoc pronomē initiū cōtinet ordōnis grauitate incepta: vt. Ego postq̄ emi te. a. r Si fieri p̄t. Interposuit: vt suspēctū focri demonstraret. Si fieri pōt. Recte additum fieri potest: quia non cōuenit rogari a focro generū: vt supra dixi. s Hanc sane. p. v. lā ei est cōfirmata si p̄petuā cupit. t Sin est: vt. a. t. f.

Vi taurit illud: quod est ignominiosū: ne dissidiū diceret: vt Vir. Grautor ne nūcius verberet. v Accipias puerū. Mire quia liberi patrē sequitur: & mire hoc maxime adiecit: qd̄ maxime recusat pāphilus: & p̄pter hoc vxor quoq̄ nō redūcit. Er accipias. Pro accipe: vt q̄scas p̄ quiete. x Sē sit peperisse: occidi. Hoc maxie inopiātū ē pāphilo: quia focrus p̄miserat oēs ignoraturos. Sensit ne p̄prie: sic puerum moraliter primo dubitat quid audierit: deinde qd̄ sit certius quid audierit dicēdo puerū. y Puerū quē. Puerum

Bñ cū cōsternatiōe animi: qd̄ nūq̄ fando acceperat: Nat⁹ est nobis. Bñ q̄a ambo aui. a Nā abducta avo bis. Bñ nō abierat: sed abducta erat: vt magis culpa sit maris. Nā abducta a. v. p. f. Hoc totū cū indignatiōe in vxorē p̄nunciandū est. A vobis. A pāphilo. c Nec fuisse p̄gnantē. P̄gnās est aū gnātū: vel aū genetricē. est em̄ p̄gnā. d Bñ dū. m. a. Agit gr̄as nunciāti ob susceptū nepotē gaudet libera rū nūrū. e Natū illū. t. e. i. f. Propriū af fecitū refert sibi nepotē illi filiā esse seruātā & tibi. t. f. recte tibi: q̄a pater puerperē est cui dicit. e Sed qd̄ mulieris. h. v. Quid mulieris dixit: ne diceret qualē mulierē: aut aliquid grauitus: et totū percūtiue pot⁹ q̄ p̄nūciaret: & diceret pessimā mulierē: & male moratā vxorē habes: & rep̄hēsiō est cū contēptu: & sic quid hoīs: vt Vir. Tu mihi quodcūq̄ h. r. At cōtra cū honore si dicim⁹ quē hominē habes. f Moratā. Id est instructā: et est participiū sine verbo. g Nos ne celatos. h. Nō partu celatos dixit: sed p̄gnantē filiā fuisse. h Nequeo satis mirari. Magna exaggeratiō. i Quidē hoc. m. v. f. Totū modeste: q̄uis indignet: q̄a apud maritū vxor nō est vehemēt⁹ accusanda. Quā hoc. l. m. Quod p̄gnans fuerit filiā: nō q̄ nat⁹ ē puer. k Iā tibi. l. 2. c. Vtū min⁹ est: & magis q̄ nā sequit an ironia ē vt sit ordo: nō min⁹ mihi placet q̄ tibi: et placet p̄ displicet itellit ligim⁹ vt alibi Tū me hospitē lites seq̄: q̄ id mihi sit facile: atq̄ v. r. l. Cū eā sequitur. a. p. Alien⁹ q̄ fenes gratulānt: id maxime ledit pāphilū. m. Alienus puer

Phi. quid est: Pā. quid respondebo his: aut quo pacto

Hec aperit: La. dic filiū rus concessurā hinc softratam:

Ne reueretur minus iā quo redeat domū. Phi. ah nllā

De his reb⁹ culpā cōmeruit vxor tua. a myrrina hec sūt

Mea vxore exorta omnia: mutatio fit: ea nos perturbat

Laches. Pā. dū ne reducā turbēt porro q̄ velit. Phi. ego

Pāphile eē iter nos si fieri potest affinitatē hanc sane

Perpetuā volo. sin est vt aliter tua sit sententia: accipias

Puerū. Pā. sensit pepisse. occidi. La. puerū: quē puerū:

Phi. natus est nobis nepos: nā abducta a vobis p̄gnās

Fuerat filia: nec fuisse p̄gnantē vnq̄ ante hūc sciui diē.

La. Bene (ita me dij ament) nūcias: & gaudeo natū illū

Tibi: & illā saluam. sed quid mulieris vxorē habes:

Aut q̄bus moratā moribus: nos ne celatos hoc tā diu

Nequeo satis qd̄ hoc mihi videtur factū prae. ploqui.

Phi. Nō tibi illud factū minus placet: q̄ laches mihi:

Pā. Et si iā dudū fuerat ambiguū hoc mihi nūc non est:

Quū eā cōsequitur alienus puer. La. nulla tibi pāphile

Hic iā cōsultatio est. Pā. perij. La. hunc videre semper

Optam⁹ diem: quū ex te esset aliq̄s q̄ te appellaret

Patrē: euenit: habeo gratiā dijs. Pā. nullus sū. La. reduc

Vxorē: ac noli aduersari mihi. Pā. pater: si illa ex me

Vellet liberos sibi: aut se esse mecū nuptā satis certe

reducit. n Nulla tū. p. Cōsultatio ē de reducēda. l. vxorē. o Perij. Hoc sibi: & ipse pāphilus dicit. p Cū ex te. a. e. q. te. a. p. Bñ hoc putat: quod pāphilo nō videt: hoc est ex illo eē qd̄ natū est. q Euenit habeo. g. d. Proprie eundem: iō & honorū euen⁹ dī. r Nullus sū. Ipse sibi itē h vlt⁹ est q̄ perij: q̄ cū aliquis perit: vel relinquit vel cada uer est. s Ac noli. Cām interposuit senex: q̄ magis iaceret: vt fili⁹ nō recuset. t Si illa ex me. l. v. Vt appareat tū cōmētus est cām. Si illa ex me. Nactus pāphilus ex verbis sēnū cām illius dissidiū. v Aut eē mecū n. Vtastē mecū

CC

a pcorib⁹: q̄ vt mox nata fuerint matres sequunt. Vir. Atq̄ ipse memores redit in tecta suosq̄

CC

h Nā in eadē v. t. Partus vitā dixit q̄ flagitiū: atq; libi
dine. i. Te reuolutū nō. r. Sed reuolutū est: tūq; inuitū:
aut nesciū: relinq; em̄ quādā veniā: vt velie esse correptio.
k Me ne. Hoc genus interrogatiōis negatiuā habi signifi
cauōē. l. Et facis in. Pro facis iniuste. m. Vt cū illa. v.
Grauē cū meretrice
viuere: q̄ meretricem
amare. n. Testē hāc
c. a. t. a. Laudata est
hic vxor modesta: cū
illā testē non impedi
tricem appelleret sacer.
o. Sensitq; adeo rē.
Aliud argumētū a q̄
vult pāphiliū referri n̄
solū illi: sed etiā vxor
is culpa: etiā hinc in
de nō accusari focerū.
p. Plane hic. d. n. i. e.
Diuinat dixit p. verū
dixit: et nō diuinat de
p̄terito dictū. vū pro
uerbiū aiunt diuina
re sapientē: quia q̄ di
cit verū de his di. un
est. q. Dabo iustu
tandū: Vbi argumēt
ta & testimonia defi
ciunt: tibi iuraturando
opus est. i.

q. Nihil esse
i. t. fati cōcine dixit
istorū. ne singulis cō
moraret. r. Reduc
vxorē: aut rē. Quia
pāphilus hoc solū de
fedit nō deesse quod
pater putat: nec cām
que vera est p̄tulit: s̄
senex relicta tota que
stione rediit ad id qd
agis: & ait reduc vxorē:
aut dic que res ve
tar. s. Nō op̄ sit
ce. nō. ē. n. t. Quia so
cer adest: & oratorie
cōfugit ad deditōē:
defensione titubante.
t. Accipias. Pro ac
cipe. iā accusat cau
sa cur accipiat. Nā is
qd̄ in culpa. Inest in
hoc dicto quēdā face
ta irrisio eius q̄ nimis
fracūd̄ sit. v. Post
de m̄re. Bū de matre
ēceditur: et de puero
extorqueat: q̄ sit pa
rendū cōcordiam fir
mā per filiū. x. Om
nibus modis miser. f.
Quid est oibus mōis
miser sū. ait rē: & cir
ca parētis circa vxorē
re manet iā in reducē
da: & in non reducē
da miser sū: an miser
sū: cui maxie obru
ditur: quod maxie fugio:
vel puerū cōdudat pater:
translatio defera indagata.
sic Cice. Circūdatos Verti cācellos ait.
y Nā puerū intulit. o. Oia facit poeta: aut ne rē palam fa
ciat poeta: aut ne rē palā faciat: aut intercidat d̄uortū.
z P̄sertim in ea re. Scilicet que dixit cōtinuo exponetur.
g Fugis hem. Ex verbis patris ostēdere voluit quid agat

pāphilus: & ille abibo dixit. hic fugis. b. Nū tibi videf
e. a. f. f. Quasi ob amorē meretricis insanus. c. Sine. Sine
separatum accipe: quia vim habet cōminantis. d. Ama
re mulieres. Quasi vt dixit. Amare mulieres: Nō em̄ abun
dat: s̄ cā dixit vū vxorē offenderit pāphilū. e. Nō facile. h.
f. Non facile ferūt pe
licatū: necq; amorem
aliarū in viris: f. Nā
ipsa. n. m. Vtq; flagit
hec dixit filiam sibi
an vero
nō factū est: ego
neutrū puto: & sic in
telligo quod de vxorē
sua dicat. Ipsa nar
rauit mihi: scūdū il
lud qd̄ supra dixit.
Nunc mihi in mentē
venit de hac re quod
locuta es olim cū illū
g. ac. g. Neq; illi. c.
p. Quare n̄ credebās:
nā q; amare ad hāc
mulieres sunt: & sc̄
pe de nihilo suspicio
fē: & bene hoc addit
ne timuisse generū vi
deret. h. A nupti
is. Non dixit a filia
mea: sed q; pater pā
philū magis doleat.
A nuptiis. Nā Philo
menam nolle fratri est
odisse nuptias ama
toris. i. Quid ego
agā. p. Mire cōurbas
tur pat: quasi res sua
tatum cogatur: & vi
de quāmodū poe
alacriter festinet ad
rerū cognitionem.
k. Meretricē hāc. Be
ne hanc que interturi
bat: sic em̄ sumit hoc
pronomē: vt. Hanc
ne ego. v. p. p. & Tu
ag; hāc animā effun
dere. d. i. malam. hanc
q. d. hāc que nos per
turbat. l. Primū.
Bene primū: vt in
telligam: deinde Pā
philū orem: et iterū
rogem: an qd̄ ē verū
oī g. mere eloquio cō
moneamus: vū ora
tores orare: & perora
e: dicuntur: & orator
nomen accēpit. Vir
gl. Talibus orobat dī
ctis. f. i. nam qui erat
accusatur: aut cōmo
nicurū oremus.
m. Accusemus. Id ē
eloquamur. potest in
telligi & rogem: sed
non cōuenit perforce
potiori: & ipsi causā

Induxisti tuum: cui tu obsecutus facis huic adeo iuriā.
Nā in eadē vitā te reuolutū denuo video eē. Pā. me ne?
La. Te ipsū: & facis iuriā: quū fingis falsas causas ad
Discordiā: vt tu cū illa viuas testē hāc cū abste amouer:
Sēlitq; ad vxorē: nā ei cā aliāq; fuit quā obrē abs te abijt.
Phi. Plane hic diuinat, nā id est. Pā. dabo iulurādum
Nihil esse istorū tibi. La. ah reduc vxorē: aut quā obrem
Nō op̄ sit cedo, Pā. nō est nunc tempus. La. puerum
Accipias: nā is quidem in culpa nō est: post de matre
Videro. La. omnibus modis miser sū, nec qd̄ agā scio.
Tot me nunc rebus miserum concludit pater. adibo
Hic p̄sens quādo puerum promoueo parum, nam
Puerum iniustu credo nō tollēt meo: p̄sertim in ea re
Quum mihi sit adiutrix focrus. Pā. fudis: hem nec qe q̄
Certi respondes mihi. num tibi videtur esse apud sese?
Sine puerū phidippe mihi. cedo ego alam. Phi. maxie.
Nō mirum fecit vxor mea si hoc agre tulit: amare
Mulieres sunt. nō facile hec ferunt: p̄pterea hec rixa ē. nā
Ipsa narrauit mihi: id ego hoc p̄sente nolebā dicere: nec
Illi credebā primo. id nūc vero palā est: nā oio abhorrere
Animū hui? video a nuptiis. La. qd̄ ergo agā phidippe?
Quid das consiliū? Phi. qd̄ agas: meretricē hanc
Primū ad eūdā censeo: orem: acculemus: grauē deniq;
Minitemur si cū isto habuerit rem postea. La. faciam
Vt mones: eho percurre ad bacchidē hanc vicinam
Nostrā: huc euoca verbis meis: & te oro porro in hac

verborum ordini: n. Sicū illo rem. h. p. vt in Eunucho.
Quo cum tū rem habebat hospite. Bacchidē. v. h. siema
luit q̄ meretricem dicere: ne graue sit cū ea seni loqui: nisi q̄
vicina est. o. Huc euo. ver. m. Bene seruata sunt p̄sonis
cōgruentia: nā focerū manere hanc rē incertā decuit: non
facere: vt cū pellice filia sua miti? sermocinaret: & huc euoca
CC 2

ver. me. deest cā:
o Si villo mō. e. v.
p. Scq manere: vel vt
maneat. p Sed
vis adesse. v. m. d. i. c.
Melius pronunciaue
ris si renitente: & im
plorāte hoc vultu di
cere coeperis: Phidip

Re adiutor sis mihi, Phi, ah iādudū dixi: idēq nūc dico
Laehes manere affinitatē hāc inter nos volo: si villo mō
Est vt possit: qd spero fore. sed vis me adesse vna dū istā
Cōuenis, La. imo vero abi: aliquā puero nutriticē para,

pum: quasi nō opora
teat interesse focerum
adeo mutat sententi
am Laehes: et religat
eum in procuracionē
alterius rei.
q Nutricem puero
para. Id est quere.

M On hoc de nihilo est. Rarus vitę color in hac locuti
one miscet a persona poetę. Nam meretrix loquitur
& senex: & quod est mirabilius bona meretrix: mi
tus senex: & vt intelligas laborasse Terentii: vt & a
lege comicorū recederet: & in actū tantum consue
rudinem eius

retinet. cū vero di
xit: hoc de nihilo est:
debet mirari meretrix
cū ab seneducitur. de
bet timere: cū ad pa
trem: debet suspicari
aliquid huius amator
iā nutritus est.
a Nō hoc de n. ē. Cō
iecturalis causa est re
cipis pamphili: non
recipio. b Nec pol
me. f. Qui quod sus
picor: ordo est: & se
sus hic: nec pol me
multū fallit: quin qd
velit hoc sit quod sus
picor. Nec pol me
multū fallit. Sensus
hic est q min^o sit: qd
me vocat quod suspi
cor. c Qui quod
f. Credo qui quod ve
lit sit suspicor.

d Videndū est. Pro
uidendū: cauendū.

e Ne min^o propter
iram. Quia non erat verisimile benignū esse patrē meretris
ei inturbanti: reddit rōnem senex cur agat mitius: ne vi
deat psonę modus nō esse seruatus. f Impetrem. Impe
trem perficiā, dictū a patēdo: cuius rei difficultas ob tardita
tē cōplendarum nuptiarū: etiā ad alia negocia quęrun^t ar
dua: verbū hoc cōmodauit: ac dedit. Qui post me min^o se
cisse fatius sit: satisfaciendo minuisse fatius est. si sic provide

atur a coeperis erit sensus: ne quid faci plus post cōmodū
premitat: ne videatur fatius minus fecisse: si sit id: aut erit
accoperis erit sensus: vidēdū est ne quid plus faciam: quod
cū fecero: postea satius sit minorē esse & satisfacere: aut cer
te duas res significat: quibus interu: rumq; temperandum

esse demonstrat: vt il
lud supra de lenitate
tenenda per hoc infra
auctoritatem defen
dedum esse cōmonet
at. g An minus
fecisse pro poenitere:
sic em veteres dicebūt
minus factū: & nōle
factū: cū alius rei eos
poenitebat: sic modo
sit provideat posuit.

h Aggrediar Ba
chis salue: O bene ag
grediar: quali rem ar
dua: & incongruam
fenti: vel aggrediar: vt
meretricem circūueni
am, Virg. Talib^o ag
grediar Venere; satur
nia dicitis. i Bac
chis salue: non ita me
reticū obsequē senex
quāq; vlt illā adime
re timore psonę iug.
k Credo xedpol te
nō nihil mirari. Ip̄m
prociūm mollius: et

lenius est: vt ostendat se nō iurgaturū senex. l Quid sic
Deest rei: vt sit: quid sit rei. m Ego quoq; pol etiā timi
da sum. Pareison tertium: vt. Multa quoq; & bello passus
& obsequēte posuit non solum se mirari: sed pauere. Ego
quoq; pol. Et bene etiā: vt hoc dicat non solū mitor: sed eti
am timeo & noue timida sum: pro timeo. n Ne nomen
mihī quęstus. Id est nomen quod inest meo quęstui. Nōmē

Bacchis meretrix. Laches seruitus:
M On hoc de nihilo est qd laches nūc me cōuētā
Esse expetit: nec pol me multum fallit quin
Quod suspicor sit quod velit. La. videndū est ne minus
Propter iram hanc impetrem quod possim: aut ne quid
Faciam plus quod post minus me fecisse fatius sit.
Aggrediar, bacchis salue, Ba. salue laches. La. credo
Aedepol te nō nihil mirari bacchis qd sit: quapropter
Te huc foras puere eupari iussi, Ba. ego quoq; pol
Etiā timida sum: quum venit in mentem quę sim:
Nenōmē quęstus mihi obstet. apud te, nā mores facile

questui obster. Questui que exerceo. s. id est quod est que
stui mihi. Questus deest q. meretrix sum. Legit & nomen
mei questu obster. o Si vero dicit. Interrogabo. f.
p. Ia tate ea sum: vt non fier. Quia ipse non venia do: an quia
ia mihi peccati non dada est: & est ordo: vt non sit mihi equu
peccato ignosci necessario: sigif ambiguitas: aut vtru sit. pul
deatur: & peccato p peccatoru: aut peccato mihi p peccate:
aut peccato meo: aut deest in: vt sit in peccato. q. Non sit.
No videat. r. Cautius ne te. fa. Seniliter additu post ne

temere. f. Factura ne
es: si non facies. Inscitu
me. f. si inuira facia.

o Inscitu offerre. In
scitu indignans non bo
nu est: bene non dixit
dura: aut quid tale: f.
iscitu: quo verbo ma
xime mulieres: et me
retices vtunt. Scitu
em dicunt qd placet:
iscitu quod displicet:
vt per ecastor sit pu
er n. e. p. hoc tale est
quod dixit inscitu ex
abundantia: q. le apud
Vir. Ne post arma yl
la a. n. r. a. t. Offer
re iniuria. Offerimus
iniuria non merenti:
reddimus ei qui me
retur. x. Est ma
gna ecastor gra. Imi
tatur hic & senile &
foeminu tardilog
um. suffecerat ago q
tias: na quide in adel
pho ait. Indignum te
esse iniuria hac. indi
gnus cu egomet acce
ptus sum modis.

x. Pars mihi profit.
Si sic accipiat: vt sup
est
est aut tu es edita in
telligedu: quasi dixe
rit multu mihi nocu
erit imo me euectent.
y. Sed quid istuc e:
Nuc demu ad rem re
dit: z. Meum rece
ptas filiu. Intentio cri
minis. & non recipis:
sed receptas: & ne di
ceret q tu meum rece
ptas filiu. Meu rece
ptas filiu. Propositio
accusatoria est: & bre
uiter pposuit crimen
quod postea dilatat.
& frequetatio vsus

est verbo: p non raro: sed frequet: et receptet. Meu receptes si
liu: attestat e coiectura: que coiectura diluit per

1. iusturadu: ac torimera seruoru. a. Ah. Quod falu
est: reclamauit meretrix statim: & noluit contra dicere si pmie
reret senex. b. Sine dica. Virg. Sine me hec. h. h. n. m. f.
c. Vxorē priusq hanc duxit. Hanc quasi molesta: & que hanc
noluit pati. d. Priusq hanc duxit. An re a preteritis & an
actis. Vxorē priusq. A persona sua priusq pertuli dixit: &
quia multu diuq amauerit pertuli dixit: que est longi tepo
ris significatio. e. Vestru amore pertulit. Apostopelsis: vt
in Heaton. Aut ne illud vt multu ferrent si viuo: na ia tu
te cohibes. Vestru: non ipsius paphili. ergo blande: & honori
ficem non em illius amore: & in questu. sed amore vestru ni
hil potuit dici familiarius pertuli aut quantu vim patiret

habet tara & ponderis: ne ledi mereat vterius. f. Mane
nodu etiā. Apostopelsis tertia. Hic nuc vxore habet: cu denū
rtatione pnunciandū est. q. d. alia res est. g. Nodu etiā
dixi id qd volui. Apparet senē tarde: & longu loquere inter
pellari multu rursus meretrici: qui ille sibi silentiu preberi
velit. Sic Virg. Latinu inducit dicentē. Sine me haud mola
lia factis. f. s. a. a. sed ad postremu deē non vt primu fratri po
tuit. sic incipit ore. h. Quere aliu tibi firmiore. Magna re
alicas in renūciatōe: magna proprietās: sic em dicimus que

tibi. Virg. Quere sit i
foedera Lurauis. Q. g
re aliu tibi firmiore.
Firmiore pro firmo.
non em firmu cōcedit
esse paphili que vult
intelligi deceptorē eē
Bacchidis: non ia a
matorē stabile. Quere
re aliu tibi firmiore.
Oratorie senex quasi
cōsultit meretrici qua
vocauerat incusada.
Quere aliu. A presen
tibus: et a futuris. Fir
miorē amicu. callide
senex quasi ia non pā
philo cōsultit: sed bac
chidi. Quere aliu. q
xit. i. Du tepus cō
sulēdi. Est senus: du
gras in flore posita ē
facies v. g. d. b. n. n. c
etiā cit: est ordo du
tepus est cōsulēdi ti
bi: & bis subaudien
du est tibi. k. Na
neq hoc aio ille erit.
Acate puidet q lon
ga gras est. l. Neq
pol tu eadē istac

Tutor. La. si vera dicis: nihil tibi pericli est a me mulier.

Nā iā aetate ea sum: vt non sit peccato mihi ignosci

Aequū: quo magis omnes rescantius (ne temere faciā)

Accurro. nā si id nūc facis factura ve es bonas quod

Par est facere: inscitu offerre iniuriā tibi me imerenti

Iniquum est. Ba. est magna ecastor gratia: de istac re. quā

Tibi habeā. nā q post factā iniuriā se expurgat: parum

Mihi profit. sed qd istuc e: La. meū receptas ad te filiū

Pamphilū. Ba. ah. La. sine dicā: vxore hanc prius q duxit

Amorē vru; ptuli: mane: nodu etiā dixi id qd volui: huc

Nūc vxore habet: que aliu tibi firmiorem amicum:

Dum tempus consulendi est: nam neq ille hoc animo

Erit: neq pol tu eadem istac aetate. Ba. quis id ait:

La. Socrus. Ba. me ne: La. te ipsā: & filiam abduxit suā

Pierūq ob eam re voluit (qui natus est) ex ea extiguere.

Ba. Aliud si scire (qui firmare meā apud vos possem

Fidem) sanctius quā iusuradu id polliceret tibi laches:

Me segregatū habuisse (vxore vt duxit) a me pamphilū

La. Lepida es: sed scin quod volo potius sodes facias:

Ba. quid vis cedo: La. eas ad mulieres huc intro:

Atq istuc iusurandum idem pollicere illis, exple

rndit. n. Socr^o terribilis. Quasi q sciat maxie: et q maxie
doleat. ergo oculis: & labris pnunciandū est. o. Et tiliam
addidit suā. Addidit ad perionā testis: & facta qz min^o ido
neū videbat focru dixisse de pellic: & simul ondit quanto
pere hoc ai aduertēdū sit: ex quo tantu turbē sint concitate.
p. Abduxit suā. Abduxit. pprie. accersit em dē ad maritū:
abducta a marito ad diuortiu. Sic Virg. Et geminas abdu
cere pactas. q. Puerūq ob eā re. Hoc sic pnūcia: senex
quasi q dicat. Ecce quarū rerū tu es: & hec oro de his est q
bus ondim^o nos posse grauter accusare: sed nolle. r. Ali
ud si scire qui firmare. Mre dū qrit q turet fidē. fidē sibi acq
luit atq scripsit. s. Apud vos posse fidē. Bū vos: quia
& hic dicit socrus. t. Sanctū q iusuradu. Bū dū aliud a
git etiā pionā cōmēdat. nā nō ē leuis q iure iurādo nihil san
CC 3

Quartus Actus

Atus sciat: sanctus: firmus. v Me segregatū habuisse vxorē. Bono significato vsa est: quasi ipsa hęc fecerit. & Bñ segregatū: nō em̄ dñiū: aut repudiātū, pprie diceret. Vt duxit a me Pamphilū: vt aduerbiū est temporis: pex quo: x Lepida es. Senex cū meretrice loq̄s eo noie laudauit eā: quo meretrices solent laudari: quasi quo mater familias: sic & supra cū scitū se diceret rōnē habuit que est cū q̄ loq̄ retur. y Sed scin quid volo pot̄. Hinc del beratiua incipit. z Sodes. Si audes: si vis eas. a Ad mulieres huc itro. Nō dixit ad focerū: & ad vxorē terribilia noia: & inimica meretricis: & quod facile est. Ad mulieres: sic alibi. Mulier mulier conuenit. & ne longe videretur addidit huc intro. b Atq; istuc iusturandū. Id est quod tu mihi pollicebaris. c Exple animū his. Quo illis p̄is: quod pol: si alia cēt ex hoc questu: vigilanter p̄ca: vel non verisimilē videret nullā fecile meretricē: ipse lectorē p̄genit: & sic vere in omnib⁹. Perētus que minus puulgata int queq; abhōrenda cōsuetudine agit.

d Vt de tali cā. Id ē a more mariti eius: & pelicatū. e Nupte mulieri se ostenderet. Plus dixit q̄ nuptā alloqueret: sed volo falsa fama esse. bñ quo sit gratiosior: nō propter se dixit: qd̄ facit facere. f Nec leuiorē vo. Quid leuiorē an minus carū: vt cōtra grauis intelligitur. Virg. ferit. ense. v. f. Grauis etiā molestus intelligit: vt Salu. Grauiorē bello phibit⁹ vt uerant locit fringere. grauis etiā languidus. Virg. Aut vbi. m.

Animū his: tecq; hoc crimine expedi. Ba. faciam: quod Pol si alia esset ex hoc questu: haud faceret: scio: vt de Tali causa nupte mulieri se ostenderet: sed esse falsa Fama nolo gnatū suspectū tuum: nec leuiorem vobis Quibus est minime æquū viderier ī merito: nā meritis De me ē qd̄ queā illi vt cōmode. La. facilē beniuolūq; Lingua tua iam me tibi reddidit: nam non sunt solæ Arbitratæ hęc: ego quoq; etiam hęc credidi: nunc autē Quū ego te esse præter nostrā opinionē cōperi: face adē Vt sis: pono vt ere nostra amicitia vt voles: alit si facias: Sed reprimā me: ne agre quicquā ex me audiat: verum Hoc te moneo vnum: qualis sim amicus: aut quid Possim: potius q̄ in imicus periculum facias:

g a. t. f. a. d. Lenior: vt cōtra grauis honore dignus: & car⁹ quibus est æquū parentibus. f. g Immerito. Bona exceptio. hoc em̄ & cauere nobis: & prestare alius possumus im merito. h Nā meritis est de me Parmeno. Nā meritis est de me quod queā illi: vt. c. & hoc amicosiose Terē. ne vel meretricē dure a p̄philo segregaret. Quod queā. i. v. c. Sic in Andria, Magis id adeo: vt mihi incōmodet: q̄ vt obsequat gnatō. i. Facilm̄ beniq. l. t. Facile ad peccatū: beniuolū ad iracundiā retulit. l Lingua tua. Con suctudie magis q̄ ratione dñ. Lingua ergo p̄ hoie iplo. Lingua tua iā. Subdistingue iā: vt appareat si lingua iā q̄tū i magis ma: i. Nā nō sunt solæ arbitratæ hæ. Nūc fatetur se quoq; accusatorē fuisse: neq; vero beniuolū factū. m Hęc. Cū apostropha. n Ego quoq; q̄. Et supuacue possit te sunt: sed ad hęc q̄ affirmationē ostendit p̄ter nostrā opinionē: hoc est innoxiam. o Fac eadē rē. Hoc est perseuera purgata rē. vult em̄ de futuro cautū cē: vt sup. Nā si id facis factura ves. p Nfave. am. Nō iā amore sed amicitia. Aliter si faties.

q Ne agre qd̄ rē. Vt agre p̄ male: an agre p̄ iuita: r Vnū h̄ rē. Vnū hoc figura oratoria. s Qual sim a. Aut qd̄ possim in secūda rōe. Salu. Ad lūgurthā. me vim magis q̄ beniuolentiā expiri malle. Qualis f. a. a. q. p. Hoc gen⁹ cōminatōis m̄ habi: amaritudis: si in plūstū gūitatis. & Sal. Nā vī q̄ misericordiā cō expiri malle geret cū meretrice: & fieret fabula longior. g Hęc ē imitanda. i. irātū contemplatio: quasi dicat: hoc est: quam vxorē pamphilus anteponit. h Nec pol

Phidippus. Laches. Bacchis. Meretrix. **N**ihil apud me tibi deseri patiar: quin quod Opus sit benigne præbeatur. sed cum tu satura Atq; ebria eris: puer vt satur sit facito. La. noster loer Video venit puero nutrice adduxit phidippe bacchis Deierat p̄ sancte. Phi. hęcine ea ē: La. hęc ē. phi. nec pol Istæ metuunt deos: nec has respicere deos opinor. que sensu manifesta est. Nec has respicere deos opinor. ioculiores sunt inquit q̄ hi quos dii vindicāt. k Ancillas dedo quo lubet. Repudiato iurciurando ad aliud transit firmitus documētū. l Quo lubet cruciatu per me exiit: per me hoc est me permittente. m Hęc res hic agit. Hoc sic intelligendū est: quasi qui dicat sic agebam⁹: cū tu adu-

Nihil apud me ti. deseri. p. Verba nutricis fuisse poeta n demōstrat: petētis p̄ ordine lōgo q̄ sibi p̄bēda sunt: vñ quasi rediosi inculoris generaliter hęc respōdit a Nihil a pud me tibi deseri p. Et apud dixit: p ap̄t eū vbi futura est. b Deseri patiar. No luit dicere deest. s̄ deseri dixit: vt in q̄ minus suscitauit: & magis delectet auditū. c Benigne præbeat. benigne: iarge. hoc ei gratius nō solū præbere: sed benigne præbere. d Cū tu satura: atq; ebria eris. hoc est in nutricibus nō solū nō turpe sed etā necessariū: & hic satur: & hęc satura facit. e Noster focer video venit. Noster blandientis dictū est. Virg. Noster eris hoc: & magis cōsuetudine dictū est: q̄ integritate. aut certe ordo est: & certe video: aut deest vt vt sit: vt video. f Deierat. Deos iurat vt maria. a. l. Aut valde iurat. si producit valde iurat: et bene senē iratū p̄goccupauit dicendo: deierat sancte: ne cōnsi-

nires: aut cum asseueratiōe pronuncia dū est: vt sit res varie
ras: quasi dicat hic nō verba sunt: sed res agitur. propositio
eorum que dictura est hoc modo: hec res hic agitur: que res
pamphilo me facere: vt redeat vxor oportet. n. Q. si p
fecero non poenitet me famę solam fecisse id quod alię me
retrices facere fugitā.

multa Terentius forte licet ausus ē arte fre
tus: nam & soc^o ho
nas: & meretrices ho
nesti cupiditas præter
q̄ promulgatum est
facit: sed tanta causa
rūvigilantia: & ratio
nū momenta subitū
git: vt ei soli merito vi
deatur totum licere:
nā hoc contra illud ē
quod alibi ait. Com
mune ita esse oib^o co
micis bonas matro
nas facere: meretrices
vero malas. o. Nō
poenitet fame. Hęc si
gura Liptotes dī. mi
nus em̄ dicit q̄ signi
ficat: nā non poenitet
me fame: pco qd est:
magnā iamā cup. de
acquirunt significat.
Non poenitet me fa
mg. Ne queremus q
hoc meretrice prodet
se possit. p. Solā
fecisse: Bū solā ne ne
scitū officū meretri
cis poeta videt. So
lā fecisse. Id est recōci
lisse vxorē marito.
q. Noītras mēres
suspectas esse. Vd in
suspitiōe positas: nā
esse suspectas ambi
biguū est: & nunc et
partem manifestā vi
demus: r. Falso no
bis in re ipsa. Nobis
aut abūdat: aut cum
modestia nra signifi
cat. s. Porro hanc
nūc experiamur. Por
ro nunc futurū tēpus
ostēdit: nam sic ita in
uenisti: quid experia
ris: & ea que restāt in
reliquū temp^o: quia
tam de præteritis pur
gata est. r. Hęc ex
periamur. Id est vta
mur opera eius.
v. Crimen tuę vxor
ri credidisse. Crimē p
prie dī id qd factum
est. Cite. Verūtamen
actū: & si criminōsū
ius est. i. falsa i simu
latione criminis. Cri
mē nūc pro falsa suspitiōe. Virg. Formidine crimē acerbat
& semperq; odit: sed crimē Drāces. In festis iuueni turno:
i. & quod eū odit: & quod se illius odio esse suspicaretur.
x. Cito ab ea hęc ira abscedit. Bene in duabus em̄ perso
nis causa videtur esse turbarum: socrus: & Pāphill.
y. Profecto in hac re. quod sit dissidio dignū. Moraliter q̄
si querendo: & discutiēdo hoc intulit. 3. Dissidio, Diuor

tio: a Velim quidem hercle. Vt mihi sit dignū: hoc est nō
peccauerit Pamphilus: h. Adest quod satifaciet ipsa. Id
est quicquid ad plenā ducte purgationē sufficiat. c. An
quia nō tute ipse. Cōreptio est. nā audiuit illis explere anti
mū. q. d. que amare sunt: & moleste. d. Audisti de hac
re anim^o meus vt sit.

Bac. Ancillas dedo: q̄ lubet cruciatu p me exgrere licet.

Hęc res hic agitur pamphilo: me facere vt redeat vxor

Oportet: q̄ si perficio non poenitet fame solam fecisse

Id quod alię meretrices facere fugitant. La. phidippe

Noītras mulieres suspectas fuisse falso nobis in re ipsa

Inuenimus: porro hęc nūc experiamur. nā si cōperit

Crimini tua se vxor falso credidisse: missā irā faciet: sin

Autē est ob eam rē iratus gnatus q̄ peperit vxor clā: id

Leue est: cito ab eo hęc ira abscedet: pfecto i hac re nihil

Mali est quod sit dissidio dignū. Phi. velim qdē hercle.

La. exgre. adest. quod satis sit faciet ipsa. Ba. faciam.

Phi. qd mihi istęc narras: an quia nō tute audisti dudū

De hac rē: animus meus vt sit laches illis: modo exple

Animum: vt credant. La. quęso ædepol bacchis quid

Mihi es pollicita tute vt serues. Ba. ob eam rem vis vt

Itroeam. La. atq; exple animum his: & coge vt credant:

Ba. Eo et si scio pol his fore meum conspectum inuisum

Hodie. nam nupta meretricis hostis est. La. at hæ

Amicę erunt: vbi quāobrem adueneris resciscant.

At eadē amicas fore tibi promitto vbi rem cognouerit.

Nā illas errore & te simul suspitione exolues. Ba. perij

Pudet philomē: sequimini me itro huc amicę ambæ.

La. quid est quod mihi malī q̄ q̄ huic itelligo euenire:

Vt gratiā ineat sine dispendio suo: & mihi vna prosit.

Nam si est vt hęc nunc pamphilum vere a se segregauit.

re anim^o meus vt sit.
Veg. quia dixit mane
re inter nos affinitatē
perpetuā volo: an ga
apud vxorē defendit
adolecentē in amore
meretricis. c. Quid
mihi pollicita es vt
serues. Id est iusuran
dū apud mulieres: q̄
mihi ista narras. rep
hensio est quasi lōgo
rū verbosus Lacheus.
f. Obcā rēvis er. zē.
Vis dicit: vt oīdat in
hac re cūctationē su
am. g. Nā nupta
meretricis hostis est:
Cautē etiā hoc p̄stru
it poeta: vt non veni
mle videat potuisse
meretricē cōcordit
pellice agere. Nā nup
ptā meretricis. Aliaz
f. inimica. h. Ac
eadē amicas tibi f. p
v. r. c. Alie causę sunt
que mulieres faciunt
molestas: & hæ autē
spectatorib^o notę sūt
ex argumento. Et si
mūl suspitione exol
ues: hoc est quod su
pra dixit crimen nos
quocq; suspitionē in
terpre. ati sumus ex
olues. i. Pudet ph
lomē. Pudet duo si
gnificat: siue ille pecca
ret quē pudet siue il
la curus pudet: & fa
miliarit. tanq; nota
ex Pamphilo. Pudet
Philomē. Cōstēns
tia cōis viri: & pellicā
ris. Quid est quod mē
hi malim q̄ qd huic.
Sensus hic est qd est
quod magis optē mē
hi euenire q̄ q̄ simul
pderit etiā meretrici.
sic hoc ergo intulit p
nouo. mirādū est enī
euenire potuisse: vt idē
& leni & p̄i p̄sit qd
meretrici. k. Seq
mini me. i. a. Ancillas
dicit que sunt
i. Quid est qd
mihi malī. Quod a
micitia mihi et sibi
sit: & ostēdit cōe bo
subaudiendū.

nū sibi esse: m. Euenire. Euenire his subaudiendū.
n. Vegram ineat sine suo dispendio. Difficile est em̄ grā
inire sine dāno. o. Et mihi prosit. Mirē quia difficile est
amicū sine dāno acquirere. & q̄ est vero nō potuit dicere: &
hoc ipm bonū fecit: quia sine dāno: ergo velut tria sunt: ve
grām ineat: & sine dāno: & mihi p̄sit. p. Pāphlū a se se
gregauit. Proprie a meretrice segregari dī ab vxore dīiugie
CC A

Quintus Actus

Scit sibi nobilitate ex ea re nata. Quasi si dicas: e. ce qua amat paphilus: sed hoc senture: & dicere pris est: Stulta pietate magnificantis filium: vt. Meū gnatum rumor est amare: & proprie nobilitate dixit, nā & meretrix & gladiator nobiles dici solent. Scit sibi quod minus amat: aut nobilitate ex eo: vtū ex paphilo: an ex eo: ex ea re. i. qd segre:

Scit sibi nobilitatem ex eo & rem natam: & gloria esse Referetq; gratia: vnaq; sua nos sibi opa amicos iungēt.

gauerit a se vere pamphilū: & hoc est melius. nā nobis meretricis est nō timere ne alterū nō inueniat: aut Rē natā. Ex patris nio & amicitia sentis. Et re natā. Quia multa meā cōtulit: gl'am eē: qd defēdit cū apd' soceros: & vxorē: & qd manto meretrix pugē reddidit. s. Gloria. Ex scō raro i meretricib'.

Edepol ne mea ne, op. deputat putat. In tota hac fabula

seruus piger: & cum solus iducit: neq; qd illi venit ex sententia sua. a. Aedepol ne mea. Totū a stoma: chate dē: ga sic vis cū maxima iniuria pferret. Aed. pol ne me. In hac scena catastropha ppo exprimit. b. Deputat par. p. Quia sic. s. habuit. Deputat parui eā in re nulli p. cū cōsumēdā.

c. Frustrat. v. t. d. d. Nota ad casu vsū eē. d. Myconiu. h. d. e. Memoreri & v. giliter seru' myconiu hospite et calidemidē dixit: ne videt negl gentia: vel obliuione sua non inuenisse ad quē missus ē. Myconiu. h. Bū ostendit te memorē signatū: & nolū vt videat vere il lusus. cui operā dederit. e. haq; inept'. Moraliter adēnū in ep'. & ineptus: qd ineptus. f. Adolescēs dic dū qso. Verūter Calidemidē seipsum seru' imitat: & est m. h. n. o. g. Es tu Myconiu. Nā vt tria mādata sūt ingrēda: tria inq lita sunt ordine. h. Oēs negabāt. Bū transit a mimetico ad digematioem & arbitror. Id est nō puto eū eē in mūdo. k. Iā pudebat. Se dice an inuogare: l. Anō a. e. v. Satis moraliter idur

Parmeno. Bacchis. Quintus Actus.

Edepol ne meam herus esse operam deputat Parui precij qui ob rē nullā misit frustra vbi

Totū desedi diem: myconiu hospitem dum expecto In arce callidemidem: itaq; ineptus hodie dum illic Sedeo: vt quisq; venerat accedebam. adolescēs dicit dū (Queso) es tu myconius: non sum: at callidemides non Hospite equem pamphilum hic habes. oēs negabant:

Neq; eū esse quēquā arbitror: deniq; iā pudebat hercle. Abi: sed qd bachidē ab nostro affine exeuntē video Qd huic ē hic rei: Ba. parmēo oportune te offers. ppe. Curre ad paphilū. Par. qd eo: Ba. dic me orare vt vēat. Par. ad te. Ba. Immo ad philomenam. Par. quid rei est: Ba. Tua quod nihil refert pōtari desinas. Par. nihil Aliud dicā. Ba. etiā cognosse annulum illum myrrinā Gnate fuguisse: quē ipse mihi oli dederat. Par. scō. Tantum ne est: Ba. tantū aderit continuo hęc vbi ex te Audierit: sed cessas. Par. minime e qd ē. nā hodie mihi

c. tur seruus dicere ab n ostro affine: cū dū sint nō ipsi: sic & pri us est noster: socer vni p paphili socerū: m. Exeunt vi. Docte poeta monstrat locu turā personā. n. Quid huc hic: r. Rursus curiosus nihil scitur' ē excursus' pger. o. Parmēo o. t. m. o. Attēdēdū qd, ab initio comōdū qd qd ad finē Parmeno mittit: vt curat et celatur: vt nesciat qd curiose desiderat.

p. Propere c. a. p. Fa cete poeta ide incipit tē fac qd ille minime vult: dicēdo curre. q. Quid eo. Id ē paphilo. r. Dic meo ra. v. v. Vide curiosū nō recusare labore: qd cām ferat. s. Ad te eo. Nō ad cōueniēdū s; domū ad te ferat. t. Immo ad ph. Mi re tota fabula iuenit: quā obrē curat: Parmeno. v. Quādr. ē: Totū p. p. s. o. n. a. x. Tua qd n. r. z.

& eximie dixit: qd mīn' sit inuina phibētis inters rogare: qd interrogare rōdētis: & mēto hūc eē: cui i principio nihil celauerit parmēno. y. Nihil ali. di. Vult se per mādata colligere. z. Etiā co. a. r. z. Etiā aduerbiū ē: vt p. lē. t. r. v. Premittit: s; mag' remittit mō: sic Cic. et qd pene put capella qdā ē mix facta. a. Scio. Nō audio inq. sed scio. b. Sed cessas: Hoc est tardas: & gēsus: vtget aut eū cursu.

c Minime equidē. Cello subaudit. d Præs haud data est. Cellandi. f. e Ita cursitudo atq; ambulando. Est em̄ cursus & nauigāis. & equitrans: quātū obculi aduētū meo. reliqua pars argumēti per Monodiā narratur. f. Quot cōmodas res attuli: q̄ tam multas: sed more suo attuli dixit: & ademi. Cl. ut merū i quo nūc est adimam atq; expleā animum gaudio. Quot autē cōmodas res. quot autē curas. hęc oia admittantur sunt: ut Virgi. Quis nouus hic nostris. f. f. hospes. g. Gnatiū ei restituo reddo. reddi nobis qd nri cupidū est. restitui nobis curā cupidū sumus: Bū ego gnatiū restituo: vxorē reddo quare suspectū suo patri: & phidippo fuit: ergo nō vnū bñficiū sed tria sunt. h. Exolut. Narravit tēpora restituo: reddo: olui. i. Nā memini ab. h. m. d. Mēses decē dixit: ut & recte et de peperisse demōstrat. k. Noctē prima. Prius partib' nō est: v' pnuate: ut vidimus obscurā. Primus sub vallibus vt. l. Cōfugere anhdantē. Colluctat' fuerat: qd domū celare volebat: qd sine comite padendū fuerat facinus: quod v' in pleniū: tenetariū: quod annulū habebat partū iudicat. v' ides igit' his indicis vt virginē appareat viciatam. m. Mi paphile inquā amabo. Hęc blandimēta sunt muliebria. n. Quid exanimatus. Aut vñ annulū: breuitati cōsultū. e rentius: nā ingrata hęc agūf nō narrat. o. Ille alias res agere. Sese simulare iungere: ac p vero salū credere. Ille alias

Potestas haud data est: ita cursitudo atq; ambulando Totum hunc contriui diē. Ba. quātū obtuli aduentu Meo letitiā paphilo hodie: quot cōmodas res attuli: Quot autem ademi curas: gnatum ei restituo: q̄ pene Harum ipsiusq; opera perit: vxorem quam nunquam Est ratus posthac se habiturum: reddo. quia suspectus Suo patri & phidippo fuit: exolui. hic adeo his rebus Annulus fuit inritum inueniundis, nā memini ab hinc Menses decem fere ad me noctē prima confugere: Anhelantem domum sine comite: vini plenū: quum Hoc annulo extimui ilico: mi paphile (inquā) amabo. Quid exanimat' oblecto: aut vnde annulū istū nactus Dic mi hi: ille alias res agere simulare se postq; video Nescio quid suspicariet: magis cœpi instare: vt dicat Homo se fatetur vñ in via virginē (nescio quā) cōp'ssisse: Dicitq; se se illi annulum (dū luctatur) detraxisse: eum Hęc cognouit myrrina in digito meo modo habentem: Rogat vnde sit, narro omnia hęc, inde est cognitio facta Philomenā esse cōp'ssā ab eo: & filiū inde nunc natum, Hęc tot per gaudia illi cōtigisse lætor: & si hoc Meretrices alienolunt, neq; em̄ est in rē nostrā. vt q̄squā Amator nuptijs lætē: verū ecastor nunq; animum Quæsti gratia ad malas inducā partes, ego dum illo Licitum est vsa sū benigno: & lepido: & comi, icōmode' Mihi de nuptijs euenit factum: fateor: at me pol Fecisse arbitror ne merito mihi eueniret, multa ex Quo fuerint cōmoda eius incōmoda: æquū est ferre,

res agere. Id est simu- lante aliāsq; res agen- tē. Se figere pudebat em̄ amic; de alterius stupro fat. ri: & ei a- mic; quā tum deper- bar p. Nescio qd suspicariet magis cœ- pi p aliquid. Hō se fa- tet. Bū additū hō & narratori. Nescioq; ex p'dictō ois error est natus. nā appone nomē: & nulla tabu- la est. Nescio quā. V' quia vere nesciebat: v' quia sic dicendū fuit: ne amare illā v' daret. q. Hęc tot Propter me gaudia: Cōcūsit narratōes ia- bulę more suo: ne hęc in futuro actu expe- ctarem. r. Et sūb 27. Color nesciari' a venili: sit se em̄ al- bi dixisse: bonas ma- tronas facere: meret- ces malas meruit. s. Neq; em̄ est in rē nrām. In rē iustitiatē i. p. cōmodo. Et Ego dū illo hęc. An me- ruit paphilus. v. Incōmode mihi nuptijs euenit: Sic d' xii quēdamodū ma- le ei euenit: aut hū d' contingit nuptijs de- est ex: vt sit ex nupti- is. Incōmode mihi e- uenit nuptijs:

& est or- do. Incōmode mihi euenit ex n. & incōmode. pro incōmo- do. x. Factū fateor. Antiphora. y. Ne merito mi- hi eueniret. Ergo hęc dolem': quę rite cōiungant. z. Mul- ta ex quo fuerint cōmoda eius. Ratio cur noua omnia sūt: & cōtra officiū meretricis. Multa ex quo fuerint cōmoda eius incōmoda: æquū est ferre: hoc eo tractu vocis: & ea est æquānimitate dicen- dum. Quale est in adelpho. Quādo est quæstum occiperis accipiēda: & multatā iniuria est ado- lescentis.

Quintus Actus

Uide mi Pamphilo etiam sodes ut mihi certa & clara
 hęc Bene hęc repetit. vers e
 in ut quod misere
 cupimus idem tarde
 credamus effectū. sic
 in Heauton. Ego ve
 ror magis.
 a Mane dum. Dū
 abundat.
 b Sic te dixisse opi
 nor. Miro affectu in
 duos. vix adduci ad
 credendum: quod gau
 det Pamphilus.
 c Ita inquam. Qua
 si late passus diu.
 d Quis me est for
 tunator. Ob benefi
 cia Veneris: cui cōtra
 inuenustus: cui cōtra
 reciderit quod amer.
 e Quid donē nescio

Ut ad monitum
 uinam. q. te. f. f.
 f Nam neq; in nū
 cio magis scire vult et
 quod enim accipe
 re. Nam neq; in nun
 cio: neq; in me ipso
 si boni qd sit scio: fa
 cere agit Terentius.
 quanto magis Pam
 philo curiosus est: tā
 to magis nesciat illa
 que cupit.
 g O bacchis: o mea
 Bacchis seruatrix. Be
 ne additum est serua
 trix: ut mea supra qd
 dixit amatoris est.
 h Factis ut credas
 factis. Difficile ei erat
 credere his rebus gau
 dere meretricem.
 i Voluptati obitus.
 Obitus occurrit: ob
 itum significat cōtra:
 ergo obitus aditus le
 gitur. & voluntate obi
 tus. k Obitus ser
 mo aduentus tuus.
 Inter obitum: quem
 casus affert. aduentus
 quem voluntas: &
 destinatus locus.
 l Tu mihi istuc.
 Quia blandimētum
 magis meretricū est.
 m Nunq; ante hūc
 diem meis oculis eā:
 quod nossem viderā:
 h est nūq; sic viderā:
 ut eā nossem.
 n Qd nossem. Id ē
 quod meminisse: qd
 scire: ac per hoc nū
 quā viderā: ut alibi:
 Non equidem istuc.
 o Dic verum. Bene
 instant ex meretricē

Uide mi Pamphilo etiam sodes: ut mihi certa & clara
 Attules: ne me in breue s' cōijcias tps gaudio
 Hoc falso frui. Par. visū est. Pā. certe ne: Par. certe:
 pā. deus si hoc ita est. Par. verē reperies. Pā. mane dū
 Sodes: timeo ne aliud credam atq; aliud nuncies.
 Par. maneo, Pā. sic te dixisse opinor inuenisse myrrinā
 Bacchidem anulum suum habere. Par. factum. Pā. eū
 Quē olī dedi ei: eaq; hoc te mihi nunciare iussit. ita ne
 Est factū: Par. ita inquā. Pā. quis me fortunator:
 Venustatisq; adeo plenior: ego ne te p hoc nūcio quid
 Donē quicquid nescio. Par. at ego scio. Pā. qd. par. nihil
 Enim: nā neq; in nūcio: neq; in me ipso boni qd sit scio.
 Pā. Egon te qui ab orcho mortuum reducem in lucem
 Feceris. sinā sine munere a me abire: ah nimium me in graū
 Putas: sed bacchidē eecā video stare ante hostium: me
 Expectat: credo: adi bo. Ba. salue pāphile, Pā. o bacchis
 O mea bacchis seruatrix mea. Ba. bene factū: & volupe
 Est. Pā. factis ut credā facis: antiquamq; adeo tuam
 Venustatem obtines: ut voluptati obitus sermo aduētus
 Tuus (q; cūq; adueneris) semper fiet. Ba. at tu ecastor
 Morē antiquū: ac ingenium obtines: ut vnus hoīus homo
 Te iuuat nūq; q; blandior. Pā. ah ah he tu mihi istuc:
 Ba. Recte amasti pāphile vxorē tuā: nā nunq; ante hāc
 Diē meis oculis eā (qd nosse) viderā: p liberalis visa est.
 Pā. dic verū. Ba. ita me dij amēt pāphile. Pā. dic mihi
 Harē rerē nunq; dixi tā patri: Ba. nihil, Pā. neq; opus est
 Adeo mutito. placet nūc fieri hoc itidē: ut in comedijs
 Omnia oēs vbi resciscunt: hic quos par fuerat resciscere.
 Sciunt: quos autē non scire equū est: neq; resciscēt: neq;
 Scient. Ba. imo etiā qui hoc occultari posse facilius
 Credas dabo myrrina ita phidippo dixit iureiurando
 Meo se fidē hūisse: & p ptea te sibi purgatū. Pā. optie ē:
 Speroq; hāc rē eueturā nobis exsentētia. Par. here licet

quere quid de forma
 vxoris sentiat. Sic e
 hanc iudicem esse pul
 chritudinis posse. ut
 quod formina: ut qd
 zemula. Nunc quid
 nunc aliquid acue
 dum: ergo quid adeo
 mutito: vel tenui di
 cto non fieri.
 p Hoc itidem vrin
 comedij. Mire qua
 si hęc comedia non
 sit: sed veritas. Aut
 deest alit: ut in co
 mcedijs deest sit:
 q Omnia omnes
 vbi resciscunt: in fine
 enim comedij nihil
 vnq; clari solet:
 r Hic quos par fuer
 rit. Hic in hac com
 dia: aut i hac re. resci
 re est recognoscere: &
 vix iuenire quod qd
 nescire:

s Neq; resciscēt: ne
 q; scient. Resciscēt ad
 quos pertinent: & res
 sciscūt: que nesciunt:
 que negligunt: & res
 scimus ex alio: scim
 etiam per nostrā opi
 nionem.
 t Here is ne me sed
 re ex te. Ridicule istat
 scire ignoratur: ut par
 meno.

v Egon hunc ab or
cho. m. Verba sūt co
gitantis. Egon hunc
ab. o. m. Ideo edypti
cos loquit. x Neq
scis parmēo: addit sti
mulos curiosi: at q
y Immo vero scio
ne hoc ipudēs feci.
Recte parauī cū bñfi
cū meritū si ab ipru
dente p̄stitū videat.
z Temere q̄c̄q̄ par
menonē p̄tereat: q̄d
interdum nō temere
p̄tereat: quod habet
faciendū necessitatem.
Temere quicq̄ Para
menonem p̄tereat:
sibi p̄s hoc dicit: & se
nominat: vt. Degene
remq; Neoptolemū
narare memento. Et
age nunc Phormio
nem quā uolet lacessito.

Ne me scire ex te hodie qd sit qd feci boni: aut qd istuc
Est qd vos agitis: Pā. nō licet. Par. tamen suspicor. egō
Hunc ab ordlo mortuū quo pacto: Pā. nescis parmēo
Quantū hodie profueris mihi: & ex tanta erumna me
Extraxeris. Par. imō vero scio: neq; hoc ipudēs feci.
Pā. ego istuc satis scio. Par. aā temere q̄c̄q̄ parmēonē
Prætereat qd factō vsus sit. Pā. seq̄re me intro parmēo.
Par. Seq̄r egdē. plus boni feci hodie ipudēs: q̄c̄q̄ sciens
Añ hūc diē vnq̄. Valetē & plaudite. Calliopi⁹ recēsi:

Temere quicq; Vtrum hoc dicit nō si scientem reddit non prudentem:

Acta Ludis Romanis. L. Postumio Albino. L. Cor
nelio Merula ædilibus curulibus. egere Ambui⁹ Tur
pio. L. Attili⁹ Prænestinus. Modulauit Flacc⁹ Claudij
tibijs imparibus. tota græca Apollodori epidicaxome
nos. Facta. iij. C. Fannio. M. Valerio consu.

P. Sexti Terentij Afri Poetæ Comici. Lepidissimæ
Comcediæ: Cum Aelij Donau grammatici examinata
intrepretatione finiūt. Insuper addita est Calphurnij
in Heautontimorumenon Terentij accurata expositio.

Impressum in nobili Helueticorū vrbe Argētina Per
Ioannē Grüniger mira eam arte ac diligentia. Anno
M CCCC III. XV Kalendas Aprilis.

In laudem Terentianę lectionis Epigramma Henrici Bebelij Iustingensis.

Huc ades emuncto quisquis sermone nitere
Expetis: et caste verba latina loqui
Huc ades: & culti crebro monumēta terenti
Pellege. facundus quo duce semper eris
Sospite quo nūq̄ timuit Romana loquela
Naufragium. nunq̄ sentiet exitium
Quo si mnemosyne latijs habitaret in aruis
Exprimeret nīm hūc. comica & esse petet
Quid deceat iuuenes canq̄ verba senectē
Conueniant: iuuenes discere rite queunt
Lenonis fraudes discunt: scortiq; venena
Quos simul & seru⁹ struxerit arte dolos
Quis decor & castus matronis doctē Terenti.

Carmine pinxisti vel vetulisq; pigris
Cuiusq; ætatis mores & vita notatur
Vt possis vitam dirigere ipse tuam
Personet intriuijs præcor o germana iuuet⁹
Comic⁹ hic passim hūc v̄ra palestra canat
Nō ego permittā posthac spreuisse poetas
Per quos virtutis discitur omne decus
Vt vos decipiant triualis grāmata petri: &
Gallus alexander Barbaraverba vomētis
Sed pigeat dudum tetris latuisse sub antris
Inscitiæ: quis nunc verba diserta placent
Verba diserta qbus scabra rubigine lingue
Exutæ placeant: Lector amice vale.